

TÜRKİYE'YE HOŞ! GELDİNİZ

TÜRKİYE'DE İNSAN TİCARETİ SORUNU

TÜRKİYE'YE HOŞ! GELDİNİZ

TÜRKİYE'DE İNSAN TİCARETİ SORUNU

Yayına Hazırlayanlar:
S.E.Tuba Dünder - Elif Özer

www.ikgv.org

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı
Yeniçarşı Cad. No:34 Beyoğlu 34425 İSTANBUL
Tel: (212) 2931605
Faks: (212) 2931009
E-posta: ikgv@ikgv.org

Tasarım: Onur Kanyılmaz

Basım: Aşama Matbaacılık Ltd.Şti
MAS/SIT Matbaacılar Sitesi 1.Cad. No:174
Bağcılar 34204 İSTANBUL
Tel: (212) 4291990
Faks: (212) 4291993
E-posta: info@asamamatbaa.com

Bu kitap Vital Voices Küresel Ortaklık ve Avon Vakfı'nın mali katkısı ile hazırlanmıştır.

© 2012 İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

Bu yayının tüm hakları İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'na aittir. Ticari kazanç amacıyla bir bölümü veya tamamı çoğaltılamaz ve satılamaz. Ticari amaçlar dışında kaynak gösterilmek koşuluyla alıntı yapılabilir. Bir bölümünü veya tamamının çoğaltılması için İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'ndan izin alınması gereklidir.

İnsan ticareti

bir insan hakları ihlali
ve insanlığın onur
ve bütünlüğüne karşı
bir suçtur.

(Avrupa Konseyi Sözleşmesi girişi)

SUNUŞ

Türkiye'nin sorunlarını önemseyen ve çözüm üretmek isteyen akademisyenler ve işadamları olarak, 1988 yılında bir araya geldik ve İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nı kurduk. Göç, üreme sağlığı ve toplumsal kalkınma alanlarındaki faaliyetlerimiz sürerken, ülkemizin içinde bulunduğu koşullar ve gereksinimler, 2000'li yılların başında, İKGV'yi, insan ticareti ile mücadele konusunda da etkin olmaya yönlendirdi. İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı ile yaptığımız protokollerin yanı sıra, Dışişleri Bakanlığı ve diğer ilgili bakanlıklarla işbirliği içinde yürüttüğümüz İnsan Ticareti ile Mücadele Programımızı bugün de sürdürüyoruz. On yıla yaklaşan bu süreçte insan ticareti mağdurlarının desteklenmesi, haklarının korunması ve bu mücadeleyi sivil toplum ile devlet kurumlarının işbirliği içinde sürdürmesi için gayret ettik, ediyoruz. Türkiye'nin ilk mağdur destek programını başlattık ve bir sığınmaevi kurduk; kolluk kuvvetleri ve yargı personelinin insan ticareti konusunda bilgisini arttırmayı hedefleyen eğitimler düzenledik; uluslararası platformlarda ülkemizi temsil ettik, mücadele çabalarımızı anlattık, işbirlikleri geliştirdik. Bu programı yürütmemizde bize destek olanlara müteşekkirimiz. Programın başından bu yana hayat hikayelerini bizimle paylaşan, bu bilgileri insan ticareti ile mücadele çalışmalarımızı geliştirmek için kullanmamıza izin veren kadınlara ayrıca teşekkür ediyoruz.

Ülkenin gündemindeki konularda milletvekilleri ve yöneticileri bilgilendirmenin sadece devlet kurumlarının değil sivil toplum örgütlerinin de görevi olduğunu düşünüyoruz. Bu konulardan biri olan insan ticareti ülkemizde ayrıntılı olarak bilinmemekle beraber, Türkiye, insan ticareti ile mücadele alanında yıllardır çaba göstermektedir. İlgili personel için eğitimler düzenlenmiş, 157 İnsan Ticareti ile Mücadele Acil Yardım Hattı kurulmuş, konuyla ilgili uluslararası sözleşmelere taraf olunmuş, ulusal mevzuatta düzenlemeler yapılmıştır. Halen sürmekte olan İnsan Ticareti Kanun Tasarısı çalışmaları da bu yönde atılmış önemli bir adımdır.

İnsan ticareti ile bütüncül olarak mücadele edebilmek için yargılama, mağdur koruma ve önlemeye ilişkin düzenlemeler yapılması, mağdurların haklarının korunması, destek hizmetleri sağlanması gibi konulara milletvekilleri ve yöneticiler tarafından öncelik verilmesi önemlidir. Bunların hepsi bütçe tahsisleri ve yeni yasaların çıkartılmasını gerektiren alanlardır.

Yıllar içinde artan deneyimimizi, milletvekillerimiz ve yöneticilerimiz ile paylaşmayı önemsiyoruz; yolumuza sizlerin de desteğini alarak devam etmek istiyoruz. Size ulaştırmaktan mutluluk duyduğumuz bu kitabı, insan ticareti ile mücadelede, özellikle de mağdurların insan haklarının korunmasında desteğinizi almak için hazırladık. İnsan Ticareti Kanun tasarısı veya ilgili diğer ulusal ve uluslararası metinlerin incelenip, onaylanması sürecinde bu kitabın kısa ve anlaşılır bir bilgi kaynağı olacağını umuyoruz. Zaman içinde, Türkiye'de insan ticareti ve mağdur destek alanına ilişkin bize iletteceğiniz sorularınıza yanıt vermektense de memnuniyet duyacağız.

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının olduğu kadar bu topraklarda yaşayan yabancıların da insan haklarının gözetildiği bir yaşam sürmeleri dileğiyle.

Turgut Tokuş
İKGV Yönetim Kurulu Başkanı

İÇİNDEKİLER

GİRİŞ	9
TÜRKİYE'DE İNSAN TİCARETİ	11
Kadınlar Anlatıyor	13
Sayılarla Mağdurlar	23
SORUNU TANIMLAMAK	35
İnsan Ticareti	36
İnsan Kaçakçılığı	37
İnsan Ticareti Mağdurları	37
Sadece Yabancılar mı Mağdur Ediliyor?	38
Kadın Mağdurlar	38
İşgücü Sömürüsü Amaçlı İnsan Ticareti	39
İnsan Ticaretini Kolaylaştıran Etkenler	39
İnsan Ticaretinin Mağdurlar Üzerindeki Etkileri	41
İNSAN TİCARETİ VE ULUSLARARASI TOPLUM	43
İnsan Ticareti ve Uluslararası Öncelikler	44
Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Palermo Protokolü	44
Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi	46
ABD İnsan Ticareti Raporu	48
TÜRKİYE'DE İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE	49
İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü	50
Mevzuat Değişiklikleri ve Kamu Görevlilerinin Eğitimi	50
Türkiye'de Ulusal Yönlendirme Mekanizması	52
Mağdurlara Sunulan Destek Hizmetleri	53
Türkiye'de Yerli İnsan Ticareti Mağdurları	55
İKGV'NİN İNSAN TİCARETİ İLE MÜCADELE PROGRAMI	57
SORUNLAR VE ÖNERİLER	61
Mağdurların Tespit Edilmesi	64
Mağdur Destek Hizmetleri	67
Mağdurların Adalete Erişimi	70
KAYNAKÇA	73
EKLER	
Ek 1. Sınır aşan Örgütlü Suçlara karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne Ek İnsan Ticaretinin, özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına ilişkin Protokolü	
Ek 2. Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi	
Ek 3. Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi'nin Parlamentolere Önerileri	

GİRİŞ

İnsan ticareti en kısa tanımıyla, bir kimsenin kandırılarak veya zor kullanılarak çalıştırılması ve bu emekten haksız maddi kazanç elde edilmesidir. İnsan ticareti bireye karşı işlenmiş en ciddi suçlar arasında olup, insan haklarını ve toplumların temel değerlerini tehdit etmektedir.

İnsan tacirleri bir ülkenin kendi vatandaşlarını hedef aldıkları gibi, o ülkeye yabancı olan ve bu yabancılığın getirdiği dezavantajlara sahip olan kişileri de kolay hedefler olarak görmektedirler. Türkiye'de istatistiklere yansıyan olaylar ağırlıklı olarak yabancıların ve özellikle de yabancı kadınların insan ticareti mağduru edildiği durumlarıdır.

Sınır aşan insan ticaretini, göç olgusundan ayrı düşünmek imkânsızdır. Değişen dünya düzeni, siyasi çözümler ve yoksulluğun artması göç akımlarının hacminin büyümesine yol açmıştır. Siyasi istikrarsızlıktan, insan hakları ihlallerinden, baskıcı rejimlerden ve yoksulluktan kaçanlar, daha iyi bir yaşam umuduyla diğer ülkelere yönelmektedirler.

Türkiye de bu sürecin dışında kalmamış ve özellikle 1980 sonrası dönemde uluslararası göç akımlarının duraklarından biri haline gelmiştir. Ülkemize gelen göçmenleri, Batı'daki ülkelere geçmek isteyenler ve sığınmacılar ile Türkiye'ye yerleşmek veya çalışmak için gelenler oluşturmaktadır. Göç süreci, ne yazık ki, bazıları için tehlikelerle dolu bir yolculuktur ve bu tehlikelerden biri de insan ticaretidir.

Günümüzde insan ticareti, etkilediği nüfus ve elde edilen kazanç açısından büyük boyutlara erişmiştir. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 2012 tarihli raporuna göre, dünyada insan ticareti mağdurlarının sayısı verili bir zamanda yaklaşık 2,4 milyondur ve bu suçtan elde edilen kâr yıllık 32 milyar dolardır. İnsan ticaretinin uyuşturucu ve silah kaçakçılığından sonra üçüncü büyük yasadışı kazanç yolu olduğu belirtilmektedir.²

Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi'nin (UNODC) 2009 tarihli raporunda, 2003-2006 yılları arasında mağdur edilen kişilerin üçte ikisini kadınların oluşturduğu tahmini yer almaktadır.³

"Modern kölelik" olarak tanımlanan insan ticareti, dünyada bir sorun olarak tekrar 1980'li yıllarda gündeme yerleşmiştir. O tarihten bu yana dünyada ve Türkiye'de insan ticareti ile mücadelede bazı önemli adımlar atılmıştır; ancak bu adımlar yeterli değildir.

İnsan ticareti ile mücadelede fark yaratacak yasal süreçlerin geliştirilmesi için milletvekillerimizin ve yasaları uygulayacak süreçleri izleyen yöneticilerimizin desteği ile bu suçun tanınmasında; mağdurların tespit edilmesinde, desteklenmesinde ve suçlularının cezalandırılmasında daha etkin olunacağına ve Türkiye'de insan ticaretinin sonlandırılabilceğine inanıyoruz.

Kitapta aşağıdakileri bulabilirsiniz

Kitabın ilk bölümünü, Türkiye'de mağdur edilen kadınların yaşam öyküleri ve mağduriyetleri ile ilgili aktarımlarına ayırdık. Hemen ardından gelen bölümde, mağdur destek programımızdan yararlanan kadınlarla yaptığımız görüşmelerden bir mağdur profili çıkardık. Daha sonra insan ticaretine ilişkin bazı temel tanımları, sürecin etkenlerini ve mağdurlar üzerine yarattığı etkileri kısaca aktardık. Bu bölümü sınır aşan bu suçta, uluslararası toplumun yaklaşımı hakkındaki bilgiler izledi. Takip eden bölümde Türkiye'de insan ticareti ve bu alandaki mücadele faaliyetlerini ve ardından da Vakfımızın bu alanda yaptığı çalışmaların kısa bir özetini bulabilirsiniz. Mağdur destek ve mağdur haklarının korunması alanında ortaya çıkan sorunlar ve çözüm önerilerimiz ile kitap son buluyor. Ayrıca, üç ek bilgi bulacaksınız. Bu eklerde, iki önemli sözleşme olan Palermo Protokolü ve Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ni ve UNODC tarafından parlamenterler için kaleme alınmış "insan ticareti ile mücadele önerileri"ni okuyabilirsiniz.

Türkiye'de İnsan Ticareti

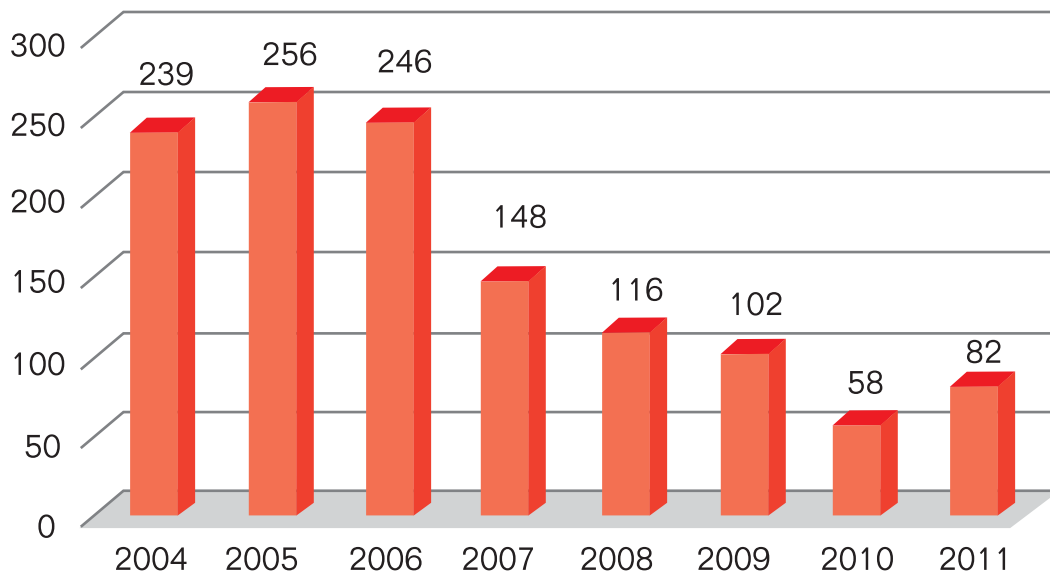

Yoksulluk ve daha iyi yaşam isteđi, siyasi ve toplumsal huzursuzluklar, gelir dađılımindaki eđitsizlik ve toplumsal cinsiyet eđitsizliđi gibi nedenlerle űlkelerini terk eden kiřiiler için, Tűrkiye, hedef űlke konumuna gelmiřtir. Őzellikle Sovyetler Birliđi'nin dađılması ile bu bűlgede yařanan siyasi ve ekonomik deđiřimler, halkları yoksulluđa itmiř ve pek çok kiři geçimini yurtdiřında aramaya bařlamıřtır. Tűrkiye'ye gű kararı alan bu kiřiilerden bazıları insan tacirlerinin tuzađına dűřmektedirler.

Ŭlkemizde insan ticareti mağduru tespitlerine ilişkin verilerin paylaşılması 2004 yılında başlamıştır. Kayıtlara geçmiş vakaların çoğunluğunu Tűrkiye'de cinsel sűműrű amacıyla insan ticareti mağduru edilmiş yabancı kadınlar oluşturmaktadır. 2004 yılından 2011 yılının sonuna kadar 1247 kiři kolluk kuvvetleri tarafından insan ticareti mağduru olarak tespit edilmiştir. Veriler incelendiğinde 2004 - 2006 yılları arasında daha fazla sayıda mağdur tespiti yapılıırken, 2007 yılından itibaren tespit edilen mağdurların sayısının giderek azaldığı gűrűlmektedir.

Tűrkiye'de tespit edilen mađdurların yıllara gűre dađılımı (2004-2011)⁴

Tablo 1. Mađdurların vatandaři oldukları űlkelere gűre dađılımı

Türkiye'de tespit edilen mağdurların vatandaşı oldukları ülkeler incelendiğinde de yıllar içinde bir değişimden söz etmek mümkündür. 2004 yılından 2008 yılına kadar olan dönemde ağırlıklı olarak Moldova, Ukrayna ve Rusya'dan gelen kadınlar mağdur olarak tespit edilmiştir. Ancak özellikle 2008'den sonra mağdur olarak tespit edilen kadınların çoğunluğunun Orta Asya ülkelerinin vatandaşları olduklarını söyleyebiliriz.

Mağdurların vatandaşı oldukları "kaynak" ülkelerdeki olumsuz koşullar, özellikle de adaletsiz gelir dağılımı, kişileri yurtdışında kazanç aramaya yöneltmiştir. Dışarıya göç veren bu ülkelerin ekonomik ve toplumsal gelişmişliklerini kıyaslamak için temel göstergeler değerlendirildiğinde, söz konusu göç hareketlerinin nedenlerini anlamak biraz daha kolaylaşmaktadır. Dünya Bankası'nın 2011 verilerine göre, Türkiye'de gayri safi milli gelir 10.410\$'dır. Bu gösterge, kaynak ülkelerin bazılarında 900\$'a kadar düşmektedir.⁵ Yine önemli bir gösterge olan işsizlik oranı bu ülkelerin bazılarında %60'lara varmaktadır. Anne ölüm hızlarında ise gelişmiş ülkelerden en az on kat fazla, 100.000'de 80'lere varan rakamlar, kaynak ülkelerin bazılarında kamu hizmeti sunumunun yetersizliğini ortaya koymaktadır. Kaynak ülkeler arasında "net göç oranı" eksi değerde olanlar vardır; insanlar, ülkelerini daha iyi yaşam arayışları ile terk etmektedirler.⁶

Kadınlar anlatıyor

İKGV'nin mağdur destek programı ile bugüne kadar 500'e yakın kadına destek sunulmuştur. Bu bölümde, bu kadınların bazılarının yaşam öykülerinden alıntılar bulabilirsiniz. Bu alıntıların mağdurların neden ve nasıl tuzağa düştüklerinin, korkularının, endişelerinin anlaşılmasında kolaylık sağlayacağını düşünüyoruz.

Türkiye'de mağdur edilen yabancı kadınların çoğunluğu ev içi hizmet, bakıcılık gibi alanlarda çalışmak üzere sahte vaatlerle kandırılmış ve nihayetinde fuhşa zorlanmışlardır. Büyük bir çoğunluğu sahte bir şekilde borçlandırılarak, tehdit edilerek mağdur edilmişlerdir. Kadınların bazıları hiç tanımadıkları kimseler tarafından insan ticareti mağduru edilmiş, bazıları ise tanıdıkları, akrabaları, arkadaşları tarafından kandırılmıştır. Türkiye veya kaynak ülke vatandaşı olan kadın ve erkek tacirler, bu sürece aracılık yapan akrabalar, arkadaşlar, komşular, insan ticareti suçunun karmaşık ve sınır tanımaz yapısına dair fikir vermektedir.

Göç kararı

Yoksulluk, işsizlik, eşitsiz cinsiyet rolleri, ailevi nedenler gibi unsurların bir araya gelmesi insan ticareti için zemin hazırlar. Geçim sıkıntısı çeken, sosyal bağları, güvenceleri olmayan kişiler daha iyi bir yaşam umuduyla göç kararı alırken, tacirlerin tuzağına düşebileceklerini akıllarına getirmezler çoğu zaman.

..... **bir köyde yaşıyoruz.** 3 ağabeyim, onların eşleri ve çocukları, kız kardeşim **hep birlikte bir evde yaşıyoruz.** Ben evlenince **kocamın ailesinin evine gelin gittim,** orada da kalabalık yaşırdık. **Çocuğumuz olmuyordu, kocam beni boşadı.** "Tekrar kimse seninle evlenmez" dediler. **Geçim lazım. Köyde iş yok.** Fabrikada sadece erkeklere iş var. Dikiş dikiyorum ama yetmiyor. **Bir akrabam Türkiye'de çocuk bakıcılığı işi bulan** bir arkadaşı olduğunu söyledi.

N. 26 yaşında, Orta Asya Ülkesi

İnsan ticareti genellikle tacirlerin mağdurlara iş vaat etmesiyle başlar. Bu işler çoğunlukla hizmet sektöründeki işlerdir. Bebek, hasta ve yaşlı bakıcılığı, temizlikçilik, garsonluk gibi işlerde memleketinde kazanabileceğinden çok daha fazla para kazanma vaadiyle, kadınlar göç etmeye ikna edilir. Memleket koşullarına göre yüksek olan kazançlar hakkında şüpheye düşseler de göç araçları genelde akrabalık, komşuluk ilişkileri olan ve güven duydukları kişilerdir. Bu nedenle riskleri göz ardı edip yola koyulurlar. Kaynak ülkelerin köylerinden de, kentlerinden de gelen kadınlar vardır. Daha iyi bir yaşam umuduyla, hasta, yaşlı anne/babalanna, çocuklarına bakabilmek, başlarını sokacak bir ev alabilmek için Türkiye'ye gelmeyi göze alırlar. Kadınlar ancak, hedef ülkeye vardıldıktan sonra vaat edilen işlerin gerçek olmadığını anlarlar ve genellikle fuhşa zorlanırlar.

... **Başka köylerde varmış** giden kadınlar.
Bizim köyde yok. **İki ay düşündüm. Gitsem para kazansam**, çocuklara elbise alsam... Burada çalışma yok. **Varsa da çok az para var**. Bütün memleket bir yerlere gidiyor. **Kocan nerde?** Moskova. **Ablan nerde?** Kairo'da. O nerde? Şurda. **Bu nerde?** Orda.

G. 29 yaşında, Orta Asya Ülkesi

Bu kadınlar çoğunlukla işsiz, iş bulma ihtimali az olan veya çok düşük gelirli işlerde çalışan kadınlardır. Boşanmış, eşini kaybetmiş, çocukları olan ve ailenin geçimini üstlenmiş kadınlar insan tacirlerinin hedef kitesidir. Kısacası, hayatları zaten zor olan kadınlar mağdur edilmektedir.

... Ülkemde kadınların iş bulması çok zor. Toprağın varsa kendi toprağında çalışırsın. Yoksa kimse başkasının toprağında iş bulamaz. Okursan öğretmen olabilirsin ama okula gidebilmen için para kazanman lazım. Ben doktor olmak istiyordum ama ağabeyim "paramız yok okula gidemezsin" dedi. Ben de kasabada bir arkadaşımın dükkanında kuaför olarak çalışıyordum. Para kazanamadım. Bir arkadaşımın arkadaşı Türkiye'de kuaför arandığını ve beni götürmek istediğini söylemiş. Arkadaşım "mutlaka gitmelisin karşına çıkan fırsat hayatını kurtarabilir" dedi. Türkiye neresi bilmiyordum ama kuaförlük yapabiliyordum. Anneme bakabiliyordum.

G. 21 yaşında, Afrika ülkesi

Mağduriyet

İnsan ticareti, mağdurun emeğinin sömürüldüğü ve birçok insan hakları ihlaline maruz kaldığı bir süreçtir. Bu ihlaller, özgürlüklerinin kısıtlanmasından, kazançlarına el konulmasına, her türlü şiddete maruz kalma ve hatta yaşamsal riske kadar uzanabilir.

Kadınlara baskı uygulamak için sıklıkla kullanılan bir yöntem "borçlandırma" dır. Tacirler kadınları Türkiye'ye getirirken uçak biletleri, vizeleri ve pasaportları için harcama yaparlar. Bu harcamaların çok üzerinde miktarları kadınlara borç olarak kaydederler. Böylelikle kadınları kendilerine bağımlı kılmayı hedefler. Kendi parası olmayan, bir ülkeden bir diğerine başkalarının aracılığı ile getirilen bu kadınlar kendilerine söylenen yüksek miktardaki borç karşısında korkuya kapılırlar. Kadınlara borçlu oldukları Türkiye'ye gelince söylenir ve bu borcu ödemeleri dayatılır. Kadınların istemedikleri işlerde çalışmaya zorlanması bu borçlandırma baskısıyla başlamaktadır. Aynı zamanda kadınların çoğunun pasaportlarına el konmaktadır. Pasaportları tacirlerin elinde olan kadınlardan bazıları kaçmaya cesaret edemez. Hem kimlikleri hem de hürriyetleri ellerinden alınmıştır.

... Havaalanında karşıladıktan sonra beni bir eve getirdiler. Evde başka kadınlar vardı. **Korktum.** **Pasaportumu alıp** bu evdeki bir adama verdiler. Pasaportumu veren kişinin **para aldığını gördüm.** Bu eve erkekler gelmeye başladı. **Ne olduğunu anladım.**

N. 26 yaşında, Orta Asya ülkesi

Ben yapamam dedim. Ağladım, yemedim, içmedim. Sonra beni getiren memleketten kadın (tacir) **"6000 dolar borcun var" dedi. "Ne iş dersek yapacaksın" dediler. "Şimdi çocuk bakma işi yok, bu iş var, çalışacaksın" dediler. Bir günde 18-20 müşteri almaya zorlandım. 1.5 ay 6000 doları ödemek için çalıştırıldım. Sonra A. diye birine sattılar. A. bir gün çok feci dövdü beni... Müşteri yardım etti ve kaçtım.**

N. 26 yaşında, Orta Asya ülkesi

Mağdurlar, şiddet görmekten korktukları, ülkenin dilini, yasalarını ve hatta tutuldukları adresleri bilmedikleri, kimden nasıl yardım isteyeceklerini kestiremedikleri ve pasaportsuz olmaktan korktukları için kendilerine dayatılan işi yapmak zorunda kalmaktadırlar. Her mağdurun fuhşa zorlanmaya karşı gösterdiği direnç farklı olabilmektedir. Bazısı şiddete direnmeye devam ederken, bazısının direnci daha çabuk kırılabilir.

Kendi ülkelerinde polis ile mesafeli ilişkisi olan bu kadınlar Türkiye'de de polisten yardım istemeye korkar, ceza almaktan, sınır dışı edilmekten endişe duyarlar. Bazı mağdurlar içinde buldukları koşulların iyileşeceğine inanmak ister, çünkü ülkelerine elleri boş dönmek istemezler.

... "ne iş yapacağını biliyor mu?" dedi. K. (tacir) "hayır" dedi. "Fahişe bilmiyor mu" dedi. "Bilmiyor" dedi. Korkudan uyuma numarası yapıyordum. **Anladım ki kuaförlük diye bir şey yoktu.** K. dedi ki "fahişelik yapacaksın". "Hayır" dedim. "Ben ülkemden bunun için gelmedim asla yapmam" dedim. "Sana bilet aldık masraf yaptık ne dersek yapacaksın" dediler. Beni başka bir eve götürdüler. Buradaki kadın (ikinci tacir) dedi ki: "buraya bir sürü erkekler gelir. Onlarla yatmaya gidersin. Ben "hayır olmaz beni zorlayamazsınız" dedim. "Evde bir şey yemedim, içmedim, hep ağladım... Kadın "Seni öldürürüm" dedi. Ben de "ölmeye razıyım" dedim.

G. 21 yaşında, Afrika ülkesi

Kadınlar, otellerde ve evlerde çalışmaya, disko ve barlarda müşteri bulmaya mecbur bırakılırlar. Genelde müşteriler aracılar tarafından bulunur. Çaresiz ve korkmuş olan kadınlar çalışmayacaklarını söyleyemez, müşteriye hayır diyemezler. Kimi durumda müşteriler tacirlerin tanıdıkları olduğundan kadınlar yardım istediklerinde şikayet edilir ve tacirleri tarafından dövülürler.

... Her disko bir otele bağlıdır. Herkes herkesi tanır. **Ne zaman yeni kız gelir,** patron onu tutup diskoya otele gösterir. **"Bu benim kız" der.** Her diskoda **her kızın patronu bellidir.** Müşteriyle nereye gitceğin bellidir. Başka otele gitmeye kalksan almazlar seni. **Bilirler falan otelin kızısin.** Öbürüne giremezsin. **Kaçmak yok nereye gidicen herkes biliyor** sen kimin kızısin. Almazlar. Müşteriyle otele girersin. **Patron gelip toplar parayı.** Lobide adamları bekler.

S. 23 yaşında, Orta Asya ülkesi

Boyun eğmeyen, kaçmaya teşebbüs eden kadınlar, tacirler tarafından başka tacirlere satılabilirler. Kadını satın alan yeni tacir, satış bedelini yeniden kadına borç olarak yazar; kadın da tekrardan bu yeni borcu ödemekle yükümlü olur. Tacirlerin kadınları başka satıcılara satmaları onların direnişini de kıran bir yöntemdir.

Kurtuluş

Mağdurlar, kendi çabaları veya bir müşterinin yardımı ile kaçarak; kolluk kuvvetlerinin operasyonları sonucu ve bazen de 157 acil yardım hattını arayarak buldukları adrese baskın yapılması ile kurtulurlar.

Kadınlar sınır dışı edilmekten endişe duyarlar. Türkiye'de, insan ticareti mağduru olarak tespit edilen kişiler, sınır dışı edilmezler, ancak mağdurlar tacirlerin elindeyken bunu bilemezler. Sınır dışı edilme korkusu kadınların polisten yardım istemeleri önündeki engellerden biridir. Bir diğer engel ise kaçsalar bile paraları olmadığı için ülkelerine dönmek için bilet alamayacak olmanın verdiği endişedir.

... **Kaçıp nereye gideriz?** Bizim pasaportumuz S.'da (tacir). **Biz kendimiz kaçıp havaalanına, bilet alıp memlekete dönsek, bende çıkış vizesi yok.** Memlekette problem olurdu. **Pul (para) gerek bilete.** Bize memlekete gitmek için çok para gerek! **1000 dolar gerek...** Ben deporttan korktum yoksa polise kaçardım. **Deport olup biz memlekete gitsek** orda polis bizi tutup cezaevine koyacak idi. Borcu bitirsek biz, **bilet parası kadar çalışıp, biletimizi alıp eve dönecektik.**

H. 23 yaşında, Orta Asya Ülkesi

Her Őeye rağmen tacirlerinden kaçabilen ya da kolluk kuvvetlerinin baskını ile kurtulan ve insan ticareti mağduru olarak tespit edilen kadınlar Türkiye'de az sayıdaki sivil toplum kuruluşu tarafından verilen mağdur destek hizmetlerinden faydalanabilirler. İKGV Programı kapsamında verilen hizmetler bu kitabın son bölümünde anlatılmıŐtır.

Kadınlar çoğu zaman memleketlerinde damgalanma, dışlanma ve baskı altına alınma korkusu yaŐarlar. Başlarına geleni açıklamaları çok zordur. Aile ve toplum baskısını üzerlerinde hissederler. İnsan ticaretinin etkileri mağdurlar evlerine döndükten sonra da sürer.

... Memlekete varsam utanıyorum. Annemle konuŐtum, "gel kızım gel" dedi. Utanıyorum. ocuk bakıp para kazanıp zme ev alacaktım, olmadı o da. Bizim memlekette Türkiye'deyim derseni biliyorlar. "MüŐterilere sabahlık kalıyordun değil mi" diyorlar. "ocuk bakmıyordunuz" diyorlar.

D. 24 yaşında, Orta Asya lkesi

İnsan ticareti, ağır bir insan hakları ihlali olarak tanımlanmasına rağmen, mağdurlara sunulan destek hala çok kısıtlıdır. Az sayıda mağdur tespit edilmekte ve daha da az sayıda mağdur tacirlerine karşı ifade vermektedir. Mağdurlara ne kaynak ülkede ne de hedef ülkede hayatlarını değiştirebilecekleri fırsatlar yaratılmadığı için, aynı yoksulluk, çaresizlik ve eşitsizlik ortamına geri dönmektedirler.

Sayılarla mağdurlar

Bu bölümdeki bilgiler IKGV'nin İnsan Ticareti ile Mücadele Programı kapsamında destek sunulan mağdurlar arasından görüşmeyi kabul edenlerle yapılan birebir görüşmelerden derlenmiştir. Vakfın mağdur destek faaliyetleri 2004 yılından bu yana devam etmektedir, bu kitapta ise, 2008 - 2011 yılları arasında mağdur edilen kadınlarla yapılan görüşmelerden edinilen bilgiler derlenmiştir. Program kapsamında bu dönemde toplam 149 yabancı uyruklu kadına destek sunulmuştur. Mağdurlarla yapılan görüşmeler etik kurallar çerçevesinde ve mağdurun onamı ile gerçekleştirilir. Görüşme yapmak istemeyen veya bazı sorulara yanıt vermeyen kadınlar olmuştur. Buna bağlı olarak, her alanda bilgi en az 120 en çok 136 kadından alınmıştır.

Mağdurların demografik özellikleri

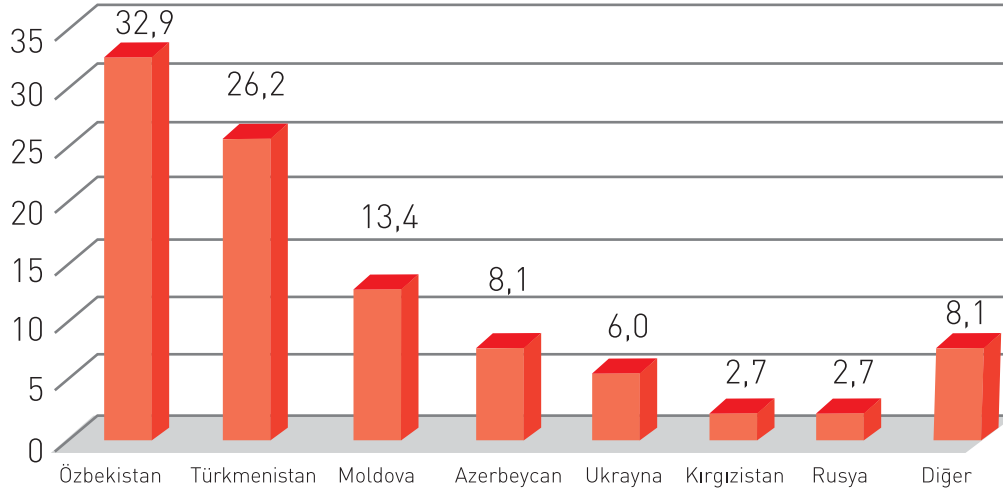

Bu bölümde mağdurların vatandaşı oldukları ülkeler, yaşları, medeni durumları, eğitimleri ve aile yapıları gibi özellikleri incelenmiştir.

Kaynak ülkeler

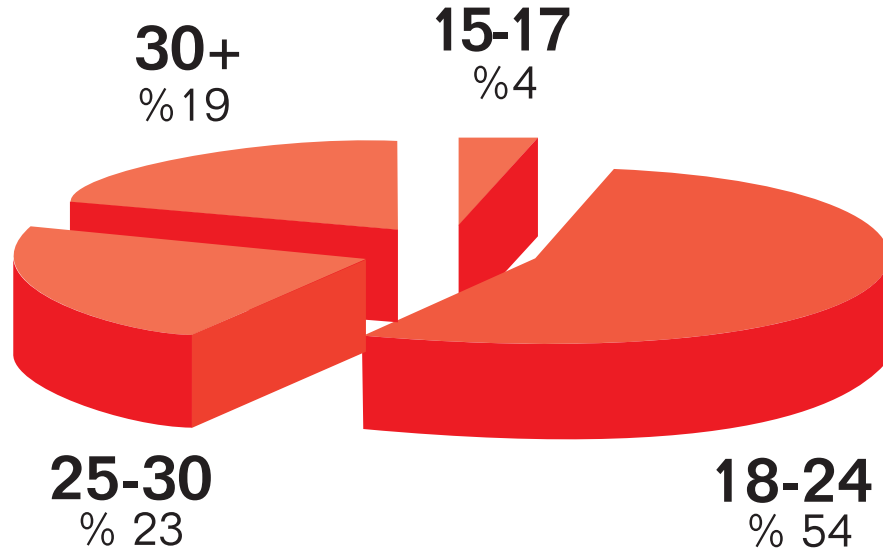
2008-2011 döneminde görüşülen mağdurların vatandaşı oldukları ülkelere göre dağılımı Tablo 1'de gösterilmiştir. İnsan ticareti mağduru kadınların %33'ü Özbekistan vatandaşıdır. Bu grubu %26 ile Türkmenistan vatandaşları takip etmektedir. Her ne kadar üçüncü büyük grup Moldova gibi görünse de bunun nedeni 2008 yılında çok sayıda Moldova'lı kadının mağdur olarak tespit edilmesidir. Bu tarihten sonra Moldova vatandaşlarının sayısı tıpkı Ukrayna ve Rusya vatandaşları gibi gözle görülür bir şekilde azalmıştır.

Tablo 1. Mağdurların vatandaşı oldukları ülkelere göre dağılımı

Genellikle genç kadınlar

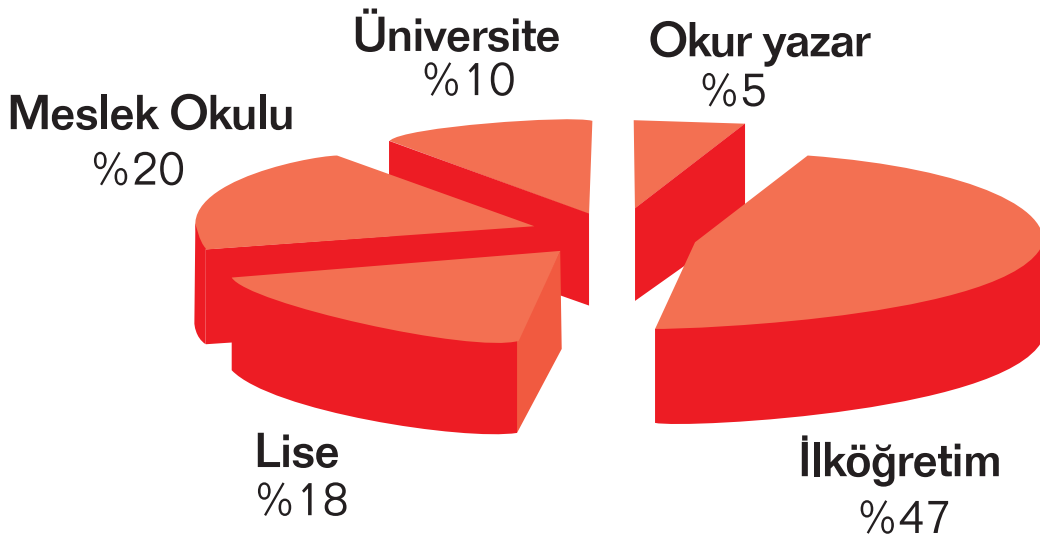
Programdan yararlanan kadınların yarısından fazlasının (%54) çok genç olduğunu (18-24 yaş) Tablo 2’de görmekteyiz. Bu dönemde tespit edilip destek programımıza yönlendirilen 18 yaş altında beş mağdur bulunmaktadır. "Çocuk mağdur" olarak adlandırılan 18 yaş altı mağdurlar, bu grup içinde en hassas olanlardır. Gerek yaşadıkları travmanın büyüklüğü, gerek tacirlere verilecek cezanın yüksekliği ve gerekse de tespit süreci ve ardından sunulması gereken destek bağlamında özel bir gruptur "çocuk mağdurlar".

Tablo 2. Mağdurların yaş gruplarına göre dağılımı

Eğitimini tamamlayabilen az

Genç yaşlarına rağmen, dilini, adetlerini, yasalarını bilmedikleri bir ülkeye, çalışmak için gelme cesaretini gösteren bu kadınların yarıdan fazlasının (%52) en fazla ilkokul düzeyinde eğitim aldığını görüyoruz. Üçte birinden biraz fazlası (%38) ise lise düzeyinde eğitimlerini tamamlamıştır. Eğitim düzeyi genelde düşük olan bu kadınlar için geçinebilecekleri bir iş bulmak neredeyse imkânsızdır.

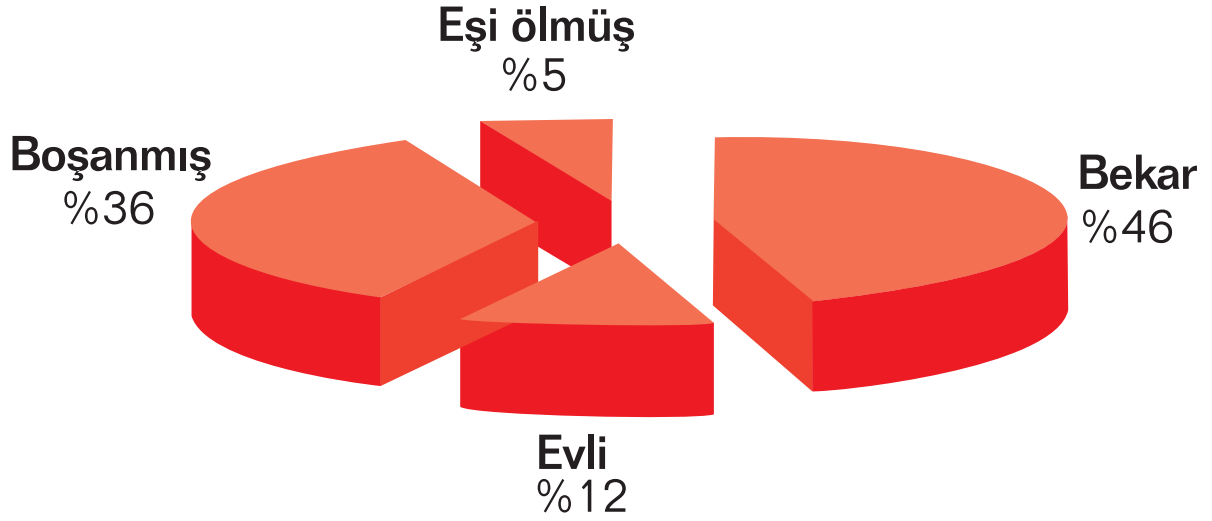
Tablo 3. Mağdurların son bitirdikleri okula göre dağılımı

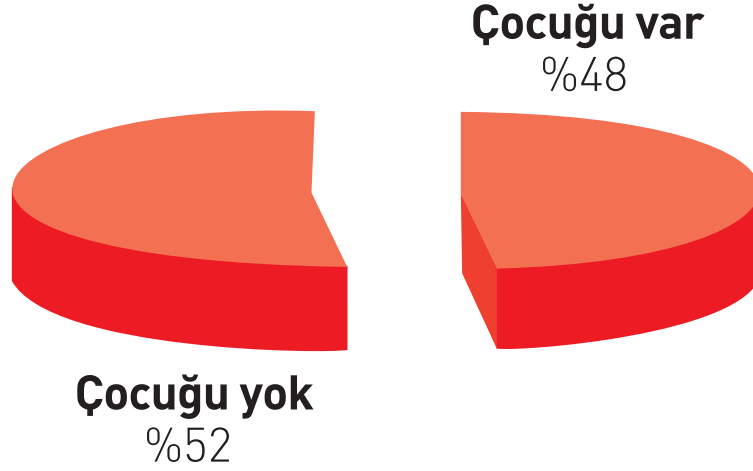
Evli ve çocukları olanlar var

Hemen hemen yarısı (%46) bekâr olan mağdurların, önemli bir kısmı ise (%42) eşinden ayrılmış veya eşini kaybetmiştir. Genç yaşlarda evlenmenin yaygın olduğu ülkelerden gelen mağdurların neredeyse yarısının (%48) memleketlerinde kendilerini bekleyen çocukları olduğunu öğreniyoruz. Kendileri yurtdışında çalışmaya gittikleri için çocuklarına genellikle anneleri veya kayınvalideleri bakmaktadır. Çocuklarını geride bırakmanın endişesi ve acısıyla kadınlar, kendilerini Türkiye'de para kazanıp memleketlerine göndermeye mecbur hissederler.

Tablo 4. Mağdurların medeni durumlarına göre dağılımı

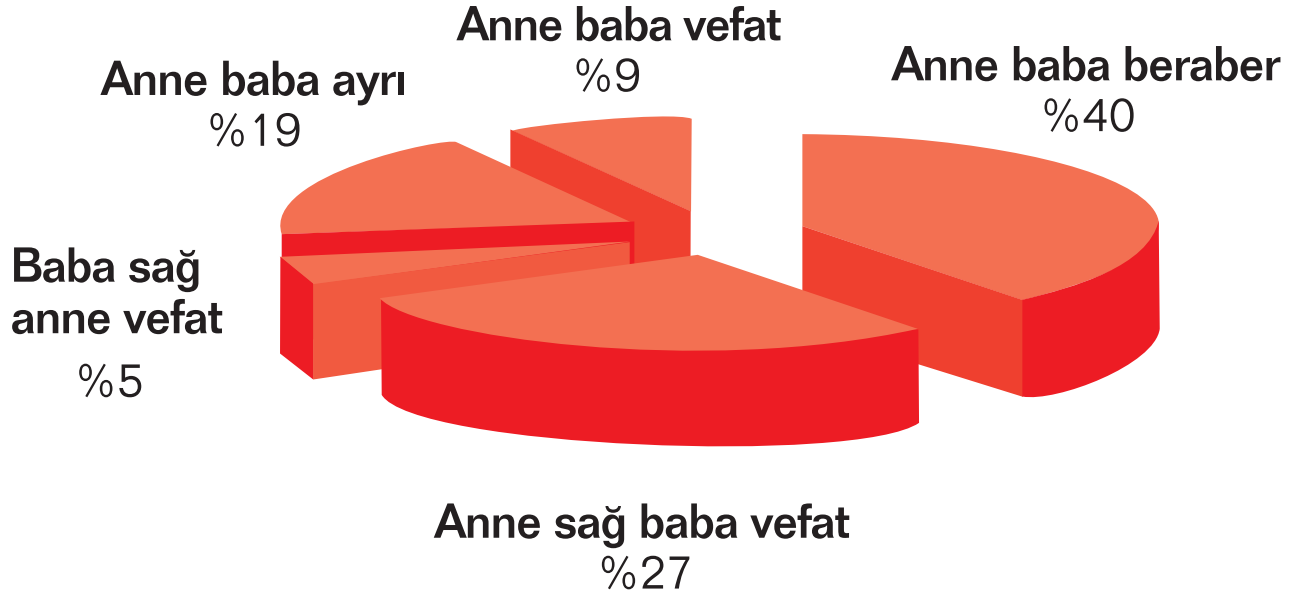
Tablo 5. Mağdurların çocuk sahibi olma durumlarına göre dağılımı

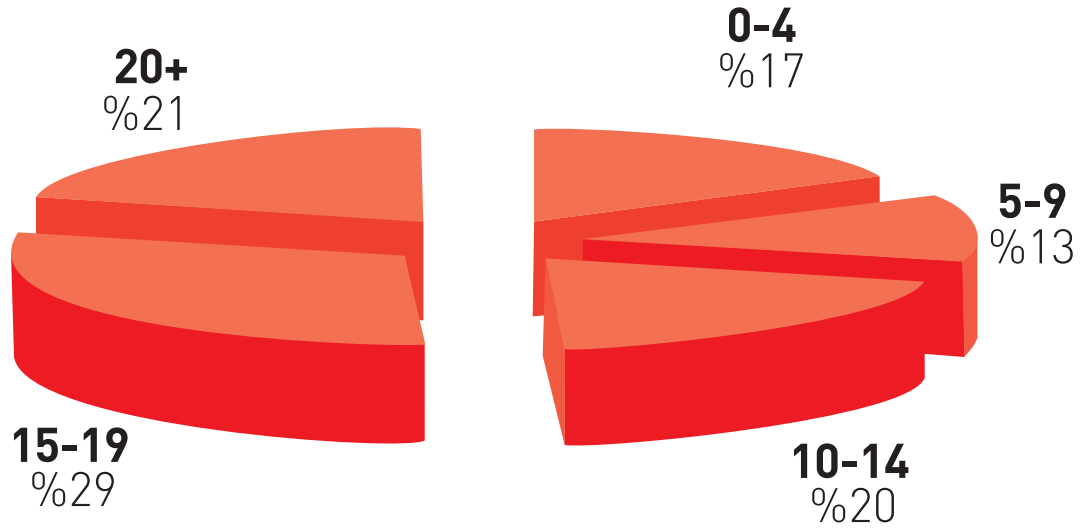
Mağdurların çocukluğu

Mağdurların çocukluklarına ilişkin sorulara verilen yanıtlardan, yarıdan fazlasının anne ve babalarının birlikte yaşamadıkları öğrenilmiştir. Tek ebeveynli mağdurların yarısı henüz 15 yaşına gelmeden anne babası ayrılmış veya biri yaşamını yitirmiştir. Geleneksel bir yapının yerleşik olduğu bu ülkelerde, yalnız kalan yoksul anneler, çocukları ile birlikte akrabalarına sığınmak zorunda kalmaktadır. Kendileri de yoksulluk derdindeki bu akrabalar, haneye eklenen yeni boğazlardan genellikle pek memnun olmaz ve bunu da yeni gelenlere hissettirirler. Mağdurların küçük yaşlarından itibaren, bir ailenin sağlayacağı huzurlu ve güvenli ortamdan mahrum kaldıklarını söylemek mümkündür.

Tablo 6. Mağdurların anne babalarının birlikte yaşama durumuna göre dağılımı

Tablo 7. Mağdurların tek ebeveynle yaşamaya başlama yaşlarına göre dağılımı

Göç yolundaki tehlike

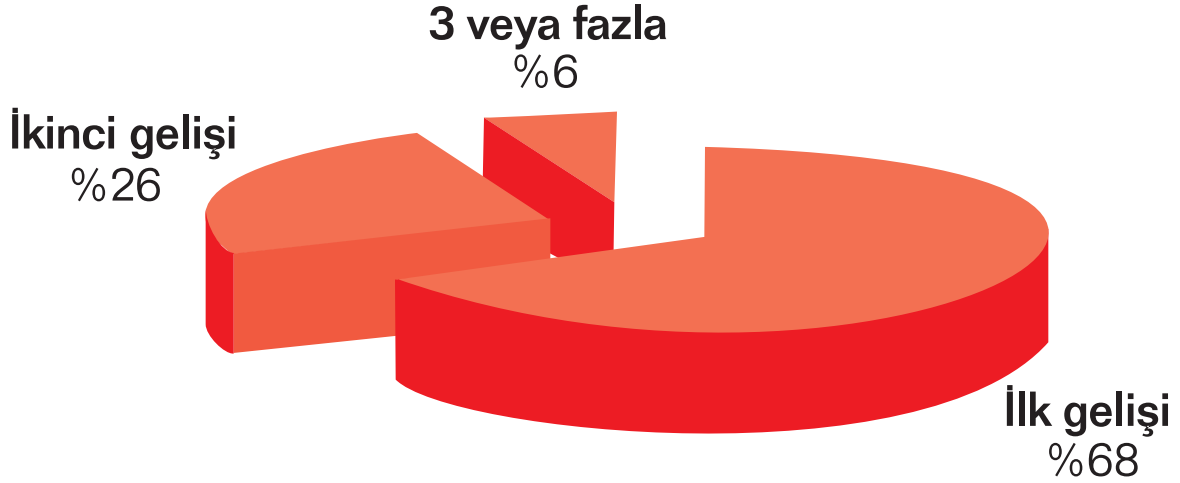
Bu bölümde mağdurların, Türkiye'ye daha önce gelip gelmedikleri, kimler tarafından kandırıldıkları ve Türkiye'de vaat edilen işlere dair veriler sunulmuştur.

Mağdurlar Türkiye'yi tanımıyor!

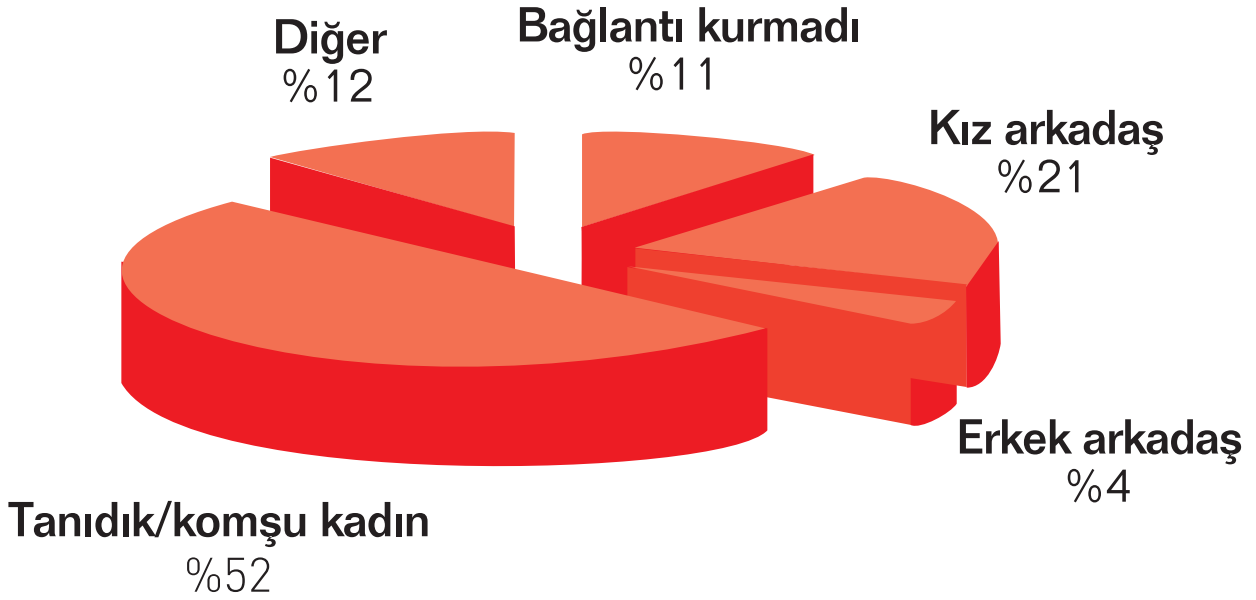
Bu dönemde görüşme yapılan kadınların yaklaşık üçte ikisinin Türkiye'ye ilk defa geldiklerini öğreniyoruz. Yaşları ve tecrübesizlikleri göz önüne alındığında, bu kararın nasıl verildiği ve yola nasıl çıktığı daha da büyük bir önem taşıyor. Öte taraftan bir kadının Türkiye'ye daha önce gelmiş olması da, onun mağdur edilmeyeceği anlamına gelmemektedir.

Tablo 8. Mağdurların Türkiye'ye geliş sayısına göre dağılımı

Aracılar

Yapılan görüşmeler, kadınların, büyük bir çoğunluğunun (%77) tanıdıkları biri tarafından iş bulma vaadiyle kandırılarak Türkiye'ye getirildiklerini gösteriyor. Bu bilgi, kadınların göç yolculuğuna çıkma kararını nasıl verdiklerini anlamamıza yardım ediyor. Güvendikleri kişiler, kadınları güvenli ve iyi kazançlı iş vaadiyle kandırarak ülke dışına çıkmalarına yardımcı oluyor.

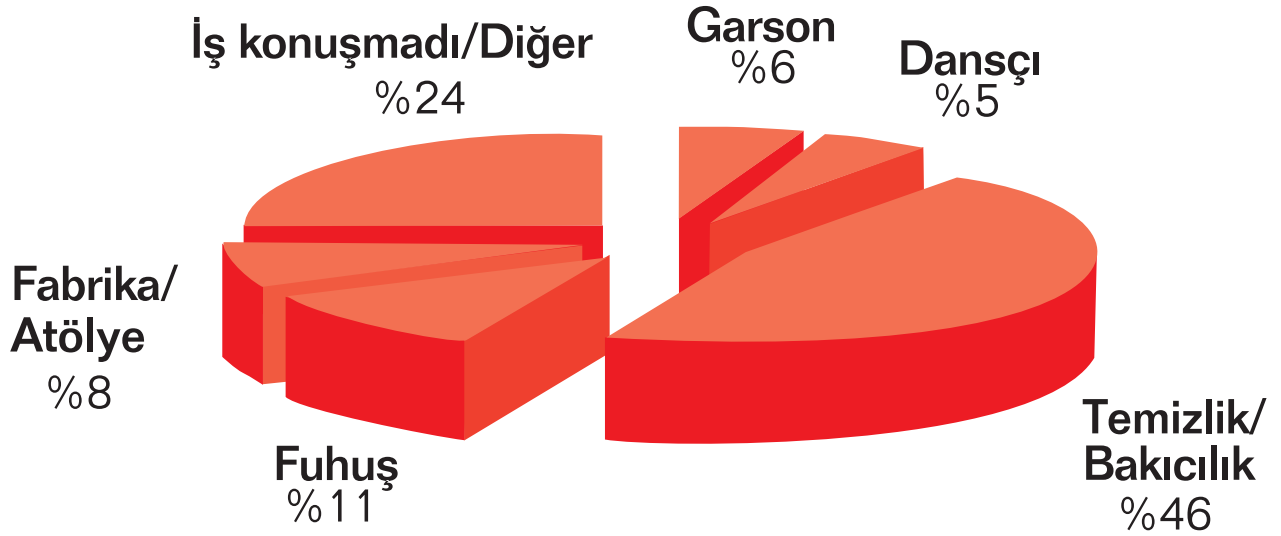

Tablo 9. Mağdurların Türkiye'ye kimler aracılığı ile getirildiğine göre dağılımı

Nasıl bir iş?

Mağdurlara, Türkiye'ye getirilirken vaat edilen işler genellikle kalifiye olmayan işlerdir. Ama yine de tacirlerle çalışan aracılar tarafından bu işlerden yüksek kazanç elde edebilecekleri izlenimi yaratılır. Görüşmelerden, mağdurların yarıya yakınının (%46) ev işi, bakıcılık gibi işlerde çalışacağını düşünerek Türkiye'ye gelmeyi göze aldığı anlaşılıyor. Bu soruya yanıt veren kadınların yüzde 11'i fuhşa razı olarak Türkiye'ye gelen ancak insan ticareti mağduru edilen kadınlardır. Bu kadınlar da şiddet ve tehdit görmekte, özgürlüklerinden yoksun ve para kazanmadan çalıştırılmaktadırlar.

Tablo 10. Mağdurların kendilerine vaat edilen işe göre dağılımı

Mağduriyet koşulları

Bu bölümde mağdurların mağduriyet koşullarını anlamak için, ailelerine telefon edip edemedikleri, dışarı çıkma koşulları, zorla çalışmaya direnç gösterdiklerinde aldıkları tepki ile ilgili veriler değerlendirilmiştir.

Dışarısı ile bağlantı

Görüşme yapılan kadınların yarısı (%52) ailelerine telefon edebilmişlerdir. Tacirlerin amacı mağdurların ailelerinin Türkiye'deki durumdan şüphelenmesini engellemektir. Bu telefon konuşmaları her zaman tacirlerin kontrolü altındayken gerçekleşmektedir. Pek çok insan ticareti çetesinde, kaynak ülkeden bir kadın da bulunmakta, dolayısıyla mağdurların aileleri ile olan telefon konuşmalarını kendi dilinde takip edebilmektedir. Öte taraftan mağdurların diğer yarısının aileleri ile iletişim kurmaları tamamen engellenmiştir.

Tablo 11. Mağdurların ailelerine telefon edebilme durumlarına göre dağılımı

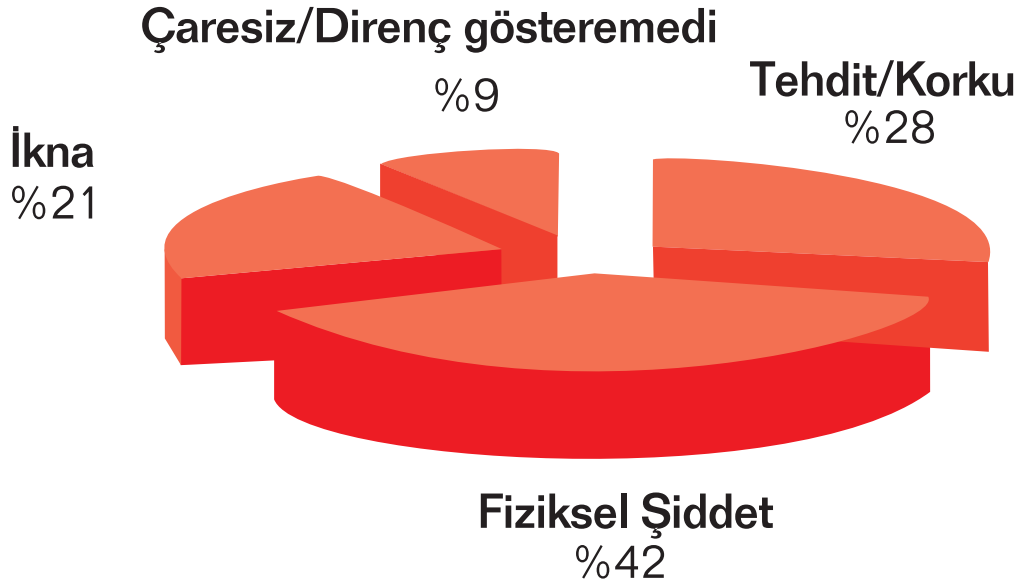
Yine bu süreçte, mağdurların, yalnız olarak dışarı çıkmalarının mümkün olmadığı anlaşılmaktadır. Kadınların büyük çoğunluğu (%89) yalnız başlarına dışarı çıkamadıklarını söylemişlerdir. Bu kadınlar ya tutuldukları evde çalıştırılmışlar ya da ev ile disko/otel arasında yanlarında bir nöbetçi ile gidip gelmişlerdir.

Tablo 12. Mağdurların, yalnız başına dışarı çıkabilme durumlarına göre dağılımı

İstemiyorum!

Mağdurlara, zorla çalıştırılmaya direnç gösterip göstermedikleri ve ne tepki aldıkları sorulmuştur. Verilen yanıtlardan, mağdurların yarıya yakınının (%42) fiziksel şiddet gördüğü, yaklaşık üçte birinin tehdit ve korkutma ile susturulduğu, diğerlerinin ise çaresizliklerinden yararlandığı ve böylelikle ikna edildiği ortaya çıkmaktadır.

Tablo 13. Mağdurların zorla çalıştırılmaya direnç gösterince aldıkları tepkiye göre dağılımı

Sorunu Tanımlamak

İnsan Ticareti

İnsan ticareti tanımı birbirinden farklı sömürü biçimlerini içermektedir. Kadınların veya kız çocuklarının fuhşa zorlanması; kadınların, erkeklerin ve çocukların fabrikada, atölyede veya tarım işinde çalıştırılmaları, evlerde hizmetçilik yaptırılmaları, çocukların dilendirilmesi veya hırsızlık yaptırılması ve hatta kişilerin organlarının izinsiz olarak alınması insan ticareti türleri arasında yer alır. Kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesi, çocukların asker olarak kullanılmak amacıyla kaçırılması, bebeklerin yasal olmayan şekilde evlat edindirilmeleri gibi diğer sömürü biçimleri de insan ticaretinin türleri arasındadır.

İnsan ticareti, pek çok uluslararası belgede "modern kölelik" olarak adlandırılır ve toplumların en zor durumdaki ve savunmasız bireylerinin sömürülmesi anlamına gelir.

İnsan ticareti önemli bir insan hakları ihlali olmasının yanı sıra, ülkelerin sınır güvenliğini, ekonomik yapısını olumsuz yönde etkileyen küresel nitelikli bir suçtur.

İnsan ticareti mağdurları kendi ülkelerinde veya başka ülkelerde yasal ve iyi kazançlı iş vaadiyle tacirler tarafından kandırılırlar. Bu umutla evlerinden, şehirlerinden hatta ülkelerinden ayrılan mağdurlar, kendilerini, tanımadıkları bir ortamda, güvenceden yoksun ve savunmasız bulurlar.

Tacirlerin, kontrol sağlamak için mağdura doğrudan şiddet uygulaması, zorlaması, özgürlüğünü kısıtlaması, borçlandırması, kimlik ve seyahat belgelerine el koyması, onu, ailesini tehdit etmesi sık görülen yöntemlerdir. Mağdurların, yakınları ile iletişim kurmaları çoğunlukla ya engellenir ya da kontrol edilir. Dahası, buldukları durumdan ötürü duydukları utanç, hapse girmekten, sınır dışı edilmekten, tacirlerin ölç almasından duyulan korku veya zorla yaptıkları işler yüzünden damgalanma ve ayrımcılığa uğrama korkusu, mağdurların ortaya çıkıp başlarına geleni anlatmalarına, yardım istemelerine engel olur. İnsan ticareti toplumda gizli yaşanan bir olgudur. Etrafımızda olsa bile kolaylıkla farkına varamayabiliriz.⁷

İnsan Kaçakçılığı

İnsan ticareti, insan (göçmen) kaçakçılığıyla sıklıkla karıştırılmaktadır. İnsan kaçakçılığı suçunun tanımında rıza mevcuttur. Bir ülkeden başka bir ülkenin sınırlarına yasadışı olarak nakledilen göçmenin bu eyleme rıza gösterdiği kabul edilir. Ancak insan ticareti suçunda rıza ya mevcut değildir ya da kandırılma söz konusudur.⁸

İnsan kaçakçılığında kaçakçı ve göçmen arasındaki ilişki ülkeye girişi takiben sona erer. Oysa insan ticaretinde tacir maddi kazanç elde etmek için mağduru kontrolü altında tutmaya devam eder. Tanımlar arasındaki farklara rağmen insan kaçakçılığı olarak başlayan bir eylemin, insan ticaretine dönüşme ihtimali olduğu gözden kaçırılmamalıdır. Bunun yanı sıra, insan kaçakçılığı sürecinde de kişilerin pek çok açıdan mağdur edildiği, insan haklarının ihlal edildiği bilinmektedir.

İnsan ticareti mağdurları

Tüm dünyada kadınlar, erkekler ve çocuklar insan ticaretinin hedefi olmaktadır. Ancak bu kadar yaygın olmasına rağmen, insan ticareti kanıtlanması ve belgelenmesi zor bir suç türüdür. Genellikle, kayıt dışı ve korunmasız sektörlerde, el altından gerçekleşir ve bu suçun mağduru olan kişiler mağduriyetleri ile ilgili ifade vermekten çekinirler. Bu durum, insan ticareti ile ilgili verilerin toplanmasını da güçleştirmektedir. Buna rağmen ulusal polis teşkilatları ve sivil toplum kuruluşları gibi kaynaklardan alınan verilerle bazı tahminler yapılmaktadır.

Uluslararası Çalışma Örgütü, 2002-2011 yılları arasındaki dönemde dünyada yaklaşık 20,9 milyon kişinin fuhuş veya diğer sektörlerde zorla çalıştırıldığını tahmin etmektedir. Buna göre dünyada her 1000 kişiden 3'ü, bu 10 yıllık dönem içinde, bir süre zorla çalıştırılmıştır. Bu sayının 5.5 milyonu çocuktur.⁹

Sadece yabancılar mı mağdur ediliyor?

İnsan ticareti uzun zaman sadece yabancıları etkileyen bir suç türü, bir sömürü biçimi olarak kabul edilmiştir. Ancak insan ticareti suçunun ayrıntıları daha da anlaşıldıkça, kişilerin kendi ülkelerinde de mağdur edildikleri ortaya çıkmaktadır.

Bu nedenle, insan ticareti suçu, ulusal yasalarda tanımlanırken sadece "sınır aşan" insan ticaretini değil, ülke içindeki insan ticareti suçunu da tanımlamalıdır. Çoğu zaman devletler bu suçla mücadeleyi sınır aşan vakalarla sınırlamışlar ve ülke içinde mağdur edilen insanları korumasız bırakmışlardır. Bu durum ülkelerin insan ticareti sorununun olduğundan daha küçük görünmesine yol açmaktadır.

Kadın mağdurlar

Tüm dünyada, kadınlar ve genç kızlar daha sıklıkla insan ticareti mağduru edilmektedir. Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi rakamlarına göre, cinsel sömürü amaçlı kadın ve çocuk ticareti, belirlenmiş vakaların yüzde 87'sini oluşturmaktadır.¹⁰

Toplumlarda hüküm süren cinsiyet eşitsizliği, kadınların mağduriyet riskini arttırmaktadır. Kadınların ve genç kızların toplumda sunulan olanaklara erişimlerinin erkeklere göre kısıtlı olması ve yerleşik değerler nedeniyle ikincilleştirilmeleri, kadınları insan ticareti riskine açık hale getirmektedir.

İnsan ticareti mağdurları arasında özellikle yabancı uyruklu kadınların yüksek oranlarda olması, kadınların göç etme eğilimlerindeki artışla da ilişkilidir. Uluslararası Göç Örgütü'nün verilerine göre günümüzde 175 milyon kişi doğdukları ülke dışında yaşamaktadır ve bu sayının yüzde 50'sini kadın göçmenler oluşturmaktadır.¹¹ Eskiden göç eden erkekler çoğunlukta iken artık kadınlar da geçim arayışıyla diğer ülkelere yalnız gitmeyi göze almaktadırlar. Kadınların da geçim yükümlülüğü taşıdığı bu yeni küresel düzende, göçmen kadınlar tacirler tarafından mağduriyete sürüklenebilmektedir.

İşgücü sömürsü amaçlı insan ticareti

Tüm dünyada, zorla çalıştırma veya hizmet ettirme, yani işgücü sömürsü amaçlı insan ticareti vakaları, fuhuş amaçlı insan ticareti vakalarına göre daha az tespit edilmektedir. Bunun çeşitli nedenleri olduğu ortaya konulmuştur. Bunlardan en önemlisi, hem kamuoyunun hem de kolluk kuvvetlerinin algısında insan ticaretinin esas biçiminin "fuhuşa zorlama" olarak yerleşmiş olmasıdır. Yıllar boyunca ve pek çok ülkede bu iki ifade adeta birbirinin yerine kullanılmaya başlamıştır. **Bu nedenle, zorla çalıştırma amaçlı bir insan ticareti vakası tespit edilse bile, genelde o ülkenin ceza yasasında bulunan başka bir kanun maddesi altında işlem görülebilmektedir.** Bunun yanı sıra, fuhuş amaçlı insan ticareti daha görünür ve kolay tespit edilir bir suç türüdür. Potansiyel müşterinin ulaşabilmesi için fuhuş, sokaklarda, barlarda, otellerde görünür olmalıdır. Oysa işgücü sömürsü, gizli mekânlarda, madenlerde, orman ve yer altı işletmelerinde ya da evlerde gerçekleştirilmektedir. Dolayısıyla bu suçun mağdurlarının tespit edilmesi daha da güçleşmektedir.

İnsan ticaretini kolaylaştıran etkenler

Yapılan araştırmalar mağdurların genellikle, yoksul ailelerden geldiğini göstermektedir. Eğitimsizlik ve mesleki beceri eksikliği, toplumsal cinsiyet eşitsizliği, etnik ayrımcılık, siyasi çatışmalar gibi etkenlerle bir araya geldiğinde insan tacirleri için uygun ortamlar yaratmaktadır. İnsan ticaretine neden olan bu etkenler değiştirilmedikçe insan ticaretini sonlandırmak için alınan önlemler sınırlı bir başarıya sahip olacaktır.

Yoksulluk

Yoksulluk kişilerin tacirlerin tuzağına düşmelerini kolaylaştırmaktadır. Bu kişiler sosyal güvenceden yoksun, sağlık veya güvenlik riski taşıyan işlere daha kolay rıza göstermektedirler. Tacirler, evden uzakta para kazanma vaadini bu kişilere daha rahat sunarlar. Yoksulların tümü insan ticareti mağduru olmaz ama yoksulluk, eşitsizlik, ayrımcılık gibi unsurlarla birleşerek insan ticaretine uygun bir ortam yaratır.

Toplumsal cinsiyet eşitsizliği

Kadınların ve kız çocuklarının yasal ve toplumsal katmanlarda maruz kaldıkları eşitsizlik, mağduriyetleri için ortam hazırlar. Kadınların ve kız çocuklarının meta olarak görüldükleri ortamlar, bu kişilerin alınıp satılabilir nesnelere olarak algılanmasını kolaylaştırır. Pek çok toplumda, kız çocukları okula gönderilmeyip, ev işi yaptırıldıkları için eğitim almadan ve mesleki beceriler edinmeden büyürler. Kendi evlerinde istismara uğrayan genç kızlar bu ortamdan ve aile içi şiddetten kaçabilmek için risk almaya hazırdırlar. Birçok kadın için, kendi çevresi veya ülkesi dışında iş aramak, ailesini geçindirmenin yanı sıra, istismardan ve ayrımcılıktan uzak, daha iyi yaşam koşullarına ulaşmak için bir çabadır. Toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sonucu olan koşulların tümü kadınların insan ticareti mağduru olma riskini artırır.

Ucuz işgücüne talep ve cinsel sömürü

Gün geçtikçe artmakta olan ucuz işgücüne talep ve cinsel sömürü ile insan ticareti birbirinden ayrılamaz. Tacirlerin kazanç artırma güdüsü çoğu zaman ahlaki ve insani değerlerin önüne geçmekte ve mağdurların insanlık dışı koşullarda sömürülmesine yol açmaktadır. Erkek egemen düzenin kabul ve onay görmesi kadınların ve çocukların erkekler tarafından istismar edilmesini kabul edilebilir kılmaktadır. Bu davranış biçimlerinin cezalandırılmaması bu algıyı güçlendirmektedir.

İnsan ticaretinin mağdurlar üzerindeki etkileri

İnsan ticareti kişinin en temel özgürlüklerinin çiğnenmesidir ve kişi üzerinde pek çok olumsuz etki yaratır. Bu etkiler psikolojik, fiziksel ve toplumsal etkiler başlıkları altında incelenebilir.

Psikolojik etki

İnsan ticareti mağduru olan kişilerde utanma, suçluluk, kendine güven kaybı çok sık görülen duygu durumlarıdır. Mağdurlar sıklıkla, kendilerini ihanete uğramış hissederek, özellikle de tacir veya aracı tanıdıkları ve güvendikleri biri ise bu hisleri daha kuvvetli ve yıkıcıdır. Bu duygular ve yaşanan deneyimin kendisi, mağdurlarda umutsuzluk, çaresizlik, depresyon ve travma sonrası stres bozukluğu gibi sonuçlar doğurur. Bazı mağdurlarda madde veya alkol kullanımına başlama ve hatta intihar teşebbüsü görülmektedir.

Fiziksel etki

Fuhuş sektöründe sömürülen kişiler korunmasız cinsel ilişkiye zorlandıkları için HIV/AIDS dahil olmak üzere çeşitli cinsel yolla bulaşan enfeksiyonlara yakalanma ve istenmeyen gebelik riski altındadır. Pek çok mağdur kadın, müşterilerin prezervatif kullanmak istemediğini ve kendilerinin de buna karşı çıkamadıklarını anlatmışlardır. Ev içi hizmette zorla çalıştırılan kadınlar ve çocuk işçiler de cinsel sömürüye karşı savunmasızdırlar. Atölyelerde, fabrikalarda veya tarımda ağır koşullar altında çalıştırılan mağdurlar, iş kazaları, yetersiz beslenme, aşırı soğuk veya sıcak, sağlık bakımı alamama ve şiddet gibi nedenlerle sağlıklarını kaybetmekte ve hatta ölüm tehlikesi ile karşı karşıya kalmaktadırlar.

Toplumsal etki

İnsan ticareti mağdurları, mağduriyetten kurtulduktan sonra da bu suçun sonuçları ile baş etmek zorundadırlar. Özellikle fuhşa zorlanmış olan mağdurlar dışlanma, damgalanma, aile bireyleri tarafından şiddet görme gibi tehlikelerle karşı karşıya kalırlar. Bunların yanı sıra çocuk ve genç yaştaki mağdurlar, hakları olan eğitimi alamama, bağımsız ve üretken bireyler olmak için gerekli gelişimi sağlayamama riski altındadır. Ailevi ve toplumsal destekten mahrum kalan bu kişiler yeniden mağdur edilme riski taşırlar.

İnsan Ticareti ve Uluslararası Toplum

İnsan Ticareti ve Uluslararası Öncelikler

İnsan ticareti dünyadaki tüm ülkeleri ilgilendiren bir suçtur. Devletler bu suç ile mücadele etmek yükümlülüğündedir. Çoğu zaman sınır aşan suç niteliği taşıyan insan ticareti ile mücadelenin başarılı olması için ülkelerin ortak kararlar almaları ve birlikte hareket etmeleri gereği ortadadır. 20. yüzyılın ilk yarısından itibaren, kölelik ve zorla fuhşun engellenmesini konu alan uluslararası sözleşmeler ortaya çıkmaya başlamıştır. Bunlar arasında, Beyaz Kadın Ticaretinin Zecren Men'ine Dair Milletlerarası Sözleşme (1910), Kadın ve Çocuk Ticaretinin Men ve Zecrine Dair Beynelmül Cenevre Mukavelesi (1921), Reşit Kadın Ticaretinin Men'ine Dair Beynelmül Cenevre Mukavelesi (1933), İnsan Ticaretinin ve Başkasının Fuhşunu Sömürmenin İlgası Hakkında Sözleşme'yi (1949) saymak mümkündür.¹²

Günümüzde de Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği gibi yapılar tarafından imzaya açılan metinler insan ticareti ile mücadele ve mağdurlara destek konularında standart süreçlerin uygulanmasını amaçlamaktadır.

Türkiye, insan ticareti ile mücadele alanında BM, AGİT, NATO, Avrupa Birliği, Avrupa Konseyi, Karadeniz Ekonomik İşbirliği ve İstikrar Paktı tarafından düzenlenen uluslararası faaliyetleri desteklemektedir. Örneğin AGİT, 2003'te İnsan Ticareti ile Mücadele AGİT Eylem Planı'nı benimsemiştir. AGİT Eylem Planı mağdurlar ve ceza yargılaması konusunda öneriler sunmaktadır. Türkiye bağlayıcılığı olan uluslararası pek çok hukuki ve siyasi metne imza atmıştır.¹³

BM Sözleşmesine Ek Palermo Protokolü

İnsan ticareti uluslararası hukukta ilk defa "Palermo Protokolü" olarak tanınan Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İnsan Ticaretinin Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol'ünde tanımlanmıştır. Tüm dünyada en çok kullanılan bu tanımlama, pek çok ülkenin ulusal tanımları için de esas oluşturmuştur.

"Sözleşme" ve bu sözleşmeye ek teşkil eden "Palermo Protokolü", 2000 yılında imzaya sunulmuştur. Bu protokol bir dönüm noktası olarak kabul edilmektedir. Bunun nedeni, Palermo Protokolü'nün insan ticaretini kapsamlı olarak tanımlayan ve yasal olarak da bağlayıcılığı olan ilk uluslararası metin olmasıdır. Palermo Protokolü insan ticaretine karşı uluslararası eylemin temellerini atmıştır. Bu sözleşmeyi onaylayan ülkelerin, insan ticaretini kendi yasalarında da bir suç olarak tanımlamaları ve bununla mücadele etmeleri gerekmektedir.

Palermo Protokolü'nde "İnsan Ticareti" tanımı:

(a) "İnsan ticareti", kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkasına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkasının fuhşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerecektir.

(b) İnsan ticaretinin (a) bendinde belirtilen yöntemlerden herhangi biriyle yapılmış olması halinde, mağdurun bu istismara razı olup olmaması durumu değiştirmeyecektir.

(c) Bu maddenin (a) bendinde öngörülen yöntemlerden herhangi birini içermese bile, çocuğun istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması "insan ticareti" olarak kabul edilecektir.

(d) On sekiz yaşının altındaki herkes "çocuk" kabul edilecektir.

Palermo Protokolü'nün amacı, kadın ve çocuklara özel önem verilerek, insan ticaretini önlemek ve mücadele etmek; bu suçun mağdurlarını, haklarına bütünüyle saygı göstererek, korumak ve yardım etmek ve bu amaçlara erişebilmek için taraf devletlerarasındaki işbirliğini geliştirmektir. (Protokolün tam metni için bkz: Ek1)

"Sınır Aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi" ve bu sözleşmeye ek teşkil eden "Palermo Protokolü"nü onaylanması 30.01.2003 tarihinde TBMM tarafından uygun bulunmuş ve bu şekilde Türk Hukuku'na girmiştir.¹⁴

Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi

1990'ların ortalarından bu yana insan ticareti ile mücadele Avrupa Birliği'nin ana gündem maddelerinden biri olmuştur. Bu çabaların bir adımı olarak, Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi'ni 2005 yılında ülkelerin onayına sunmuştur.¹⁵ (Sözleşmenin tam metni için bkz: Ek2)

Palermo Protokolü'nü başlangıç noktası olarak kabul ederken, insan ticareti ile mücadeleye ilişkin evrensel ve bölgesel diğer uluslararası belgeleri de dikkate alan Avrupa Konseyi Sözleşmesi, bu belgeler tarafından sağlanan korumayı güçlendirmeyi ve bunlar tarafından ortaya konulan standartları yükseltmeyi amaçlamaktadır.

Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin önemli bir belge haline gelmesinin birincil nedeni, insan ticaretinin, insan haklarının ciddi bir ihlali olduğunu; insan onuru ve bütünlüğünü ihlal ettiğini vurgulaması ve bu nedenle insan ticareti mağdurları için daha fazla korumaya ihtiyaç duyulduğunun altını çizmesidir. İkinci önemli özelliği, Sözleşme'nin, mağdurların korunmasına ilişkin önlemler ve uluslararası işbirliği bağlamalarında her türlü insan ticareti biçimini (ulusal, sınır aşan, organize suçlarla bağlantılı olan ya da olmayan insan ticareti) kapsamasıdır. Üçüncü olarak Sözleşme, tarafların, hükümleri etkili bir şekilde uygulamasını güvence altına almak için bir izleme mekanizması oluşturmaktadır. Bu izleme GRETA kısa adıyla anılan bağımsız, seçilmiş uzmanlar grubunun raporları ve taraf devletler komitesinin GRETA raporlarına göre alacağı kararlarla yapılacaktır. Son olarak Sözleşme, hükümleri arasında toplumsal cinsiyet eşitliğinin önemine yer vermiştir.

Avrupa Konseyi Sözleşmesi'ne göre; devletlerin mağdurların fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden iyileşmeleri için yasal ve diğer destekleri sunması gerekir. Bu destek en az aşağıdaki unsurları içermelidir:

- a. Uygun ve güvenli barınma desteği, psikolojik ve maddi destek
- b. Acil tıbbi tedavi hizmetlerine erişim hakkı
- c. Dil bilmeyen mağdurlara çeviri hizmetleri
- d. Yasal hakları ve hizmetlerle ilgili bilgi ve danışma hizmeti
- e. Mağdurların hak ve çıkarlarının adli süreçte dikkate alınması için destek
- f. Çocuklar için eğitime erişim hakkı¹⁶

Türkiye "Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi"ni 19 Mart 2009 tarihinde Strasburg'ta imzalamıştır. Sözleşme henüz Meclis tarafından onaylanmamıştır.

İnsan ticareti, ülkemizin Avrupa Birliği ile müzakere sürecinde 24 numaralı "Adalet, Özgürlük ve Güvenlik" faslının önemli başlıklarından birisidir. AB'nin her yıl Türkiye için yayımladığı "İlerleme Raporları"nda insan ticareti konusuna değinilmektedir. 2011 yılı İlerleme Raporu'nda ülkemizin insan ticaretiyle mücadele alanında sınırlı ilerleme sağladığı ve AB müktesebatına uyum sağlanması yönünde daha fazla çaba sarf edilmesi gerektiği belirtilmiştir.¹⁷ Bununla birlikte AB içinde de insan ticareti suçunun sonlandırılmış olduğundan bahsetmek mümkün değildir. 2010 yılı Avrupa Parlamentosu'nun İnsan Ticaretiyle Mücadele Raportörü "İnsan ticaretinin modern kölelik olduğunu ve yüz binlerce mağdurdan sadece çok az bir bölümüne yardım edilebildiğini" belirtmiştir.

Türkiye'nin taraf olduğu diğer pek çok sözleşme de insan ticareti ile mücadele konusunda doğrudan veya dolaylı olarak yol gösterici niteliktedir. Bunlardan bazıları aşağıda sıralanmıştır.

- **Tüm Göçmen İşçilerin ve Aile Fertlerinin Haklarının Korunmasına Dair Uluslararası Sözleşme**
- **Çocuk Haklarına Dair Sözleşme**
- **Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocuk Satışı, Çocuk Fahişeliği ve Çocuk Pornografisi ile İlgili İhtiyari Protokol**
- **Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'ye Ek Çocukların Silahlı Çatışmalara Dahil Olmaları Konusundaki İhtiyari Protokol**
- **Çocuk Haklarının Kullanılmasına İlişkin Avrupa Sözleşmesi**
- **En Kötü Şartlardaki Çocuk İşçiliğinin Yasaklanması ve Ortadan Kaldırılmasına İlişkin Acil Önlemler Sözleşmesi**
- **Avrupa Konseyi Çocukların Cinsel Sömürü ve İstismara Karşı Korunması Sözleşmesi**
- **Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi (CEDAW)**
- **Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesine İlişkin İhtiyari Protokol**
- **Kadınlara Yönelik Şiddet ve Aile İçi Şiddetin Önlenmesi ve Bunlarla Mücadeleye İlişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi**

ABD İnsan Ticareti Raporu

ABD Dışişleri Bakanlığı, '2000 tarihli İnsan Ticareti Mağdurlarının Korunması Yasası' uyarınca her yıl Kongreye yabancı ülke hükümetlerinin uygulamalarını inceleyen İnsan Ticareti Raporu'nu sunmaktadır. Bu rapor, ülkeleri insan ticareti ile mücadele alanında attıkları adımlara ve yasaya göre insan ticaretiyle mücadelede asgari standartlar olarak belirlenen koşullara uyup uymadıklarına göre gruplandırmaktadır. Asgari standartlar arasında bir ülkenin hükümetinin insan ticaretinin en kötü şekillerini yasaklaması ve bu fiilleri cezalandırması; ciddi suçlara karşı hükümetin orantılı cezalar uygulaması; insan ticareti suçunun en kötü hallerine karşı hükümetin ciddi ve sürekli çaba içerisinde olması bulunmaktadır. Raporda tanımlanan gruplar, aşağıda açıklanmıştır:

Grup 1: İnsan ticaretini sonlandırmak için çaba harcayan ve asgari standartlara uyan ülkeler.

Grup 2: İnsan ticaretini sonlandırmak için asgari standartlara tamamen uymayan ancak bu konuda önemli çaba harcayan ülkeler.

Grup 3: İnsan ticaretini sonlandırmak için yeterince çaba harcamayan ve asgari standartlara uymayan ülkeler.

ABD Hükümetince Grup 3'de yer alan ülkelere yönelik, insani ve ticari olmayan ve bazı kalkınma yardımları dışında kalan yardımlara yasal sınırlamalar getirilmesi; söz konusu ülkelerin resmi görevlilerinin eğitim ve kültür alanındaki değişim programlarına katılımlarına yönelik tahsisatların durdurulması; ABD Başkanınca uluslararası mali kuruluşlardaki ABD'li yetkililerin bu ülkelere yönelik insani, ticari ve kalkınma dışı kredilerin askıya alınmasına yönelik girişimlerde bulunmaları talimatının verilmesi gibi yaptırımlara gidilebilmektedir.

ABD İnsan Ticareti Raporunda Türkiye, ciddi çaba göstermeyen ülkelerle birlikte Grup 3'de yer alırken, aldığı çeşitli önlemler sayesinde 2005 yılında Grup 2'ye yerleşmiştir.¹⁸ Türk Hükümetinin aldığı önlemler kadar, IKGV'nin bir sivil toplum kuruluşu olarak bu alanda inisiyatif alması ve Türkiye'nin ilk mağdur destek programını başlatması da Grup 2'ye geçilmesinde önemli bir rol oynamıştır.

Türkiye'de İnsan Ticareti ile Mücadele

İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü

Türkiye'nin insan ticareti ile mücadelesinin önemli unsurlarından biri Dışişleri Bakanlığı başkanlığında 2002 yılında oluşturulan "İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü" (UGG)'dür. UGG, kamu kuruluşları, hükümetler arası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarının bir araya gelmesi ile insan ticareti konusunda gelişmeleri değerlendirmek ve politika üretmek amacıyla oluşturulmuştur. UGG tarafından 2002'de hazırlanan "İnsan Ticaretiyle Mücadele Eylem Planı" 11 Mart 2003'te Başbakanlık tarafından onaylanarak uygulamaya konulmuştur. İkinci Ulusal Eylem Planı ise 2008 yılında AB-Türkiye Mali İşbirliği Programı kapsamında uygulanan bir proje ile hazırlanmış ve 18 Haziran 2009'da onaylanmıştır. İkinci Ulusal Eylem Planı'nın genel amacını, Türkiye'de insan ticaretinin ortadan kaldırılması için gerekli uluslararası standartlara ulaşılması, bu alanda çalışan kurumların güçlendirilmesi, AB müktesebatı ile uyum sağlanması ve sektörel eylem planlarının uygulanması oluşturmaktadır.¹⁹

Mevzuat Değişiklikleri ve Kamu Görevlilerinin Eğitimi

İnsan ticareti suçu Türk hukukunda ilk defa 2002 yılında, 765 sayılı TCK'nın 201/b maddesinde düzenlenmiştir. Bu düzenlemeyle ülkemiz tarafından da imzalanmış bulunan Palermo Protokolü'nün gereğinin yerine getirilmesi amaçlanmıştır. İnsan ticareti suçu, 1 Haziran 2005 tarihinde yürürlüğe giren Yeni Türk Ceza Kanunu'nun 80. Maddesi ile yeniden tanımlanmış ve bu suç için 8 yıldan 12 yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası getirilmiştir. Söz konusu madde ayrıca, insan ticareti suçundan dolayı tüzel kişiler hakkında güvenlik tedbirlerine hükmolunmasını öngörmektedir. Türk Ceza Kanunu'nun 80. maddesinde 19 Aralık 2006 tarihinde yapılan değişiklikle insan ticareti tanımına "fuhuş yaptırmak" da eklenmiştir. Bu şekilde insan ticaretinin en önemli boyutu olan fuhuşa zorlamanın 80. maddeden cezalandırılması amaçlanmıştır.

İnsan ticareti yasası

(1) (TCK'da Değişiklik : 6/12/2006 - 5560/3 md.) Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tâbi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçıran, bir yerden başka bir yere götürülen veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan oniki yıla kadar hapis ve onbin güne kadar adli para cezası verilir.

(2) Birinci fıkrada belirtilen amaçlarla girilen ve suçu oluşturan fiiller var olduğu takdirde, mağdurun rızası geçersizdir.

(3) Onsekiz yaşını doldurmamış olanların birinci fıkrada belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçınılmaları, bir yerden diğer bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hallerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile birinci fıkrada belirtilen cezalar verilir.

(4) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirine hükmolunur.

TCK Madde 80'in yanı sıra, "Yabancıların Çalışma İzinleri Hakkındaki Kanun", "Vatandaşlık Kanunu", "Karayolu Taşıma Kanunu" gibi kanunlar başta olmak üzere çeşitli kanunlarda da düzenlemeler yapılarak, insan ticareti yasası ile uyumlu hale getirilmişlerdir.²⁰

İnsan ticareti ile mücadelenin önemli bir şartı, ilgili kamu görevlilerinin bu suçu ve unsurlarını kavramasıdır. Türkiye'de 2003 yılından bu yana çeşitli kurumların işbirliğinde insan ticareti konulu eğitimler yapılmıştır. Özellikle İçişleri Bakanlığı çatısı altında yapılan kolluk kuvveti eğitimleri ve Adalet Bakanlığı çatısı altında yapılan hâkim ve savcı eğitimleri sayesinde günümüzde pek çok kamu görevlisi insan ticareti suçunu bilmektedir. Yapılan eğitimlere hükümetler arası kuruluşlar, uluslararası kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarının önemli katkıları olmuştur. Bu eğitimlerle pek çok kamu görevlisinin farkındalığının artması sağlanmıştır, ancak Türkiye gibi büyük nüfuslu bir ülkede eğitimlerin devamlılığı önemlidir. Yeni eğitimlerle daha çok görevliye ulaşılmalı ve eğitim programları, insan ticaretinin değişen şekilleri takip edilerek geliştirilmelidir.

Türkiye’de Ulusal Yönlendirme Mekanizması

Ulusal Yönlendirme Mekanizması (UYM), devletin, insan ticareti mağdurlarının insan haklarını koruma ve geliştirme yükümlülüklerini yerine getirmeye yönelik çabaları sivil toplum ile stratejik işbirliği içinde koordine ettiği mekanizmadır. UYM'nin temel amaçları, insan ticareti mağdurlarının insan haklarına saygı gösterilmesinin güvence altına alınması ve mağdurları hizmetlere yönlendirmeye yönelik etkili bir mekanizma kurulmasıdır.²¹

Ulusal Yönlendirme Mekanizması, mağdurun tespit edilmesi ile başlar ve bu süreçte Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı'nın önemli sorumlulukları vardır. Kolluk kuvvetlerinin rutin otel, bar, disko baskınları, 157 acil yardım hattına veya diğer yardım hatlarına gelen ihbarların ve yardım çağrılarının değerlendirilmesi ve insan ticareti mağdurunun kaçarak kolluk kuvvetlerine başvurması ile mağdura ulaşılmaktadır. Ardından potansiyel (yabancı) insan ticareti mağdurları olayın meydana geldiği ilin Emniyet Müdürlüğü Yabancılar Şube Müdürlüğüne sevk edilirler. Mağdur tespit süreci, mülakatların ardından, EGM Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı ile koordine edilerek tamamlanmaktadır. Tespit edilen mağdurlar STK sığınmaevlerinde sunulan çeşitli desteklere yönlendirilirler. Mağdurların ülkelerine güvenli geri dönüşleri için 2004 yılında Dışişleri Bakanlığı, İçişleri Bakanlığı ve IOM tarafından Geri Dönüş Programı başlatılmıştır.

Mağdurlara Sunulan Destek Hizmetleri

Sığınmaevi

Mağdurlara sunulan destek, insan ticareti ile mücadele sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır. Türkiye'de kolluk kuvvetleri tarafından mağdur tespitine başlanmasının ardından İKGV, 2003 yılında başlattığı İnsan Ticareti ile Mücadele Programı'nı genişleterek 2004 yılında yabancı kadın mağdurlara destek sunan ilk sığınmaevini açmış ve böylece Türkiye'de ilk mağdur destek programı başlatılmıştır. 2005 yılında Ankara'da Kadın Dayanışma Vakfı tarafından ikinci sığınmaevi açılmış, 2009 yılında Antalya Aile Danışmanları Derneği tarafından muhtemel insan ticareti mağdurlarına hizmet vermek üzere istasyon tipi ev açılmıştır. Bağımsız STK'lar tarafından yürütülen bu sığınmaevlerine yönlendirme, İçişleri Bakanlığı ile yapılan protokollerle tanımlanmıştır. İKGV'nin İnsan Ticareti Mağdurlarına Destek Programı'nın ayrıntıları ilgili bölümde aktarılmıştır.

Ücretsiz sağlık hizmeti

Sağlık Bakanlığı Tedavi Hizmetleri Genel Müdürlüğü'nün 2004/62 sayılı Genelgesi ile insan ticareti mağduru olarak tespit edilmiş kişilerin devlet hastanelerinden ücretsiz sağlık hizmeti almasına olanak sağlanmıştır. Mağdurlar, kolluk kuvvetleri veya bu alanda çalışan STK'lar tarafından sevk işlemlerinin tamamlanmasının ardından sağlık hizmeti almak üzere hastanelere yönlendirilmektedirler.

Güvenli geri dönüş

Ulusal yönlendirme mekanizmasına göre yabancı mağdurlar temel destek hizmetlerini aldıktan sonra ülkelerine güvenli geri dönüşleri planlanır. Bu süreçte IOM mağdurların biletlerini temin eder. Destek ihtiyacı devam eden mağdurlara kaynak ülkenin kendi olanakları dahilinde konaklama, sağlık hizmeti ve benzer destekler devam ettirilebilir.

Yabancı mağdurlar için insani vize

Çeşitli sebeplerle ülkelerine hemen dönmek istemeyen mağdurlar için ikamet izni almada bazı kolaylıklar sağlanmıştır. İçişleri Bakanlığı'nın 13.07.2006 tarihli Genelgesi ile mağdurlara talepleri halinde altı aya kadar geçici ikamet izni verilmesi ve ikamet tezkeresi harcı alınmaması kararlaştırılmıştır.²² Belli şartları yerine getirebilen mağdurlar bu haktan yararlanmak için resmi başvuru yapabilirler. Mağdurlara destek sağlayan STK'lar bu başvuru sürecini de mağdurla birlikte takip ederler.

Acil yardım hattı

Operatörlerinin Rusça, Romence, İngilizce ve Türkçe hizmet vermekte olduğu 157 Acil Yardım Hattı, Türk Hükümeti ve IOM işbirliği ile işletilmektedir. Yardım hattı, insan ticareti mağdurlarının kurtarılmasına destek sağlanması amacıyla kurulmuş olup, aynı zamanda arayan yabancılara genel bilgiler de sağlamaktadır. 157'nin 2005 yılında kurulmasının ardından çeşitli tanıtım faaliyetleri de yapılmıştır. İKGV bu tarihten sonra dağıttığı bilgilendirme materyallerinin hepsinde 157 tanıtımını yapmaktadır. 2005 - 2011 yılları arasında toplam 168 mağdur 157'ye yaptıkları yardım çağrısı sonucunda kurtarılmışlardır.²³

Türkiye'de Yerli İnsan Ticareti Mağdurları

İnsan ticareti söz konusu olunca yabancı ülke vatandaşları kadar o ülkenin kendi vatandaşlarının da mağdur edildiği bilinmektedir. Türkiye'de kadınlara destek sunan sivil toplum örgütlerinin uzmanları, yapılan görüşmelerde, insan ticareti mağduru T.C. vatandaşı kadınlarla ilgili bugüne kadar başvuru almadıklarını ancak bu durumdaki kadınların varlığı ile ilgili duyumlar aldıklarını söylemektedirler. İnsan ticareti tespiti güç bir suç olduğu için ve kişilerin başlarına gelen olaylardan utanç duyma, kendini suçlama veya korku gibi nedenlerle bahsetmedikleri bilindiği için, T.C. vatandaşı insan ticareti mağdurlarının tespitinin en az yabancı mağdur tespiti kadar güç olduğu ortadadır.

2011 ABD İnsan Ticareti Raporu'nda önceki yıllarda olduğu gibi Türkiye dahil, pek çok ülkede yabancıların yanı sıra ülke vatandaşlarının da mağdur edildiğine dair bilgiler paylaşılmaktadır. Yine aynı rapora göre, sadece yüz ölçümü geniş ve bölgeler arasındaki gelir farklarının büyük olduğu ülkelerde değil, daha küçük ve daha varlıklı sayılabilecek Avrupa ülkelerinde de ülke içi insan ticaretinin yapıldığını gösteren kanıtlar vardır. Türkiye'nin bu olgunun dışında kalması mümkün görünmemektedir.

Türkiye'de çocukların çalıştırılması ile ilgili insan ticareti davaları mahkemelerde görülmektedir. Vatandaşlarımızın işçi olarak gittikleri özellikle Eski Sovyetler Birliği ülkelerinde sömürdükleri ve insan ticareti mağduru edildiklerine dair söylentiler de vardır. Ancak "yerli mağdurlar" konusunda yapılmış bir araştırma olmadığı için, insan ticareti şekilleri, mağdurların özellikleri gibi konularda bilgiler yetersizdir. Bu nedenle yerli mağdurlara özel bir destek hizmeti sunulmamaktadır.

İKGV'nin İnsan Ticareti ile Mücadele Programı

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı

1988 yılında kurulan İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı, Türkiye'de düzensiz nüfus hareketlerinin yarattığı sorunların ve toplumsal gelişmenin önündeki engellerin giderilmesine yönelik çabalarını çalışmalarının merkezi yapmıştır.

İKGV bu çalışmalarını ile 1997 yılında Birleşmiş Milletler Nüfus Fonu'nun (UNFPA) uluslararası ölçekte akredite icra kurumlarından birisi olmuş, 2001 yılında, Bakanlar Kurulu kararı ile vergi muafiyeti statüsünü almış ve 2002'de Birleşmiş Milletler Ekonomik ve Sosyal Konseyi'de (ECOSOC) özel danışman STK statüsüne geçmiştir.

Vakfın kurulduğu dönemde Türkiye hızla kentleşmiş, kentler birer sanayi merkezine dönüşmüş ve yoğun göçler kentin toplumsal yapısını değiştirmeye başlamıştı. Her alanda çeşitli değişimlerin yoğun olarak yaşandığı bu yıllarda, üreme sağlığı alanında da ortaya çıkan yeni gereksinimlerin karşılanması İKGV için öncelikli bir çalışma alanı olmuştur. Bu çalışmalara zamanla kadınların desteklenmesini amaçlayan toplumsal cinsiyet eşitliğine vurgu yapan programlar eklenmiştir.

Küresel değişimler dünyadaki tüm ülkelere etki etmiş, bu değişimlerin pek çok sonucundan biri olan, artan göç hareketleri, Türkiye'yi göç veren bir ülke konumundan göç alan bir ülke haline getirmiştir. İKGV, bu alandaki ihtiyaçları tespit ederek, 2000'li yılların başlarından itibaren sığınmacı ve mültecilere ve daha sonra da insan ticareti mağdurlarına destek veren programlar geliştirip uygulamaya başlamıştır.

İnsan Ticareti ile Mücadele Programı

İKGV, insan ticaretinin Türkiye'de görünür olmaya başladığı 2000'li yılların başında bu olgu ile ilgilenmeye başlamış; İKGV uzmanları öncelikle sorunun Türkiye'de ve bölgedeki boyutlarını anlamak için uluslararası toplantılara katılmış ve çalışma ziyaretleri yapmıştır. İKGV bu alanda uygulama kapasitesini arttırdıktan sonra, 2003 yılında insan ticareti ile mücadele alanında bir program başlatan ilk sivil toplum kuruluşu olmuştur. Bu alanda çalışma kararında, insan ticaretinin özellikle son on yılda pek çok ülkeyi etkileyen önemli bir insan hakları ihlali olmasının yanı sıra İKGV'nin uzmanlaştığı alanlardaki deneyimlerinin insan ticareti alanında da başarılı çalışmalar yapabilmesine olanak sağlayacak olması etkili olmuştur.

İnsan ticaretinin giderek büyümekte olan çok yönlü bir sorun olması hükümetler ve hükümet dışı kuruluşların işbirliği içinde çalışmasını gerektirmektedir. İKGV'nin İnsan Ticareti ile Mücadele Programı'nı etkin bir şekilde yürütebilmesi için İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü (4 Eylül 2003) ve Jandarma Genel Komutanlığı (14 Haziran 2004) ile protokoller imzalanmıştır. Vakıf, İnsan Ticareti ile Mücadele Ulusal Görev Gücü'nün üyesidir.

İnsan Kaynağını Geliştirme Vakfı'nın İnsan Ticareti ile Mücadele Programı'nın Ana Bileşenleri

---

- İnsan ticareti mağdurlarına destek

İKGV, Türkiye'nin insan ticareti mağdurlarına hizmet veren ilk sığınmaevini 2004 yılında İstanbul'da açmıştır. İstanbul Sığınmaevinde, insan ticareti mağdurlarına, onamları dahilinde;

- Barınma
- Psikolojik danışmanlık
- Yasal bilgilendirme
- Tercüme
- Sağlık hizmetlerine yönlendirme
- CYBE danışmanlığı
- İhtiyaç duydukları durumlarda refakat
- İnsani vize başvurusu
- Talep ettikleri durumlarda kişisel sorunlarını gidermeye yönelik danışmanlık
- Ülkelerine geri dönüşlerinde destek verilmektedir.

Bu program kapsamında Kasım 2004 - Eylül 2012 tarihleri arasında 495 kadın mağdura destek sağlanmıştır. Destek sunulan kadınların kişisel bilgileri saklı tutulmaktadır.

İKGV mağdur destek programını açıldığı yıldan bu yana çeşitli kaynaklardan aldığı fonlarla sürdürmektedir. Kaynak sıkıntısı çekilen dönemlerde hizmetlerin kesintiye uğramaması için Vakıf kendi sınırlı olanakları ile bu programı sürdürmüştür.

- Bilgilendirme ve Farkındalık Arttırma

İKGV, insan ticareti ve mağdur hakları konusunda farkındalık yaratmak, savunuculuk yapmak ve hizmet sunucuları bilgilendirmek amacıyla çalışmalar yapmaktadır. Vakıf, 2004 yılında polis, savcı ve hakimlere yönelik bir eğitim programı hazırlayarak, bir sivil toplum örgütü tarafından düzenlenen ilk insan ticareti konulu eğitimi gerçekleştirmiştir.

Bunu takip eden yıllarda

- Kolluk ve yargı personeline yönelik eğitimlere eğitimci desteği vermiş
- Kolluk kuvvetlerinin katıldığı atölye çalışmaları düzenlemiş
- Sivil toplum kuruluşlarına eğitimler vermiş
- İnsan ticaretini önleme amacıyla risk altındaki kadınlara kendi dillerinde seminerler düzenlemiş
- Hizmet sunucularını, risk altındaki grupları ve toplumu bilgilendirmeye yönelik broşürler, posterler, kitapçıklar hazırlamış
- Hazırlanan materyaller, hedef gruplarına uygun olarak dağıtılmıştır. Rusça ve Türkçe hazırlanan broşürler Emniyet Genel Müdürlüğü'nün desteği ile Türkiye'nin tüm illerinde yabancı şubeleri aracılığı ile dağıtılmış; toplumu bilgilendirme broşürleri ve 157 acil yardım hattı hakkında 6 dilde bilgi veren broşürler İstanbul'da insan ticaretinin yoğun olduğu semtlerde elden dağıtılmıştır.

- Uluslararası İşbirliği

İKGV, 2004 yılından bu yana uluslararası toplantılarda Türkiye'yi temsil etmektedir. Bu toplantılara katılan uzmanlar hem Türkiye'deki mücadele çalışmalarını anlatmakta hem de diğer ülke deneyimlerinden yararlanarak İKGV Programını geliştirmektedirler. Vakıf halen insan ticareti ile mücadele sürecinde işbirliği yapmak için kurulmuş ulusal ve uluslararası ağların üyesidir. Bu ağ üyelikleri çerçevesinde uluslar arası ortak projelerde yer almış, yayınlar yapmıştır.

İKGV'nin üyesi olduğu ağlar

- ÇTCS -Çocuklara Yönelik Ticari Cinsel Sömürüyle Mücadele Ağı (Türkiye)
- ARIADNE - İnsan Ticareti ile Mücadele için Doğu ve Güneydoğu Avrupa STK Ağı
- ENPATES - İnsan Ticareti, Sömürü ve Köleliğe Karşı Avrupa STK Platformu
- GAATW - Kadın Ticareti ile Mücadele için Küresel İşbirliği Ağı

Sorunlar ve Öneriler

Bu bölüm **on yıla yakın bir süre boyunca** insan ticareti ile mücadele ve mağdur destek alanında çalışan **İKGV uzmanlarının gözlemleri**, mağdurlarla yaptıkları görüşmeler, **sahada karşılaştıkları sorunlar** ve bunlarla **ilgili önerilerin derlenmesi** ile oluşturulmuştur.

Bu bölümdeki tartışma insan ticareti suçunu her yönüyle ele almayı amaçlamamaktadır. **Kitabın ana temasında olduğu gibi** burada da **mağdurlara** daha kapsamlı destek verirken mağdurlara insan haklarını **korumanın yolları araştırılmaktadır**. Bu tartışmaya girerken öncelikle **üç ana soruyu yanıtlamak gerekir**.

---

1. İnsan ticareti mağduru kimdir?

İnsan ticareti mağduru olabileceği yönünde **ihtimal olan herkes mağdur** olarak kabul edilmelidir.

---

2. Mağdura neden destek sunulmalıdır?

Mağdurun ihtiyaç duyduğu desteğe kavuşturulması **temel bir insan hakkıdır**. Devletler, vatandaşlarının olduğu kadar kendi topraklarında bulunan yabancıların da insan haklarını korumakla yükümlüdür. Uluslararası standartları belirlenmiş "mağdur hakları"nı korumak da devletlerin görevidir. İnsan haklarına saygılı bir destek sunumu mağdurların fiziksel ve ruhsal sağlıklarına kavuşmalarına, baskı altında kalmadan düşünmelerine ve kendi gelecekleri ile ilgili doğru kararlar almalarına olanak verir.

---

3. Mağdura destek sunumu nasıl olmalıdır?

Bütünsel mağdur desteği en temel olarak güvenlik, barınma, sağlık, psiko-sosyal ve hukuki desteği kapsamaludur. Mağdurun çeşitli ihtiyaçları birlikte düşünülmesi ve mağdura edilgen bir varlık olarak değil hakları olan bir birey olarak yaklaşılmalıdır. Özellikle kadın ve çocuk mağdurlara içinde buldukları durum ve öznel ihtiyaçları göz önünde bulundurularak destek sunulmalıdır. Bu hizmetlerin hepsi mağdurun onayına bağlı ve gereksinimlerini karşılayacak nitelikte olmalıdır.

Doğru tespit, zamanında ve bütünsel mağdur desteği mağdurların tacire karşı tanıklık yapmasını kolaylaştıracak unsurlardır. Takip eden sayfalarda mağdura destek sürecinde karşılaşılan **sorunlar ve çözüm önerileri** tartışılmıştır. Milletvekillerimizin ve yöneticilerimizin bu gözlemleri ve önerileri göz önünde bulundurmasını diliyoruz.

Mağdurların Tespit Edilmesi

Sorunlar

- Suçun doğası nedeniyle tespit güçlüğü
- Tek tip mağdur anlayışı
- Ahlaki önyargılar
- Dil problemi
- Sınırlı toplumsal farkındalık
- Sivil toplumun sürece sınırlı katılımı

Çözüm Önerilerimiz

Kolluk kuvvetlerine yönelik düzenli eğitimler

Türkiye'de mağdur tespitlerinde son yıllarda gözle görülür bir düşüş yaşanmaktadır. Tespitlerin artırılması için devamlı ve nitelikli eğitimler aracılığıyla tüm Türkiye'de görev yapan kolluk kuvvetlerinin insan ticareti konusunda bilgilendirilmesi önemlidir. İnsan ticareti suçu ile ilgili bilgiler sadece hizmet içi eğitimle değil polis okullarının, akademilerin eğitim programları içinde de yer almalıdır.

Dinamik içerikli eğitim programı

İnsan ticareti ancak geniş bir bakış açısı ile algılanabilecek bir suç türüdür. Eğitim programı sadece insan ticaretinin tanımını ve polisiye yöntemleri değil, insan hakları, kadına yönelik şiddet, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sonuçları, uluslararası standartlarda mağdur hakları gibi konuları da içermelidir. Eğitim programının, insan ticaretinin yıllar içinde geçirdiği değişimi ve bu değişimlerin mağduriyet şekilleri ve mağdur tespiti ile olan yakın ilişkisini de içermesi gerekir. Eğitim programlarının oluşturulmasında ve eğitimler sırasında sivil toplum kuruluşlarının deneyimlerinden faydalanmak önemsenmelidir.

Uzman tespit ekiplerinin oluşturulması

Genel eğitimlerin yanı sıra tespit için uzman ekiplerin oluşturulması önemlidir. Uzman ekiplerin içinde kolluk görevlilerinin yanı sıra mağdurların sıklıkla konuştuğu dilleri bilen tercümanlar ve travma konusunda deneyimli uzmanlar (mağdurlarla çalışma deneyimi olan sosyal çalışmacılar, sivil toplum kuruluşu çalışanları vb) olması önemlidir.

"Tek tip mağdur" algısının değiştirilmesi

Sadece Türkiye'de değil bu suçla mücadele edilen bütün ülkelerde, mağdur tespitinde görevli kişilerin "tek tip mağdur" algısı geliştirdiği bilinmektedir. Yıllar boyunca tespit ettikleri mağdurların büyük çoğunluğunun bazı ortak özellikleri olmasına alışan görevliler farklı özelliklere sahip kişilerin de mağdur edildiğini gözden kaçırmaktadırlar. Tespit edilen mağdurların özellikleri incelendiğinde çoğunluğu **yabancı kadınlardır** ve yine pek çoğu **fuhuş sektöründe sömürülmüştür**. Bu kadınların çoğu **kurtarıldıklarında çaresiz görünmektedirler**. Öte taraftan erkekler veya yabancı olmayan kişiler yani **o ülkenin kendi vatandaşları** da mağdur edilmektedir. Fuhuşta sömürülen bir kadın kurtarıma anında çaresiz ve **perişan görünmeyebilir** çünkü her kişinin travmaya gösterdiği tepki farklıdır. Son olarak fuhuş dışındaki sektörlerde de insan ticareti suçunun işlendiği unutulmamalıdır. Kolluk kuvvetleri ve yargı personeline yönelik eğitimlerde tek tip mağdur algısının değiştirilmesi de hedeflenmelidir.

Toplumsal farkındalığın arttırılması

İnsan ticareti toplumumuzda yaygın olarak bilinen bir suç türü değildir. Son yıllarda bu konuda daha fazla bilgi oluşmuş olmasına rağmen toplumsal farkındalığın arttırılması hem tacirlerin, mağdurların emeğini sömürmelerini zorlaştıracak hem de ihbarların artması ile mağdurlara ulaşılması ve tespit edilmesi kolaylaşacaktır. Özellikle risk altındaki grupların farkındalığının artması, mağdur edilmelerini önleyecektir. Toplumsal farkındalığı arttırmaya yönelik büyük kampanyalar, çeşitli medya araçlarının kullanıldığı kitlelere hitap eden bilgilendirme çalışmalarının yapılması gereklidir.

Sivil toplum kuruluşlarının faaliyet alanının genişletilmesi

Sivil toplum kuruluşları, insan ticareti ile mücadele konusunda daha geniş alanda etkin olmak konusunda cesaretlendirilmelidir. Önleme kampanyaları, "danışma merkezleri" aracılığı ile mağdur edilme riski taşıyan kişilerin bilgilendirilmesi ve korunması, mağdurların erken tespit edilmesi gibi faaliyetler bunlara örnek olabilir.

Mağdur Destek Hizmetleri

Sorunlar

- Hizmetlere hızla yönlendirilememe
- Mağdura kesintisiz destek sağlanamaması
- Çocuk mağdurlara hizmet sunumunda sorunlar
- Devlet-STK iletişim eksikliği
- Mağdura uzun vadeli destek eksikliği

Çözüm Önerilerimiz

Mağdurların hizmetlere hızla yönlendirilmesi

Mağdurun sömürüldüğü ortamdan kurtarılmasının ardından, çok kısa bir süre içinde, hatta aynı gün içinde destek hizmetlerine yönlendirilmesi ulusal yönlendirme mekanizmasının bir gereği olmalıdır. Aksi takdirde mağdurların insan hakları ihlal edilmiş olacaktır. Destek hizmetlerine yönlendirildiği andan ülkesine geri dönüşü sağlanana kadar mağdura ikamet izni temin edilerek kendini güvende hissetmesi sağlanmalıdır. Mağdura hakları da bu aşamada tanıtılmalıdır.

Kesintisiz, ulaşılabilir, nitelikli destek hizmetleri sağlanması

Mağdura destek süreci, barınma olanağından sağlık hizmetlerine erişime, uzmanlaşmış psikolog desteğinden, mağdurun kendi dilinde iletişim kurabileceği hizmet sunuculara kadar uzanır. Türkiye'de bu hizmetler sivil toplum kuruluşları tarafından verilmektedir. Sivil toplum kuruluşlarının kaynak bulamaması nedeniyle bu hizmetlerin kesintiye uğradığı dönemler olmuştur. Mağdur destek hizmetlerinin kesintiye uğramaması için devlet bütçesinden düzenli kaynak ayrılması gerekmektedir.

Çocuk mağdura özel destek sağlanması

---

18 yaş altı "çocuk" mağdurlar devletin koruması altındadır ve "çocuk mağdurlara özel" destek hizmetlerine yönlendirilmesi gereklidir. Ülkemizde ilgili devlet kurumları insan ticareti konusunda uzmanlaşmış sivil toplum kuruluşları ile işbirliği içinde çocuk mağdurlara yönelik destek mekanizmaları geliştirmelidir.

Devlet - STK iletişiminin geliştirilmesi

Mağdurlara hizmet sunan sivil toplum kuruluşlarının bütüncül bir hizmet sunumu yapabilmeleri için gerek kolluk gerekse de yargı süreçleri ile ilgili bilgi sahibi olmaları önemlidir. Mağdurlar bu süreçlerle ilgili sorularını sivil toplum kuruluşu çalışanlarına yöneltmektedirler. Özellikle kolluk ve yargı birimleri ile doğrudan iletişim kurulabilmesini sağlayacak odak kişiler belirlenmesi ve yine kolluk ve adalet birimlerinin STK'lara bu süreçlerle ilgili eğitimler vermesi gereklidir.

Güvenli geri dönüşün dikkatle planlanması

Ülkesine dönmek isteyen mağdurların güvenli geri dönüşü en kısa zamanda sağlanmalıdır. Ancak bazı mağdurlar için ülkelerine geri dönüşün "güvenli" olmayabileceği göz önünde bulundurulmalıdır. Bu mağdurlar, aile/toplum baskısı, tacirin tehditleri veya benzer diğer nedenlerle ülkelerine değil, başka bir ülkeye gitmek isteyebilirler. Bu kişilerin öznel durumları değerlendirilmeli, seyahat özgürlükleri kısıtlanmadan gitmeyi talep ettikleri ve giriş yapabilecekleri üçüncü bir ülkeye gönderilmeleri sağlanmalıdır.

Uzun süreli destek sağlanması

Ülkesine hemen geri dönmek istemeyen ve Türkiye'de kalarak çalışmak isteyen yabancı mağdurlara **ikamet** ve **çalışma izni** ile yaşamlarını Türkiye'de sürdürmelerine destek olacak uzun dönemli barınma, meslek ve dil kursları, geçim yardımı gibi mekanizmalar geliştirilmelidir.

Mağdurun Adalete Erişimi

Sorunlar

- Mağdura yasal destek eksikliği
- Destekleyici yasaların eksikliği
- Mağdurun ifade vermemesi

Çözüm Önerilerimiz

Mağdura yasal destek sağlanması

Türkiye'de tespit edilen mağdurlara, mahkemede tanıklık edebilmeleri için yasal yardım dahil tüm gereken destek hizmetlerinin sağlanması, tacirlerin yargılanması açısından önemlidir. Mağdurların, ücretsiz yasal yardım alabilecekleri bir mekanizmanın geliştirilmesi ve yasal yardımın diğer destek hizmetleri ile eş güdümlü bir şekilde sürdürülmesi gerekmektedir. Bu süreçte barolarla nitelikli işbirliği geliştirilmesi çözümün önemli bir parçası olacaktır.

Mağdurun tanıklık etmeye özendirilmesi

Tacirlerin yakalanması ve cezalandırılması için mağdur ifadeleri önemlidir. Mağdurlar tacirlerden ifade vermemeleri yönünde tehdit alabilirler. Mağdurlara, duruşma öncesinde baskı altında kalmadan düşünüp karar verebilecekleri bir ortamın yanısıra duruşma sırasında kendilerini güvende hissedebilecekleri koşullar yaratılmalıdır. Nitelikli tercüman desteği, uzman STK temsilcisinin refakati ve güvenliklerinin sağlanması önemlidir. Duruşmalara katılmak isteyen yabancı mağdurların Türkiye'de kalabilmeleri için gereken koşullar sağlanmalıdır.

Yargı personelinin bilgilendirilmesi

İnsan ticareti suçunun ve ilgili yasanın ayrıntılarının hâkimler ve savcılar tarafından bilinmesi önemlidir. Yargı personelinin sadece insan ticareti değil, insan hakları, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin sonuçları, uluslararası standartlarda mağdur hakları, tek tip mağdur algısı gibi konularda da aydınlatılması sağlanmalıdır.

Yasal düzenlemeler yapılması

İnsan ticareti ile mücadele konusunda uluslararası standartlara uygun yasal düzenlemeler yapılmalıdır. Örneğin "Mağdurların tazminat hakkı"na ilişkin düzenleme bunlardan biridir. Bu düzenleme tacirlerin el konulan mal varlıklarının mağdurlara tazminat olarak verilmesinin yanı sıra devlet bütçesinden bir pay ayrılmasını da kapsayabilir. Bu ve buna benzer yasal düzenlemeler aynı zamanda caydırıcı bir nitelik de taşıyacaktır.

İnsan ticareti bütün ülkeleri ilgilendiren bir suçtur. Devletler bu suçla mücadele etmekle yükümlüdür. Kaynak ülke yönetimleri, vatandaşları arasındaki gelir farklarını azaltmaktan, **insan haklarına saygı**, **toplumsal cinsiyet eşitliğinin** sağlanması ve kaliteli kamu hizmetlerinin yaygınlaştırılmasına kadar uzanan pek çok sorumluluğu yerine getirmelidir. Hedef ülkeler ise **yasal göç** imkânlarının arttırılması, **göçmenlerin insan haklarının** gözetilmesi, kayıt dışı sektörlerin ve **ucuz işgücüne talebin** azaltılması gibi önlemlerle insan ticaretini kar edilmesi zor bir suç türü haline getirirken, mağdurlara sunulan desteği arttırmalıdır.

Milletvekillerimiz ve yöneticilerimizin **bu suçun önlenmesi** ve mağdurların **insan haklarının korunmasını** önceliklerinden biri haline getireceklerine olan inancımız ile...

KAYNAKÇA

- 1 Avrupa Konseyi Sözleşmesi Girişi, Dışişleri Bakanlığı tarafından sağlanan Sözleşmenin Türkçe çevirisi
- 2 UNODC, 03.04.2012 Basın Bülteni, Viyana. 2012.
<http://www.unodc.org/unodc/en/press/releases/2012/April/we-must-re-double-our-efforts-to-bring-an-end-to-human-trafficking-says-president-of-un-general-assembly.html>
- 3 Global Report on Trafficking in Persons, UNODC, 2009. http://www.unodc.org/documents/Global_Report_on_TIP.pdf
- 4 IOM/Türkiye web sitesi www.countertrafficking.org
- 5 Data, The World Bank <http://data.worldbank.org/indicator/NY.GDP.PCAP.PP.CD>
- 6 World Population Prospects, United Nations Department of Economic and Social Affairs, 2010.
<http://esa.un.org/unpd/wpp/index.htm>
- World Fact Book. Central Intelligence Agency. <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/>
- 7 Handbook for Diplomatic and Consular Personnel on How to Assist and Protect Victims of Human Trafficking, Council of the Baltic Sea States Secretariat. Stockholm, 2011. <http://www.cbss.org/Civil-Security-and-the-Human-Dimension/diplomatic-training>
- 8 Türk Hukukunda İnsan Ticareti El Kitabı, 2009, Ankara. <http://www.abgm.adalet.gov.tr/pdf/insanticaret.pdf>
- 9 Global Estimate of Forced Labour, ILO, 2012. http://www.ilo.org/wcmsp5/groups/public/---ed_norm/---declaration/documents/publication/wcms_181953.pdf
- 10 Trafficking in Persons: Global Patterns. UNODC, 2006.
- 11 World Migration 2003: Managing Migration Challenges and Responses for People on the Move, IOM
- 12 Türkiye'de İnsan Ticareti ile Mücadelede Yasa Uygulama ile İlgili Stratejik Bir Yaklaşım, Arslan, Çetin, Temel İlker ve diğ. (2006), UGÖ
- 13 İnsan Ticareti: Türkiye'de Mağdur Haklarının Korunması Raporu. OSCE-ODIHR (AGİT- Demokratik Kurumlar ve İnsan Hakları Ofisi).
- 14 Palermo Protokolü'nün Uygulanmasına dair Kanun <http://www.tbmm.gov.tr/kanunlar/k4804.html>
- 15 Council of Europe Treaty Series - No.197- Sözleşme ve Açıklayıcı Belge (İngilizce metin)
http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/trafficking/Docs/Convntn/CETS197_en.asp#TopOfPage
- 16 Council of Europe, http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/trafficking/default_en.asp
- 17 Türkiye 2011 Yılı İlerleme Raporu, Avrupa Komisyonu Genişleme Genel Müdürlüğü
http://www.abgs.gov.tr/files/AB_Iliskileri/AdaylikSureci/İlerlemeRaporlari/2011_ilerleme_raporu_tr.pdf, s. 94.
- 18 Dışişleri Bakanlığı 2011 TIP raporu ile ilgili yazışmalar. İKGV Arşiv.
- 19 2007 yılı Türkiye İnsan Ticareti ile Mücadele Raporu <http://www.mfa.gov.tr/data/DISPOLITIKA/2007-insan-ticareti-tr.pdf>
- 20 Türk Hukukunda İnsan Ticareti Suçu El Kitabı 2009, Ankara.
- 21 Ulusal Yönlendirme Mekanizmaları: Uygulama için bir Kılavuz. OSCE/ODIHR (AGİT) 2006.
- 22 Türk Hukukunda İnsan Ticareti Suçu El Kitabı 2009, Ankara.
- 23 IOM/Türkiye web sitesi, www.countertrafficking.org

Ekler

Ek 1. Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Palermo Protokolü

Ek 2. Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi

Ek 3. Birleşmiş Milletler Uyuşturucu ve Suç Ofisi'nin Parlamenterlere Önerileri

---

**SINIRAŞAN ÖRGÜTLÜ SUÇLARA KARŞI
BİRLEŞMİŞ MİLLETLER SÖZLEŞMESİ'NE EK
İNSAN TİCARETİNİN, ÖZELLİKLE KADIN VE ÇOCUK TİCARETİNİN ÖNLENMESİNE,
DURDURULMASINA VE CEZALANDIRILMASINA İLİŞKİN PROTOKOL**

Giriş

Bu Protokole Taraf Devletler,

İnsan ticaretini, özellikle kadın ve çocuk ticaretini önlemek ve bununla mücadele etmek için atılacak etkin adımların kaynak, transit ve hedef ülkelerde insan tacirlerinin cezalandırılması ve bu ticaretin mağdurlarının uluslar arası düzeyde tanınmış insan haklarının korunması dahil, önlemler içeren kapsamlı bir uluslar arası yaklaşım gerektirdiğini beyan ederek,

İnsanların, özellikle kadınların ve çocukların istismarıyla mücadele etmek için kuralları ve uygulanabilir önlemleri içeren çeşitli uluslararası belgelerin bulunmasına rağmen, insan ticaretini tüm yönleriyle ele alan evrensel bir düzenlemenin mevcut olmadığı gerçeğini göz önünde tutarak,

Bu tür bir düzenlemenin olmaması halinde, insan ticaretine karşı savunmasız durumdaki kişilerin yeterli derecede korunmayacaklarından endişe duyarak,

Sınır aşan örgütlü suçlara karşı kapsamlı bir uluslararası sözleşmenin ayrıntılı bir şekilde hazırlanması ve diğerlerinin yanı sıra, kadın ve çocuk ticaretini ele alan uluslararası bir belgenin ayrıntılı olarak hazırlanmasını görüşmek amacıyla, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun açık katımlı hükümetlerarası bir ad-hoc komite kurulmasına karar verdiği, 9 Aralık 1998 tarih ve 53/111 sayılı Genel Kurul kararını hatırlayarak,

Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne, insan ticaretinin, özellikle kadın ve çocuk ticaretinin önlenmesi, durdurulması ve cezalandırılması için uluslararası bir belgenin eklenmesinin bu suçu önlemede ve bu suçla mücadelede faydalı olacağına kanaat getirerek, Aşağıdaki hususlarda anlaşmışlardır.

I. Genel hükümler

Madde 1 - Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'yle ilişkisi

1. Bu Protokol, Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesi'ne ektir. Bu Protokol Sözleşme'yle birlikte yorumlanacaktır.
2. Bu Protokol'de aksine hüküm bulunmadıkça, Sözleşme'de yer alan hükümler bu Protokol için de geçerli olacaktır.
3. Bu Protokol'ün 5. maddesinde belirtilen suçlar, Sözleşme uyarınca belirlenmiş suçlar olarak kabul edilecektir.

Madde 2 - Amaç

Bu Protokol'ün amaçları şunlardır:

- (a) Kadın ve çocuklara özel önem verilerek, insan ticaretini önlemek ve mücadele etmek,
- (b) Bu tür ticaretin mağdurlarını, onların insan haklarına bütünüyle saygı göstererek korumak ve onlara yardım etmek,
- (c) Bu amaçlara erişebilmek için Taraf Devletler arasındaki işbirliğini geliştirmek.

Madde 3 - Tanımlar

Bu Protokol'ün amaçları bakımından:

- (a) "İnsan ticareti", kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde

---

denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerecektir.

(b) İnsan ticaretinin (a) bendinde belirtilen yöntemlerden herhangi biriyle yapılmış olması halinde, mağdurun bu istismara razı olup olmaması durumu değiştirmeyecektir.

(c) Bu maddenin (a) bendinde öngörülen yöntemlerden herhangi birini içermese bile, çocuğun istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması "insan ticareti" olarak kabul edilecektir.

(d) Onsekiz yaşının altındaki herkes "çocuk" kabul edilecektir.

Madde 4 - Kapsam

Bu Protokol, metinde başka türlü belirtilmedikçe, mahiyetleri itibarıyla sınır aşan nitelikte oldukları ve suça örgütlü bir suç grubu karıştığı takdirde, bu Protokol'ün 5. maddesinde belirtilen suçların önlenmesi, soruşturulması ve kovuşturulmasında ve suç mağdurlarının korunmasında uygulanır.

Madde 5 - Suç haline getirme

1. Her Taraf Devlet bu Protokol'ün 3. maddesinde belirtilen eylemlerin kasten gerçekleştirilmesi halinde cezalandırılmalarını teminen gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır.
2. Her Taraf Devlet, aşağıdaki eylemlerin de suç sayılmaları için gerekli yasal ve diğer önlemleri alacaktır:
  - (a) Kendi hukuk sisteminin temel kavramlarına bağlı kalmak kaydıyla, bu maddenin 1. fıkrası uyarınca ihdas edilen bir suçun işlenmesine teşebbüs edilmesi,
  - (b) Bu maddenin 1. Fıkrası uyarınca tesis edilen bir suça, suç ortağı olarak iştirak edilmesi,
  - (c) Bu maddenin 1. fıkrası uyarınca ihdas edilen bir suçu işlemek için başkalarının örgütlenmesi veya suça teşvik edilmesi.

II. İnsan ticareti mağdurlarının korunması

Madde 6 - İnsan ticareti mağdurlarına yönelik yardım ve koruma

1. Uygun hallerde ve kendi iç hukukunun elverdiği ölçüde, her Taraf Devlet, diğer önlemlerin yanı sıra, insan ticaretine ilişkin yargılama işlemlerini gizli yürüterek insan ticareti mağdurlarının özel hayatlarını ve kimliklerini koruyacaktır.
2. Her Taraf Devlet, uygun hallerde, kendi iç hukuki veya idari sisteminin insan ticareti mağdurları lehine aşağıdaki olanakları içermesini sağlayacaktır:
  - (a) İlgili yargısal ve idari işlemler hakkında bilgi,
  - (b) Ceza yargılamasının uygun aşamalarında mağdurun görüş ve endişelerinin, sanıkların savunma haklarına engel olmayacak şekilde ileri sürülebilmesine ve bunların göz önüne alınmasına yardım.
3. Her Taraf Devlet, uygun durumlarda, sivil toplum örgütleriyle, diğer ilgili kuruluşlarla ve sivil toplumun diğer unsurlarıyla işbirliği içinde özellikle aşağıdaki hususlara ilişkin hükümler dahil, insan ticareti mağdurlarının fiziksel, psikolojik ve sosyal yönden iyileşmelerini sağlamak için önlemler alınıp uygulanmasını değerlendirecektir:

-
- (a) Uygun barınma olanağı,
(b) İnsan ticareti mağdurlarının anlayabilecekleri bir dilde özellikle yasal haklarına ilişkin danışmanlık hizmeti ve bilgi verilmesi,
(c) Tıbbi, psikolojik ve maddi yardım,
(d) Çalışma, öğrenim ve eğitim olanakları.

4. Her Taraf Devlet, bu madde hükümlerini uygularken, insan ticareti mağdurlarının yaşını, cinsiyetini ve uygun barınma, eğitim ve bakım dahil, özel ihtiyaçlarını ve özellikle çocukların özel ihtiyaçlarını dikkate alacaktır.

5. Her Taraf Devlet, kendi ülkesi içinde bulunduğu sürece, insan ticareti mağdurlarının fiziksel güvenliğini sağlamak için çaba gösterecektir.

6. Her Taraf Devlet, kendi iç hukuk sisteminin insan ticareti mağdurlarına, gördükleri zararlar için tazminat alma olanağını veren önlemleri içermesini temin edecektir.

Madde 7 - İnsan ticareti mağdurlarının giriş yapılan Devletlerdeki statüleri

1. Her Taraf Devlet, bu Protokol'ün 6. maddesi uyarınca alınacak önlemlere ek olarak, uygun hallerde, insan ticareti mağdurlarının kendi ülkesinde geçici veya daimi olarak kalmalarına izin veren yasal veya diğer uygun önlemleri almayı düşünecektir.

2. Her Taraf Devlet, bu maddenin 1. fıkrasının hükmünün yerine getirilmesinde, insancıl ve merhametli yaklaşımlara gereken değeri verecektir.

Madde 8 - İnsan ticareti mağdurlarının kendi memleketlerine dönmeleri

1. Her Taraf Devlet, kendi vatandaşı olan veya diğer bir Taraf Devletin ülkesine girişi sırasında kendi ülkesinde daimi ikamet hakkına sahip bulunan bir insan ticareti mağdurunun geri dönüşünü, o kişinin güvenliğini de gözeterek, sebepsiz veya makul olmayan bir gecikme olmaksızın kolaylaştıracak ve kabul edecektir.

2. Bir Taraf Devletin, bir insan ticareti mağdurunu, o Taraf Devletin ülkesine girişi sırasında ülkesinde daimi ikamet hakkına sahip bulunduğu veya vatandaşı olduğu diğer bir Taraf Devlete iade etmesi halinde, bu tür bir geri gönderme o kişinin güvenliğini, kişinin insan ticareti mağduru olmasına yol açan olaylarla ilgili yasal işlemlerin durumunu ve geri dönüşün mümkünse gönüllü olarak yapılması gereğini gözetmek suretiyle gerçekleştirilecektir.

3. Giriş yapılan Taraf Devletin talebi üzerine, talepte bulunulan Taraf Devlet sebepsiz veya makul olmayan bir gecikmeye yol açmadan, insan ticareti mağduru olan kişinin kendi vatandaşı olup olmadığını veya giriş yapılan Taraf Devletin ülkesine giriş zamanında kendi ülkesinde daimi ikamet hakkına sahip olup olmadığını doğrulayacaktır.

4. Gerekli belgeleri bulunmayan bir insan ticareti mağdurunun dönüşünü kolaylaştırabilmek için, vatandaşı olduğu veya giriş yapılan Taraf Devletin ülkesine girişi sırasında daimi ikamet hakkının bulunduğu Taraf Devlet, giriş yapılan Taraf Devletin talebi üzerine, kişinin seyahat etmesine veya ülkesine yeniden giriş yapmasına imkan sağlayacak gerekli seyahat belgelerini tanzim etmeyi veya müsaadeyi vermeyi kabul edecektir.

5. Bu madde, giriş yapılan Taraf Devletin iç hukukunun insan ticareti mağduruna tanıdığı herhangi bir hakkı ortadan kaldırmayacaktır.

6. Bu madde, insan ticareti mağdurlarının dönüşünü kısmen veya tamamen tanzim eden, yürürlükteki

---

herhangi bir ikili veya çok taraflı anlaşmaya veya düzenlemeye halel getirmeyecektir.

III. Önleme, işbirliği ve diğer önlemler

Madde 9 - İnsan ticaretinin önlenmesi

1. Taraf Devletler, aşağıdaki amaçlarla, kapsamlı politikalar, programlar ve diğer önlemleri oluşturacaklardır:
  - (a) İnsan ticaretini önlemek ve bununla mücadele etmek,
  - (b) İnsan ticareti mağdurlarını, özellikle kadınları ve çocukları yeni mağduriyetlerden korumak.
2. Taraf Devletler, insan ticaretini önlemek ve bununla mücadele etmek için, araştırma, bilgi ve kitle iletişim kampanyaları ve sosyal ve ekonomik girişimler gibi önlemleri uygulamak için çaba göstereceklerdir.
3. Bu maddede yer alan politikalar, programlar ve diğer önlemler, uygun olduğu ölçüde, sivil toplum örgütleriyle, diğer ilgili kuruluşlarla ve sivil toplumun diğer unsurlarıyla işbirliğini içerecektir.
4. Taraf Devletler, ikili veya çok taraflı işbirliği yolu da dahil, kişileri, özellikle de kadınları ve çocukları insan ticaretine karşı korumasız bir konuma düşüren yoksulluk, az gelişmişlik ve fırsat eşitsizliği gibi olguları gidermek için önlemler alacak veya bu önlemleri güçlendireceklerdir.
5. Taraf Devletler, ikili ve çok taraflı işbirliği yolu da dahil olmak üzere, insan ticaretine yol açan, özellikle kadınlar ve çocuklar olmak üzere, kişilerin her biçimdeki istismarının artmasına sebep olan talebi engellemek için eğitici, sosyal ve kültürel önlemler gibi yasal veya diğer önlemleri alacak veya güçlendireceklerdir.

Madde 10 - Bilgi değişimi ve eğitim

1. Taraf Devletlerin kanun uygulayıcı, göçmenlikten sorumlu ve diğer ilgili makamları, gerektiğinde, kendi iç hukuklarına uygun olarak, aşağıdaki hususların belirlenmesinde birbirlerine yardımcı olmak için bilgi değişimi yoluyla, işbirliği yapacaklardır:
  - (a) Başkalarına ait seyahat belgeleriyle veya seyahat belgeleri olmadan, uluslararası bir sınırın geçen veya geçmeye teşebbüs eden kişilerin insan ticareti faili veya mağduru olup olmadıkları,
  - (b) İnsan ticareti amacıyla uluslararası bir sınırı geçmek için, kişilerin kullanmış oldukları veya kullanmaya teşebbüs ettikleri seyahat belgelerinin türleri,
  - (c) Mağdurların toplanması ve bir yerden bir yere taşınması, bu tür bir ticarete yer almış kişiler ve gruplar arasında kullanılan yollar ve bağlantılar dahil, insan ticareti amacıyla örgütlü suç grupları tarafından kullanılan araçlar ve yöntemler ve bunları ortaya çıkarmak için alınabilecek önlemler.
2. Taraf Devletler, insan ticaretinin önlenmesinde kanun uygulayıcı makamlar, göçmenlikten sorumlu görevliler ve ilgili diğer görevlileri eğitecek ve verilen eğitimi güçlendireceklerdir. Eğitim, mağdurların insan tacirlerinden korunması dahil, bu tür ticaretin önlenmesinde, insan tacirleri hakkında kanuni takipte bulunulmasında ve mağdurların haklarının korunmasında kullanılan yöntemler üzerinde odaklanmalıdır. Eğitim, insan hakları ile çocuk ve kadınlara özgü sorunları göz önüne alma gereğini de hesaba katmalı ve sivil toplum örgütleriyle, diğer ilgili kuruluşlarla ve sivil toplumun diğer unsurlarıyla işbirliğini teşvik etmelidir.
3. Bilgi alan bir Taraf Devlet, bilgiyi ileten Taraf Devletin bilginin kullanımına sınırlama getirecek herhangi bir talebine uyacaktır.

Madde 11 - Sınır önlemleri

1. Taraf Devletler, kişilerin serbest dolaşımına ilişkin uluslararası taahhütlere bağlı kalmak kaydıyla, insan ticaretinin önlenmesi ve ortaya çıkarılması için gerekli olabilecek sınır kontrollerini, mümkün olduğu ölçüde güçlendireceklerdir.

-
2. Her Taraf Devlet, ticari nakliyeciler tarafından işletilen ulaşım araçlarının, bu Protokol'ün 5. maddesinde belirtilen suçların işlenmesinde kullanılmasını önlemek için yasal ve diğer uygun önlemleri, mümkün olduğu ölçüde alacaktır.
  3. Uygun hallerde ve uygulanmakta olan uluslararası sözleşmelere bağlı kalmak kaydıyla, bu tür önlemler, herhangi bir nakliye şirketi veya herhangi bir ulaşım aracının sahibi veya işletmecisi dahil, ticari nakliyecilere, yolcularının giriş yapılan Devlete girişleri için gerekli olan seyahat belgelerine sahip olup olmadıklarını araştırma zorunluluğunu getirmeyi içerecektir.
  4. Her Taraf Devlet, bu maddenin 3. fıkrasında öngörülen yükümlülüğün ihlalini yaptırma bağlamak için gerekli önlemleri, kendi iç hukukuna uygun olarak alacaktır.
  5. Her Taraf Devlet, bu Protokol'de yer alan suçların işlenmesine karşın kişilerin ülkeye girişinin engellenmesine veya vizelerinin iptaline olanak veren önlemleri, kendi iç hukukuna uygun olarak, almayı değerlendirecektir.
  6. Taraf Devletler, Sözleşme'nin 27. maddesi saklı kalmak kaydıyla, doğrudan iletişim kanalları kurmak ve sürdürmek suretiyle de sınır kontrol makamları arasındaki işbirliğini güçlendirmeyi değerlendireceklerdir.

Madde 12 - Belgelerin güvenliği ve kontrolü

Her Taraf Devlet, aşağıdaki amaçlar için gerekli olabilecek önlemleri, mümkün olan yollarla, alacaktır:

- (a) Verdiği seyahat veya kimlik belgelerinin kolayca kötüye kullanılamayacak ve güçlük çekmeden tahrif edilemeyecek veya kanuna aykırı şekilde değiştirilemeyecek, kopya edilemeyecek veya düzenlenemeyecek kalitede olmalarını temin etmek,
- (b) Taraf Devlet tarafından veya adına verilen seyahat veya kimlik belgelerinin doğruluğunu ve güvenliğini temin etmek ve bunların kanuna aykırı şekilde yapımını, düzenlenmesini ve kullanımını önlemek.

Madde 13 - Belgelerin yasallığı ve geçerliliği

Bir Taraf Devlet, başka bir Taraf Devletin talebi üzerine, kendi adına çıkarılmış olan veya çıkarılmış görünen seyahat veya kimlik belgelerinin insan ticareti için kullanıldığından şüphe duyulması halinde bunların yasallığını ve geçerliliğini, kendi iç hukukuna uygun olarak makul bir süre içinde doğrulayacaktır.

IV. Nihai hükümler

Madde 14 - Saklı tutulan hususlar

1. Bu Protokol'deki hiçbir hüküm, Devletlerin ve kişilerin, uluslararası insanlı hukuk ve uluslararası insan hakları hukuku ve özellikle, uygulandığı durumlarda, 1951 tarihli Mültecilerin Statüsü'ne ilişkin Sözleşme ve 1967 tarihli Protokol ile bu belgelerde yer alan kaçtığı ülkeye iade edilmeme ilkesi dahil, uluslararası hukuk kapsamındaki haklarını, yükümlülüklerini ve sorumluluklarını etkilemeyecektir.
2. Bu Protokol'de öngörülen önlemler kişilere, insan ticareti mağdurları oldukları gerekçesiyle ayırım yapmayacak biçimde yorumlanacak ve uygulanacaktır. Bu önlemlerin yorumu ve uygulanışı uluslararası kabul görmüş ayrımcılık yapmama ilkelerine uygun olacaktır.

Madde 15 - Uyuşmazlıkların çözümü

1. Taraf Devletler, bu Protokol'ün yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıkların müzakere yoluyla çözmek için çaba göstereceklerdir.
2. Makul bir zaman içerisinde müzakere yoluyla çözülemeyen bu Protokol'ün yorumlanmasına veya uygulanmasına ilişkin iki veya daha fazla devlet arasında herhangi bir uyuşmazlık, bu Taraf Devletlerden birinin talebi üzerine, tahkime götürülecektir. Eğer, tahkim talebinin yapıldığı tarihten altı ay sonra, Taraf Devletler, tahkime dair düzenlemelerde anlaşamazlarsa, bu Taraf Devletlerden herhangi biri, uyuşmazlığı Divan'ın Statüsü'ne uygun bir taleple, Uluslararası Adalet Divanı'na götürebilir.
3. Her Taraf Devlet, bu Protokol'e ilişkin imzalama onaylama, kabul veya uygun bulma veya katılım sırasında kendisini, bu maddenin 2. fıkrasıyla bağlı saymadığını bildirebilir. Diğer Taraf Devletler, bu tür bir çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlete karşı bu maddenin 2. fıkrasıyla bağlı olmayacaklardır.
4. Bu maddenin 3. fıkrası uyarınca çekince koymuş herhangi bir Taraf Devlet, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne bildirmek suretiyle, bu çekinceyi her zaman kaldırabilir.

Madde 16 - İmza, onay, kabul, uygun bulma ve katılım

1. Bu Protokol, 12-15 Aralık 2000 tarihleri arasında İtalya'nın Palermo kentinde ve ondan sonra da, 12 Aralık 2002 tarihine kadar New York'taki Birleşmiş Milletler Genel Merkezi'nde bütün devletlerin imzasına açık kalacaktır.
2. Bu Protokol, bu maddenin 1. fıkrası uyarınca, üyelerinden en az bir devletin bu Protokol'ü imzalaması halinde, bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatlarının imzasına da açık olacaktır.
3. Bu Protokol, onaylamaya, kabule veya uygun bulmaya tabidir. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgeleri Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edilecektir. Bir bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatı, üye devletlerinden en az biri aynı işlemi yaptığı takdirde, onaylama, kabul veya uygun bulma belgesini tevdi edebilir. Onaylama, kabul veya uygun bulma belgesinde bu tür bir teşkilat, bu Protokol ile düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu tür bir teşkilat yetkilerinin kapsamına ilişkin herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.
4. Bu Protokol, herhangi bir devletin veya üyesi devletlerden en az birinin bu Protokol'e taraf olduğu herhangi bir bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatının katılımına açıktır. Katılım belgeleri Birleşmiş Milletler Teşkilatı Genel Sekreterine tevdi edilecektir. Katılımı sırasında, bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatı bu Protokol ile düzenlenen konulara ilişkin yetkilerinin sınırını beyan edecektir. Bu tür bir teşkilat yetkilerinin kapsamında meydana gelecek herhangi bir değişikliği de saklayıcıya bildirecektir.

Madde 17 - Yürürlüğe giriş

1. Bu Protokol, kırkıncı onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgesinin tevdi edildiği tarihten sonraki doksanıncı günde yürürlüğe girecek, ancak Sözleşme yürürlüğe girmeden önce yürürlüğe girmeyecektir. Bu fıkranın amaçları bakımından, bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatı tarafından tevdi edilmiş herhangi bir belge, bu tür teşkilatlara üye devletler tarafından tevdi edilenlere ilave olarak sayılmayacaktır.
2. Her devlet veya bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatı için, bu Protokol'e ilişkin kırkıncı onaylama, kabul, uygun bulma veya katılım belgelerinin tevdiinden sonra, bu Protokol'ü onaylayan, kabul eden, uygun bulan ve Protokol'e katılan her Taraf Devlet ve bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatı bakımından, bu Protokol ilgili belgenin tevdiini izleyen 30. gün yürürlüğe girecektir.

Madde 18 - Değişiklikler

1. Bu Protokol'ün yürürlüğe girmesini takip eden beşinci yılın dolmasından itibaren, bir Taraf Devlet, değişiklik önerisinde bulunabilir ve bunu Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yazılı olarak sunabilir, Genel Sekreter bunun üzerine, değişiklik önerisini Taraf Devletlere ve Taraflar Konferansı'na, önerilerin görüşülmesi ve karara bağlanması amacıyla iletacaktır. Taraflar Konferansı her bir değişiklik üzerinde görüş birliğine varabilmek için her türlü çabayı gösterecektir. Eğer, görüş birliğine yönelik bütün çabalar tükenmiş ve anlaşmaya varılmamışsa, değişikliğin benimsenmesi için son çare olarak, Taraflar Konferansı toplantısında hazır bulunan ve oy kullanan Taraf Devletlerin üçte iki oy çokluğu aranacaktır.

2. Bölgesel ekonomik bütünleşme teşkilatları, kendi yetkileri dahilindeki konularda, bu maddedeki oy haklarını, bu Protokole taraf olan kendi üyesi devletlerin sayısına eşit sayıda oyla kullanacaklardır. Bu tür bir teşkilata üye devletler kendi oy haklarını kullandıkları takdirde teşkilat oy kullanamayacak; teşkilatın oy hakkını kullanması halinde üye devletler ayrıca oy haklarını kullanamayacaklardır.

3. Bu maddenin 1. fıkrası uyarınca benimsenen bir değişiklik, Taraf Devletlerce, onaya, kabule veya uygun bulmaya tabidir.

4. Taraf bir Devlet açısından, bu maddenin 1. fıkrası uyarınca benimsenen bir değişiklik, bu tür bir değişikliğe ilişkin onaylama, kabul veya uygun bulma belgesinin Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne tevdi edildiği tarihten doksan gün sonra yürürlüğe girecektir.

5. Yürürlüğe giren bir değişiklik, bu değişiklikle bağlı olduğunu açıkça bildiren Taraf Devletler açısından bağlayıcı olacaktır. Diğer Taraf Devletler ise bu Protokol'ün hükümleriyle ve daha önce onaylamış, kabul etmiş veya uygun bulmuş oldukları herhangi bir değişiklik ile bağlı kalmaya devam edeceklerdir.

Madde 19 - Çekilme

1. Taraf bir Devlet, bu Protokol'den, Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri'ne yapacağı yazılı bir bildirimle çekilebilir. Çekilme, bildirim Genel Sekreterce alınmasından bir yıl sonra geçerli olacaktır.

2. Bölgesel bir ekonomik bütünleşme teşkilatının bu Protokole taraf olma durumu, teşkilata üye bütün devletlerin Protokol'den çekilmeleri halinde sona erecektir.

Madde 20 - Saklayıcı ülke ve kullanılacak diller

1. Birleşmiş Milletler Genel Sekreteri, bu Sözleşme'nin saklayıcısı tayin edilmiştir.

2. Bu Protokol'ün Arapça, Çince, İngilizce, Fransızca, Rusça ve İspanyolca metinlerinin eşit derecede geçerli olduğu özgün metni Birleşmiş Milletler Genel Sekreterince saklanır.

Yukarıdaki hususları tasdiklen, usulen yetkilendirilmiş aşağıda imzaları bulunan temsilciler bu Protokol'ü imzalamışlardır.

Avrupa Konseyi
İnsan Ticaretine Karşı Eylem
Sözleşmesi

Giriş

Avrupa Konseyine üye ülkeler ve işbu belgenin diğer imzacıları,
Avrupa Konseyinin amacının üye ülkeler arasında daha güçlü birlik oluşturmak olduğunu göz önünde tutarak,

İnsan ticaretinin insan hakları ihlali ve insanlığın onuruna ve bütünlüğüne karşı suç oluşturduğunu göz önünde tutarak,

İnsan ticaretinin mağdurların esaretiyle sonuçlanabileceğini göz önünde tutarak,

Mağdurların haklarına saygının, mağdurların korunmasının ve insan ticaretiyle mücadelenin üstün amaç olması gerektiğini göz önünde tutarak,

İnsan ticaretiyle mücadeledeki tüm faaliyet ve girişimlerin, ayrımcı olmaması ve toplumsal cinsiyet eşitliğini ve çocuk haklarına dayalı yaklaşımı dikkate alması gerektiğini göz önünde tutarak,

Üye Ülkeler Dışişleri Bakanlarının, Bakanlar Komitesinin 112 nci (14-15 Mayıs 2003) ve 114 üncü (12-13 Mayıs 2004) oturumlarındaki Avrupa Konseyi tarafından insan ticareti konusunda güçlendirilmiş eylem çağrısında bulunan beyanatlarını hatırlayarak,

İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşme ile ek Protokollerini (1950 tarihli) hatırladıkça tutarak,

Avrupa Konseyi üyesi ülkeler Bakanlar Komitesinin; çocukların ve genç yetişkinlerin cinsel istismarı, fuhşu, müstehcenliği ve ticaretine ilişkin R (91) 11 sayılı Tavsiye Kararını; tanıkların tehditle sindirilmesi ve savunma haklarına ilişkin R (97) 13 sayılı Tavsiye Kararını, cinsel istismar amaçlı insan ticaretiyle mücadelede karşı eyleme ilişkin R (2000) 11 sayılı Tavsiye Kararını, çocukların cinsel istismara karşı korunmasına ilişkin Rec (2001) 16 sayılı Tavsiye Kararını, kadınların şiddete karşı korunmalarına ilişkin Rec (2002) 5 sayılı Tavsiye Kararını hatırladıkça tutarak;

Avrupa Konseyi Parlamenterler Meclisinin, Avrupa Konseyi üyesi ülkelerde kadın ticareti ve zorla fuhşa ilişkin 1325 (1997) sayılı Tavsiye Kararını; Avrupa'da kadına yönelik şiddete ilişkin 1450 (2000) sayılı Tavsiye Kararını; kadın ticaretine yönelik kampanyaya ilişkin 1545 (2002) sayılı Tavsiye Kararını; kadın ticareti ve fuhşla bağlantılı göçe ilişkin 1610 (2003) sayılı Tavsiye Kararını; Avrupa'da organ ticaretine ilişkin 1611 (2003) sayılı Tavsiye Kararı; Hane hizmetkârlarının esareti: kulluk, dil öğrenme fırsatı yakalamak için yiyecek ve oda ücreti karşılığında yanında kaldıkları ailenin çocuklarına bakan ve gündelik ev işlerine yardım eden çoğunlukla genç yabancı şahıslar ve mektupla sipariş edilen gelinlere ilişkin 1663 (2004) sayılı Tavsiye Kararını hatırladıkça tutarak;

İnsan ticaretiyle mücadelede ilişkin 19 Temmuz 2002 tarihli Avrupa Birliği Konseyi Çerçeve Kararını, cezaî kovuşturma sırasında mağdurların durumuna ilişkin 15 Mart 2001 tarihli Avrupa Birliği Konseyi Çerçeve Kararını ve insan ticareti mağduru veya yasadışı göçü kolaylaştıran eylemlere maruz kalan ve yetkili makamlarla işbirliği yapan insan ticareti mağduru üçüncü ülke vatandaşlarına ikamet izni verilmesine ilişkin 29 Nisan 2004 tarihli Avrupa Birliği Konseyi Yönergesini hatırladıkça tutarak,

Birleşmiş Milletler Sınırışan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesini ve İnsan Ticaretinin; Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesi, Durdurulması ve Cezalandırılmasına İlişkin Tamamlayıcı Protokolünü, bunlar tarafından getirilen korumanın ileri götürülmesi ve kuralların geliştirilmesi amacıyla dikkate alarak,

İnsan ticaretiyle mücadele alanıyla ilgili diğer uluslararası hukuki araçları dikkate alarak,

İnsan ticareti mağdurlarının insan haklarına odaklanan kapsamlı uluslararası hukukî düzenlemeye ve özgün izleme mekanizması kurulmasına duyulan ihtiyacı dikkate alarak,

Aşağıdaki hususlarda anlaşmaya varmışlardır;

Bölüm 1 - Amaçlar, kapsam, ayrımcılık yapmama ilkesi ve tanımlar

Madde 1 - Sözleşmenin amaçları

1 İşbu Sözleşmenin amaçları şunlardır;

---

a insan ticaretini, toplumsal cinsiyet eşitliğini güvence altına alarak önlemek ve mücadele etmek,
b toplumsal cinsiyet eşitliğini güvence altına alarak, insan ticareti mağdurlarının insan haklarını korumak, mağdurların ve tanıkların desteklenmeleri ve korunmaları için kapsamlı bir çerçeve oluşturmak, ilaveten etkili soruşturmayı ve kovuşturmayı teminat altına almak,
c İnsan ticaretiyle mücadele faaliyetlerinde uluslararası işbirliğini teşvik etmek.

2 İşbu Sözleşme, Sözleşme hükümlerinin Taraflarca etkin olarak uygulanmasını sağlamak amacıyla, özgün bir izleme mekanizması kurar.

Madde 2 - Kapsam

İşbu Sözleşme, ulusal veya sınıraşan olup olmadığına, örgütlü suç olup olmadığına bakılmaksızın insan ticaretinin her şekli için uygulanır.

Madde 3 - Ayrımcılık yapmama ilkesi

Taraflarca İşbu Sözleşme hükümlerinin, özellikle de mağdurların haklarının korunmasına ve ileri götürülmesine ilişkin önlemlerden yararlandırılmalarında, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi veya diğer görüş, ulusal veya toplumsal köken, bir ulusal azınlığa ait olma, malvarlığı, doğum veya diğer mevkiler gibi herhangi bir temelde ayrımcılık yapılmaksızın uygulanması sağlanır.

Madde 4 - Tanımlar

İşbu Sözleşmenin amaçları için:

a "İnsan ticareti", kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidiyle veya diğer zorlama biçimleriyle, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma veya kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetimi olan kişilerin rızasını elde etmek için kazanç veya çıkar sağlanması yoluyla kişilerin istismar amaçlı tedarik edilmesi, nakli, sevk edilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içerir;

b İşbu maddenin (a) bendinde belirtilen istismar maksadıyla yine (a) bendinde sayılan araçlar kullanıldığı takdirde "insan ticareti" mağdurunun rızası geçersizdir.

c Çocuğun istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması, İşbu maddenin (a) bendinde öngörülen yöntemlerden herhangi birini içermese bile, "insan ticareti" olarak kabul edilir;

d "Çocuk" 18 yaşın altındaki herhangi bir kişi anlamına gelir;

e "Mağdur" İşbu maddede tanımlandığı biçimde insan ticaretine maruz kalan herhangi bir gerçek kişi anlamına gelir.

Bölüm II - Önleme, işbirliği ve diğer tedbirler

Madde 5 - İnsan ticaretinin önlenmesi

1 Her bir Taraf, insan ticaretinin önlenmesi ve insan ticaretiyle mücadeleden sorumlu muhtelif birimler arasında ulusal eşgüdümün kurulması veya güçlendirilmesi için tedbirler alır.

2 Her bir Taraf, insan ticaretinin önlenmesi için araştırma, bilgilendirme, bilinçlendirme ve eğitim kampanyaları, sosyal ve ekonomik girişimler ve eğitim programları yoluyla özellikle insan ticaretine karşı savunmasız kişilere ve insan ticareti alanında çalışanlara yönelik etkili program ve siyasaları oluşturur ve/veya güçlendirir.

3 Her bir Taraf, 2 nci fıkrada belirtilen tüm siyasa ve programların geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesinde insan haklarına dayalı, toplumsal cinsiyet eşitliğinin kaynaştırılması ve çocuğa duyarlı yaklaşımı teşvik eder,

4 Her bir Taraf, ülkeye yasal olarak girmeyi ve ülkede yasal olarak kalmayı sağlayacak şartlara dair doğru bilgilerin, özellikle ilgili birimler tarafından duyurulması yoluyla göçün yasal olarak gerçekleşmesini sağlayacak uygun tedbirleri alır.

5 Her bir Taraf, çocuklar için koruyucu bir ortam yaratmak suretiyle insan ticaretine karşı çocukların savunmasızlığını azaltacak özel tedbirler alır.

6 İşbu madde uyarınca alınan tedbirler, uygun olduğu hallerde, insan ticaretinin önlenmesi, mağdurların korunması ve desteklenmesi konularıyla ilgili sivil toplum kuruluşlarını, diğer ilgili kuruluşları ve sivil toplumun diğer öğelerini kapsar.

Madde 6 - Talebi azaltıcı tedbirler

Her bir Taraf, kişilerin, özellikle kadınların ve çocukların insan ticaretiyle sonuçlanan her tür istismarını teşvik eden talebin cesaretlendirilmemesi için, hukuki, idari, eğitici, sosyal, kültürel ve aşağıda belirtilen diğer tedbirleri alır veya güçlendirir:

- a en iyi uygulamalar, yöntemler ve stratejilerin araştırılması,
- b talebin, insan ticaretinin temel sebeplerinden biri olarak tespit edilmesindeki sorumluluğuna ve önemli rolüne ilişkin olarak basın ve toplumun bilinçlendirilmesi,
- c gerekli hallerde kamu kurumları ve siyasa oluşturanlar da dahil hedefe yönelik bilgilendirme kampanyaları,
- d eğitim çağındaki erkek ve kız çocuklarına yönelik eğitim programları da dahil, cinsiyete dayalı ayrımcılığın kabul edilemezliğini ve olumsuz sonuçlarını, toplumsal cinsiyet eşitliğinin önemini ve her insanın onurunu ve bütünlüğünü vurgulayan önleyici tedbirleri.

Madde 7 - Sınır önlemleri

1 Taraflar, kişilerin seyahat özgürlükleriyle ilgili uluslararası düzenlemelere hanel getirmeksizin, insan ticaretini önlemek ve ortaya çıkarmak için bu konudaki sınır kontrollerini mümkün olduğu ölçüde güçlendirirler.

2 Her bir Taraf, işbu Sözleşmede öngörülen suçların işlenmesinde ticari nakliye şirketleri tarafından işletilen taşıma araçlarının kullanılmasının mümkün olduğu ölçüde önlenmesi için, gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer önlemleri kabul eder.

3 Bu tür önlemler, uygun olduğu hallerde ve uluslararası sözleşmelere hanel getirmeksizin, herhangi bir taşıma şirketi veya herhangi bir ulaşım aracının sahibi veya işleticisi de dâhil olmak üzere ticari nakliyecileri, tüm yolcuların kabul eden ülkeye girmek için gerekli seyahat belgelerine sahip olduklarının denetlenmesi yükümlülüğünün getirilmesini de içerir.

4 Her bir Taraf, bu maddenin 3 üncü fıkrasında sayılan yükümlülüğün cezai yaptırıma tabi olması için, iç hukuku uyarınca, gerekli önlemleri alır.

5 Her bir Taraf, iç hukuku uyarınca, işbu Sözleşme gereğince ihdas edilen suçları işlemiş kişilerin ülkeye girişinin reddi veya vizelerinin iptaline cevaz veren mevzuat düzenlemelerini veya diğer tedbirleri kabul eder.

6 Taraflar, özellikle doğrudan iletişim kanalları kurarak ve bu iletişimi sürdürerek sınır kontrol birimleri arasındaki işbirliğini güçlendirir.

Madde 8 - Belgelerin güvenliği ve kontrolü

Her bir Taraf, gerektiği takdirde aşağıdaki tedbirleri kabul eder:

a Düzenlenen seyahat veya kimlik belgelerinin, kolaylıkla suiistimal edilemeyecek ve kolayca tahrif edilemeyecek veya yasadışı olarak değiştirilemeyecek, kopyalanamayacak veya düzenlenemeyecek nitelikte olmasını sağlamak; ve

b Kendi düzenlediği veya adına düzenlenen seyahat veya kimlik belgelerinin doğruluğunu ve güvenliğini sağlamak ve yasadışı olarak oluşturulmalarını ve düzenlenmelerini engellemek.

Madde 9 - Belgelerin meşruluğu ve geçerliliği

Taraflardan biri, diğer bir Tarafın talebi üzerine, kendi adına düzenlenen veya düzenlediği varsayılan ve insan ticaretinde kullanıldığından şüphelenilen seyahat veya kimlik belgelerinin yasallığını ve geçerliliğini, iç hukuku uyarınca makul bir zaman içinde teyit eder.

Bölüm III - Toplumsal cinsiyet eşitliğini güvence altına alarak, mağdurların haklarını teşvik edecek ve koruyacak önlemler

Madde 10 - Mağdurların Tespiti

1 Her bir Taraf, insan ticaretinin önlenmesi ve bu suçla mücadeleyle görevli birimlerinde, başta çocuklar olmak üzere mağdurlara yardım ve mağdurların tespiti alanlarında eğitilmiş ve vasıflı kişilerin görevlendirilmelerini ve çocuk ve kadın mağdurların özel durumlarının gerekli ölçüde dikkate alındığı bir yöntemle mağdurların tespitini ve gerektiği takdirde, işbu Sözleşmenin 14 üncü maddesinde belirtilen şartlarda mağdurlara ikamet izni düzenlenmesini teminen, insan ticaretiyle mücadeleyle görevli muhtelif birimlerin birbiriyle ve ilgili destek kuruluşlarıyla işbirliği yapmasını sağlar.

2 Her bir Taraf, mağdurların gerekli hallerde diğer Taraflarla ve destek sağlamakla görevli kuruluşlarla işbirliği halinde tespit edilebilmesi için gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder. Her bir Taraf, yetkili birimlerin bir kişinin insan ticareti mağduru olduğuna kanaat getirmek için geçerli

---

sebeplerinin olması halinde, sözkonusu kişinin işbu Sözleşmenin 18 inci maddesinde belirtilen bir suçun mağduru olup olmadığına ilişkin ilgili makamlar tarafından yürütülen soruşturma süreci tamamlanana kadar sınır dışı edilmemesini ve 12 inci maddenin 1 ve 2 nci fıkralarında belirtilen desteği almasını temin eder.

3 Mağdurun yaşının belli olmaması ve çocuk olduğuna inanılması için sebeplerin varlığı halinde, kişinin çocuk olduğu varsayılır ve yaşı doğrulanıncaya kadar özel koruma tedbirleri sağlanır.

4 Refakatsiz bir çocuk mağdur olarak tespit edildiği anda, her bir Taraf:

a çocuğun yüksek menfaatini gözeterek yasal bir vasi, kuruluş veya makam tarafından temsil edilmesini sağlar;

b çocuğun kimliğini ve vatandaşlığını tespit için gerekli önlemleri alır;

c çocuğun yüksek menfaatine uygun olması halinde, ailesinin bulunması için gerekli tüm çabayı gösterir.

Madde 11 - Özel hayatın korunması

1 Her bir Taraf, mağdurun özel hayatını ve kimliğini korur. Mağdurlara ilişkin kişisel veriler, Kişisel Nitelikli Verilerin Otomatik İşleme Tabi Tutulması Karşısında Şahısların Korunmasına Dair Sözleşme (ETS No. 108) hükümleri uyarınca kaydedilir ve kullanılır.

2 Her bir Taraf, özellikle insan ticaretinin çocuk mağdurunun kimliğinin veya tanınmasına neden olabilecek verilerin, aile üyelerinin bulunmasının veya çocuğun sağlığının ve korunmasının güvence altına alınmasının gerektirdiği istisnai durumlar dışında, basın veya diğer yollarla kamuoyuna ifşa edilmemesini sağlayacak tedbirleri kabul eder.

3 Her bir Taraf, İnsan Hakları ve Temel Özgürlüklerin Korunmasına İlişkin Sözleşmenin 10 uncu maddesinin Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi tarafından yapılan yorumuna uygun olarak, basının özenetim veya düzenleyici veya eş-düzenleme önlemleri yoluyla mağdurların özel hayatının ve kimliğinin korunması yönünde teşviki için gerekli düzenlemeleri kabul etmeyi değerlendirir.

Madde 12 - Mağdurların desteklenmesi

1 Her bir Taraf, mağdurların fiziksel, ruhsal ve sosyal anlamda iyileşmeleri sürecinde desteklenmeleri için gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder. Bu destek asgari olarak aşağıdaki unsurları içerir:

a uygun ve güvenli barınma, ruhsal ve maddi destek gibi önlemler yoluyla geçinmelerini sağlayacak yaşam şartları;

b acil tıbbi tedavi hizmetlerine erişim;

c gerekli hallerde çeviri ve tercüme hizmetleri;

d özellikle yasaların kendilerine tanıdığı haklar ve kendilerine sunulan hizmetlerle ilgili olarak anlayabilecekleri dilde verilecek bilgilendirme ve danışma hizmeti;

e suçlulara karşı yürütülen cezai işlemlerin muhtelif aşamalarında hak ve menfaatlerinin temsili ve dikkate alınması için yardım;

f çocuklar için eğitime erişim.

2 Her bir Taraf, mağdurların güvenlik ve korunma ihtiyaçlarını gerekli ölçüde dikkate alır.

3 Ayrıca, her bir Taraf, ülkesinde yasal olarak ikamet eden ve yeterli kaynağa sahip olmayan ve bu tür bir yardıma ihtiyaç duyan mağdurlara gerekli tıbbi ve diğer her tür desteği sağlar.

4 Her bir Taraf, ülkesinde yasal olarak ikamet eden mağdurların iş piyasasına, mesleki eğitim ve yetiştirme programlarına erişim hakkına sahip olmalarına olanak tanıyan kuralları kabul eder.

5 Her bir Taraf, iç hukukundaki hükümler uyarınca ve gerekli hallerde, mağdurların desteklenmeleriyle ilgilenen yetkili diğer kuruluşlarla ve sivil toplumun diğer unsurlarıyla ve sivil toplum kuruluşlarıyla işbirliği yapmak için tedbirler alır.

6 Her bir Taraf, mağdura verilecek desteğin, mağdurun tanıklık yapmaya istekli olması şartına bağlı olmaksızın sağlanması için gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder.

7 Her bir Taraf, işbu maddede öngörülen düzenlemelerin uygulanmasını teminen korunmaya muhtaç kişilerin özel ihtiyaçları ve çocukların barınma, eğitim ve gerekli sağlık hizmetlerine olan ihtiyaçlarını dikkate alınarak hizmetlerin bilgilendirme ve rızaya dayalı olarak verilmesini sağlar.

Madde 13 - İyileşme ve düşünme süresi

1 Her bir Taraf, bir kişinin mağdur olduğuna inanılması için geçerli sebeplerin varlığı halinde, o kişiye en az 30 günlük bir iyileşme ve düşünme süresini iç hukukunda sağlar. Bu süre, sözkonusu kişinin

---

iyileşmesi ve tacirlerin etkisinden kurtulması ve/veya yetkili birimlerle kurulacak işbirliği konusunda bilinçli karar vermek için yeterli bir süre olmalıdır. Bu süre zarfında o kişiye yönelik herhangi bir sınırdışı etme kararı infaz edilemeyecektir. Bu düzenleme yetkili birimler tarafından yürütülen ilgili ulusal takibatın her safhasındaki ve özellikle suçların soruşturulması ve kovuşturulmasına yönelik işlemlere halel getirmez. Bu süre zarfında, Taraflar sözkonusu kişilere kendi ülkelerinde ikamet izni verirler.

2 Bu süre zarfında, bu maddenin 1 inci fıkrasında sözü edilen kişiler, 12 nci maddenin 1 inci ve 2 nci fıkralarında belirtilen hususlardan yararlanma hakkını haizdirler.

3 Taraflar, kamu düzeni gerekçesiyle veya kişinin mağdur konumunun hatalı saptandığının anlaşılması halinde bu süreye riayet etmekle yükümlü değildir.

Madde 14 - İkamet izni

1 Her bir Taraf, aşağıda belirtilen durumların bir veya her ikisinin varlığı halinde mağdurlara uzatılabilir yenilenebilir ikamet izni düzenler:

a yetkili makâmın, mağdurların kişisel durumları bakımından ikametlerinin gerekli olduğunu değerlendirmesi,

b yetkili makâmın, mağdurların soruşturma veya adli işlemler sırasında yetkili birimlerle işbirliği yapması amacıyla ikametlerinin gerekli olduğunu değerlendirmesi.

2 Yasal bakımdan gerekli olduğunda, çocuk mağdurlar için ikamet izni, çocuğun yüksek menfaatine uygun olarak düzenlenecek ve uygun olduğu hallerde aynı şartlarla uzatılacaktır.

3 İkamet izninin uzatılmaması veya geri alınması Tarafın iç hukukundaki hükümlere bağlıdır.

4 Eğer bir mağdur başka tür bir ikamet izni başvurusunda bulunursa, ilgili Taraf mağdurun 1 inci fıkrada belirtilen türde ikamet izninden geçmişte yararlandığı veya halen yararlanmakta olduğunu dikkate alır.

5 Her bir Taraf, işbu Sözleşmenin 40 ıncı maddesi çerçevesindeki yükümlülükleri göz önünde bulundurarak, işbu maddedeki düzenlemeler uyarınca vereceği iznin sığınma talebinde bulunma ve bundan yararlanma hakkına halel getirmemesini temin eder.

Madde 15 - Tazminat ve başvurular

1 Her bir Taraf, yetkili makamlarla ilk temaslarından itibaren mağdurlara ilgili adli ve idari işlemlerde anlayacakları bir dilde bilgiye erişim imkânı temin eder.

2 Her bir Taraf, iç hukuk düzenlemeleri uyarınca, iç hukukunda mağdurlara hukuki yardım ve ücretsiz adli yardım alma hakkı sağlar.

3 Her bir Taraf, iç hukukunda, mağdurlara suçun failerinden tazminat alma hakkı sağlar.

4 Her bir Taraf, iç hukukuna uygun olarak, mağdurların tazminat almalarının güvence altına alınması amacıyla, örneğin, mağdurlara tazminat ödenmesi için bir fon kurulması veya 23 üncü maddede öngörülen tedbirlerin uygulanmasıyla elde edilecek gelirlerle finanse edilecek sosyal yardım ve mağdurların sosyal bütünleşmesi amacını güden programlar gibi gerekli olabilecek mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder.

Madde 16 - Mağdurların ülkelerine geri gönderilmesi

1 Mağdurun uyuşunda bulunduğu veya kabul eden Tarafa giriş yaptığı esnada daimi ikamet hakkına sahip olduğu Taraf; kişinin haklarına, güvenliğine ve onuruna gerekli saygıyı göstererek, kanunsuz ve gerekçesiz bir gecikmeye mahal vermeksizin mağdurun geri dönüşünü kolaylaştırır ve kabul eder.

2 Bir Tarafın bir mağduru başka bir ülkeye geri göndermesi halinde, bu geri dönüş işlemi kişi hakları, güvenliği ve onuru ve mağduriyetiyle ilgili yasal işlemlerin durumu dikkate alınarak ve tercihen gönüllülük esasına dayalı yapılır.

3 Kabul eden Tarafın talebi halinde, talep edilen Taraf bir şahsın kendi vatandaşı olup olmadığı veya kabul eden ülkeye giriş yaptığı anda ülkesinde daimi ikamet iznine sahip olup olmadığı hususlarını doğrular.

4 Muteber belge hamili olmayan bir mağdurun geri dönüşünü kolaylaştırmak amacıyla; o şahsın uyuşunda bulunduğu veya şahsın kabul eden ülkeye giriş yaptığı sırada daimi ikamet iznine sahip olduğu Taraf, kabul eden Tarafın talebi durumunda, kişinin seyahati ve ülkesine yeniden girişi için gerekli olabilecek seyahat belgesi veya diğer belgeleri sağlamayı kabul eder.

5 Her bir Taraf, ulusal ve uluslararası kuruluşlarla ve ilgili sivil toplum kuruluşlarının katılımıyla geri dönüş programları oluşturmak amacıyla, gerekli olabilecek mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri

---

kabul eder. Bu programlar mağduriyetin tekrarı önlemeyi amaçlar. Her bir Taraf, özellikle mağdurların mesleki beceri edinmeleri ve bunları geliştirmek suretiyle, eğitim sistemini ve iş piyasasını da içerecek şekilde, mağdurların döndükleri ülkede topluma yeniden katılmaları için en güçlü çabayı gösterir. Çocuklarla ilgili olduğunda bu programlar eğitim hakkında yararlanmalarını ve aileleri veya uygun bakım kurumları tarafından gerekli bakım ve kabulden faydalanmalarını içermelidir.

6 Her bir Taraf, gerekli hallerde diğer ilgili her Tarafa işbirliği halinde, mağdurların geri gönderildikleri veya döndükleri ülkede kendilerine yardımcı olabilecek kolluk kuvvetleri, sivil toplum kuruluşları, danışmanlık yapabilecek meslek kuruluşları veya sosyal yardım kurumlarıyla ilgili irtibat bilgilerinin mağdurlara sağlanması için gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder.

7 Çocuk mağdurlar, risk ve güvenlik değerlendirmesi sonrası, dönüşlerinin yüksek menfaatlerine uygun olmayacağına dair belirtilerin bulunduğu bir Ülkeye geri gönderilmeyecektir.

Madde 17 - Toplumsal cinsiyet eşitliği

Her bir Taraf, bu bölümde öngörülen tedbirleri uygularken, toplumsal cinsiyet eşitliğini teşvik etmeyi amaçlar ve toplumsal cinsiyet eşitliğinin bu tedbirlerin geliştirilmesi, uygulanması ve değerlendirilmesine kaynaştırılması yaklaşımına başvurur.

Bölüm IV - Maddî ceza hukuku

Madde 18 - İnsan ticaretinin cezalandırılması

Her bir Taraf, Sözleşmenin 4 üncü maddesinde sayılan eylemlerin, kasten işlendiklerinde suç niteliği taşıması için gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder.

Madde 19 - Mağdurun hizmetlerinden yararlanmanın cezalandırılması

Her bir Taraf, işbu Sözleşmenin 4 üncü maddesinin a bendinde sayılan istismar konusu hizmetlerden ilgili kişinin insan ticareti mağduru olduğunu bilerek yararlanmanın, iç hukukunda suç sayılması için gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri almayı öngörür.

Madde 20 - Kimlik ve seyahat belgeleri üzerindeki işlemlerin cezalandırılması

Her bir Taraf, aşağıdaki eylemlerin, insan ticareti yapmak amacıyla ve kasten işlendiklerinde, suç sayılması için gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder:

- a sahte seyahat veya kimlik belgesi yapılması;
- b bu tür bir seyahat veya kimlik belgesinin düzenlenmesi veya tedarik edilmesi;
- c başka bir kişinin seyahat veya kimlik belgesinin alınması, alıkonulması, tahrip edilmesi, zarar verilmesi veya imha edilmesi.

Madde 21 - Teşebbüs ve yardım veya yataklık

1 Her bir Taraf, işbu Sözleşmenin 18 ve 20 inci maddeleri gereğince ihdas edilen suçlardan biri kasten işlendiğinde azmettirme veya yardım etmenin suç sayılması için gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder.

2 Her bir Taraf, işbu Sözleşmenin 18 ve 20 inci maddelerinin a bendi gereğince ihdas edilen suçlar kasten işlendiğinde teşebbüs halinin suç sayılması için gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder.

Madde 22 - Tüzel kişilerin sorumluluğu

1 Her bir Taraf, bir tüzel kişinin aşağıda kayıtlı hususlara dayanarak, tüzel kişilik adına bir gerçek kişi tarafından gerek bireysel olarak gerek tüzel kişinin bir organının üyesi olarak işlenen, işbu Sözleşme gereğince ihdas edilen bir suçtan dolayı cezaî sorumluluğunun olması için gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder:

- a tüzel kişiliği temsil gücüne,
- b tüzel kişi adına karar alma yetkisine,
- c tüzel kişilikteki kontrol yetkisine.

2 Her bir Taraf, 1 inci fıkrada belirtilen durumlar dışında, tüzel kişiliğin yetkisi altında hareket eden bir gerçek kişinin, 1 inci fıkrada işaret edilen gerçek kişinin gözetim ve denetim yetersizliği nedeniyle işbu Sözleşme gereğince ihdas edilen bir suçun işlenmesine imkân sağlamış olmasından tüzel kişiliğin sorumlu tutulmasını sağlamak için gerekli tedbirleri alır.

3 Bir tüzel kişinin sorumluluğu, Tarafın hukuk ilkelere bağlı olarak, hukukî, cezaî veya idarî olabilir.

4 Bu sorumluluk, suçu işleyen gerçek kişilerin cezaî sorumluluğuna engel oluşturmayacak şekilde tespit edilecektir.

Madde 23 - Müeyyideler ve tedbirler

1 Her bir Taraf, işbu Sözleşmenin 18 ila 21 inci maddeleri gereğince ihdas edilen suçların etkili, orantılı ve caydırıcı müeyyidelerle cezalandırılmasını teminen gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder. Bu müeyyideler, 18 inci madde gereğince ihdas edilen suçun gerçek kişiler tarafından işlenmesi halinde, kişilerin suçluların iade edilmesine de neden olabilecek özgürlükten mahrumiyet cezalarını kapsar.

2 Her bir Taraf, 22 nci madde gereğince sorumlu olan tüzel kişilerin, malî yaptırımlar dâhil olmak üzere, etkili, orantılı ve caydırıcı cezaî veya hukukî müeyyide ve tedbirlere tâbi olmasını sağlar.

3 Her bir Taraf, işbu Sözleşmenin 18 inci maddesi ve 20 nci maddesinin a bendi gereğince ihdas edilen suçlardan elde edilen gelirleri veya bu gelire karşılık gelen malvarlığını veya araçları müsadere etmeyi veya kullanıcılarını engellemeyi sağlayacak gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder.

4 Her bir Taraf, iyi niyetli üçüncü kişilerin haklarına zarar verilmeksizin, insan ticareti suçunun işlenmesinde kullanılan herhangi bir müessesinin daimi veya geçici olarak kapatılmasını veya bu suçun failine geçici veya sürekli olarak bu suçun işlenmesine olanak sağlayan faaliyeti gerçekleştirmesinin yasaklanmasını sağlayacak gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder.

Madde 24 - Ağırlaştırıcı sebepler

Her bir Taraf, Sözleşmenin 18 inci maddesi gereğince ihdas edilen suçlardan dolayı cezanın belirlenmesinde aşağıdaki şartların ağırlaştırıcı şartlar olarak kabul edilmesini sağlayacaktır:

a mağdurun hayatının kasten veya ağır bir ihmalle tehlikeye atılması;

b suçun çocuğa karşı işlenmiş olması,

c suçun, görevin icrası sırasında bir kamu görevlisi tarafından işlenmiş olması;

d suçun örgütlenmesini tamamlamış suç örgütü tarafından işlenmiş olması.

Madde 25 - Önceki mahkûmiyetler

Her bir Taraf, ceza belirlenirken işbu Sözleşme gereğince ihdas edilen suçlarla ilgili olarak bir başka Taraf tarafından verilen kesin kararların dikkate alınmasına imkân sağlayan gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri kabul eder.

Madde 26 - Cezalandırmama şartı

Her bir Taraf, hukuk sisteminin temel ilkelerine uygun olarak, mağdurların karıştıkları yasadışı eylemlerden dolayı, bu şekilde davranmaya zorlandıkları ölçüde cezalandırılmamaları olanağını sağlar.

Bölüm V - Soruşturma, kovuşturma ve usul hukuku

Madde 27 - Şikâyet üzerine ve resen yapılan işlemler

1 Her bir Taraf, işbu Sözleşme gereğince ihdas edilen suçların soruşturmasının ve kovuşturmasının, en azından suç kısmen ve tamamen kendi toprağında işlendiğinde, mağdurlar tarafından yapılan suçlama veya ihbara bağlı olmamasını temin eder.

2 Her bir Taraf, ikamet ettiği devletten başka bir Tarafın toprağında bulunan mağdurların ikamet ettiği devletin yetkili makamlarına şikâyet başvurusunda bulunabilmesi olanağını sağlayacaktır. Şikâyetin yapıldığı yetkili makam, bu hususta yetkili olmadığı takdirde, şikâyeti suçun işlendiği Taraf yetkili makamına gecikmeksizin iletacaktır. Şikâyet suçun işlendiği Tarafın iç hukuku uyarınca ele alınacaktır.

3 Her bir Taraf, insan ticaretiyle mücadele veya insan haklarının korunmasını amaçlayan herhangi bir grup, vakıf, dernek veya sivil toplum kuruluşuna, Sözleşmenin 18 inci maddesi gereğince ihdas edilen suçla ilgili cezaî işlemler sırasında mağdurun rızasıyla ona yardım etme ve/veya destek olma imkânını, iç hukukunda öngörülen şartlarda, mevzuat düzenlemeleri veya diğer tedbirler vasıtasıyla temin edecektir.

Madde 28 - Mağdurların, tanıkların ve adli makamlarla işbirliği yapanların korunması

1 Her bir Taraf, özellikle soruşturma veya kovuşturma sırasında ve sonrasında, aşağıdaki kişilerin maruz kalabileceği misilleme veya yıldırma girişimlerinden etkili ve uygun korumayı sağlamak amacıyla gerekli mevzuat düzenlemelerini veya diğer tedbirleri kabul eder:

a Mağdurlar;

b Uygun hallerde, Sözleşmenin 18 inci maddesi gereğince ihdas edilen suçları ihbar eden kişiler veya soruşturma veya kovuşturma makamlarıyla işbirliği yapanlar;

c Sözleşmenin 18 inci maddesi gereğince ihdas edilen suçlarla ilgili olarak ifade veren tanıklar;

d Gerektiğinde, a ve c bentlerinde belirtilen kişilerin aile üyeleri.

---

2 Her bir Taraf, farklı şekillerde koruma sağlamak için gerekli mevzuat düzenlemelerini veya diğer tedbirleri kabul edecektir. Bu koruma, fiziksel koruma, ülkesine geri gönderme, kimlik değiştirme ve meslek temin edilmesine yardım edilmesini içerebilir.

3 Çocuk mağdura çocuğun yüksek menfaati göz önünde tutularak özel koruma tedbirleri sağlar.

4 Her bir Taraf, gerektiğinde, 27 nci maddenin 3 üncü fıkrasında belirtilen faaliyetleri icra eden grupların, vakıfların, derneklerin veya sivil toplum kuruluşlarının üyelerine, özellikle failin soruşturması veya kovuşturması sırasında ve sonrasında muhtemel misilleme veya yıldırıma karşı uygun koruma sağlamak için gerekli mevzuat düzenlemelerini veya diğer tedbirleri kabul eder.

5 Her bir Taraf, bu maddenin uygulanması için diğer devletlerle düzenlemeler ve anlaşmalar yapmayı değerlendirecektir.

Madde 29 - Uzman makamlar ve eşgüdüm organları:

1 Her bir Taraf, insan ticaretiyle mücadelede ve mağdurların korunmasında kişilerin veya kurumların uzmanlaşmasını sağlamak için gerekli tedbirleri kabul eder. Söz konusu kişi ve kurumlar, bu Tarafın iç hukuk sisteminin temel ilkeleri çerçevesinde görevlerini etkili biçimde yerine getirebilmeleri ve yersiz baskılara maruz kalmamaları için, gerekli serbestliğe sahip olacaktır. Söz konusu kişi veya kurumların personelleri görevleri için yeterli eğitim ve malî kaynağa sahip olacaktır.

2 Her bir Taraf, uygun olduğu hallerde eşgüdüm organları kurmak suretiyle siyasaların ve devlet kurumları ile diğer kamu kuruluşlarının insan ticaretiyle mücadele konusundaki faaliyetlerinin eşgüdümünü sağlamak için gerekli tedbirleri kabul eder.

3 Her bir Taraf, insan ticaretinin önlenmesi ve insan ticaretiyle mücadeleyle ilgili memurlarının insan hakları eğitimini de içeren eğitimini sağlar veya destekler. Eğitim, değişik hizmet birimlerine ve gerektiğinde, mağdurların insan tacirlerinden korunması da dâhil olmak üzere insan ticaretinin önlenmesinde kullanılan yöntemler, insan tacirlerinin kovuşturulması ve mağdurların haklarının korunmasına odaklanacaktır.

4 Her bir Taraf, kamu kurumlarının insan ticaretiyle mücadeledeki faaliyetlerini ve millî mevzuat hükümlerinin uygulanmasını denetlemek için Ulusal Raportörler veya diğer mekanizmalar tayin etme hususunu değerlendirir.

Madde 30 - Mahkeme işlemleri

İnsan Haklarının Korunması ve Temel Hürriyetler Sözleşmesi, özellikle 6 ncı maddesi uyarınca, her bir Taraf, adli işlemler sırasında:

a mağdurların özel hayatının ve gerekli hallerde kimliklerinin korunması;

b mağdurların güvenliği ve yıldırımlardan korunmaları, ve mağdurların çocuk olması durumunda, çocukların ihtiyaçlarına özel önem verilerek özel koruma tedbirleri alınmasına ilişkin haklarını sağlamak için gerekli mevzuat düzenlemelerini veya diğer tedbirleri iç hukukunda öngörülen şartlarda kabul eder.

Madde 31 - Yargılama yetkisi

1 Her bir Taraf, işbu Sözleşme gereğince ihdas edilen herhangi bir suç:

a kendi ülkesi sınırları içinde; veya

b o Tarafın bayrağını taşıyan bir gemide; veya

c o ülkenin kanunlar uyarınca sicile kayıtlı bir uçakta; veya

d kendi uyruklarından biri veya mutad ikametgahı kendi ülkesi topraklarında bulunan bir vatansız tarafından, suçun işlendiği yer kanunlarınca cezalandırılabilir olduğunda veya suç herhangi bir ülkenin yargısal yetki sınırları dışında;

e kendi uyruklarından biri aleyhine, işlendiğinde, yargılama yetkisini tesis etmek için gerekli mevzuat düzenlemelerini ve diğer tedbirleri alır.

2 Her bir Taraf, imza sırasında veya onay, kabul, uygun bulma veya katılma belgesini tevdi ederken, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirimde bulunarak, bu maddenin 1 inci fıkrasının d ve e bentlerinde veya bunların bir bölümünde getirilen yargılama kurallarını uygulamama veya sadece özel davalarda veya koşullarda uygulama hakkını saklı tutacağını açıklayabilir.

3 Her bir Taraf, failin kendi ülkesinde bulunduğu durumlarda diğer Tarafın iade talebi üzerine yalnızca failin uyuşu sebebiyle faili iade etmemişse, işbu Sözleşmede belirtilen suçlarda yargılama yetkisini tesis etmek için gerekli olan tedbirleri alacaktır.

---

4 İşbu Sözleşme gereğince ihdas edilen ve işlendiği iddia edilen suç konusunda birden fazla Taraf yargılama yetkisi iddiasında bulunduğu anda, ilgili Taraflar gerekli hallerde, kovuşturmayı en iyi gerçekleştirebilecek yargı yerini tespit etmek amacıyla müzakerede bulunurlar.

5 İşbu Sözleşme, uluslararası hukukun temel kurallarına hâle gelmeksizin, Tarafın iç hukukuna uygun olarak herhangi bir cezaî yargılama yetkisini kapsamı dışında bırakmaz.

Bölüm VI - Uluslararası işbirliği ve sivil toplumla işbirliği

Madde 32 - Uluslararası işbirliğine ilişkin genel ilkeler ve tedbirler

Taraflar, işbu Sözleşme hükümleri uyarınca bağlayıcı uygulanabilir ilgili uluslararası ve bölgesel belgeleri, birömek veya karşılıklı mevzuata dayalı antlaşmaları ve iç hukuku uygulamak suretiyle birbirleriyle:

- insan ticaretinin önlenmesi ve insan ticaretiyle mücadele;

- mağdurların korunması ve yardım sağlanması;

- işbu Sözleşme gereğince ihdas edilen suçlarda tahkikat ve yargılama, amacıyla mümkün olduğunca geniş çapta işbirliğinde bulunurlar.

Madde 33 - Tehlike altında veya kayıp kişilere ilişkin tedbirler

1 Bir Taraf eğer, 28 inci maddenin 1 inci fıkrasında atıfta bulunan kişinin hayatının, özgürlüğünün veya bedensel bütünlüğünün, diğer Tarafın ülkesi içinde yakın tehlike altında olduğuna inanması için makul sebepler varsa, bu bilgiye dayanarak, acil hallerde, diğer Tarafın gerekli koruma tedbirlerini alması için bu bilgiyi gecikmeksizin iletmelidir.

2 İşbu Sözleşmeye Taraf olanlar, eğer eldeki bilgiler kayıp kişinin insan ticareti mağduru olduğuna inanılmasına yol açıyorsa, kayıp kişilerin özellikle kayıp çocukların araştırılması için aralarındaki işbirliğinin güçlendirilmesini değerlendirebilirlerdir. Bu amaçla, Taraflar aralarında ikili veya çok taraflı anlaşmalar akdedebilirler.

Madde 34 - Bilgilendirme

1 Talepte bulunulan Taraf, talepte bulunulan Tarafı bu bölüme göre gerçekleştirilen eylemin nihaî sonucundan derhal haberdar eder. Talepte bulunulan Taraf, istenilen eylemin gerçekleşmesini imkânsız kılan veya önemli ölçüde geciktirecek durumları da derhal talepte bulunulan Tarafa bildirir.

2 Taraf, iç hukukunun sınırları dâhilinde, önceden talep olmaksızın, kendi soruşturması çerçevesinde elde ettiği bilgiyi, böyle bir bilginin iletilen Tarafa işbu Sözleşme gereğince ihdas edilen suçlarla ilgili soruşturma veya yargılamayı başlatması veya yürütmesi için yardımcı olacağını veya o Tarafın bu bölümde düzenlenen işbirliğinin talep edilmesine yol açacağını düşündüğünde diğer Tarafa iletir.

3 Bu tür bilginin sağlanmasından önce, bu bilgiyi sağlayacak Taraf, bu bilginin gizli tutulmasını veya şartlara uygun kullanılmasını talep edebilir. Eğer bu bilgiyi alan Taraf, böyle bir isteği karşılayamayacak ise, bu çerçevede bu bilginin iletilip iletilmeyeceğine karar verecek olan bu bilgiyi haiz Tarafa bildirimde bulunmalıdır. Eğer bilgiyi alan Taraf, koşullara uygun olarak bilgiyi kabul etmiş ise bu koşullarla bağlı kalacaktır.

4 13, 14 ve 16 ncı maddelerle ilgili olarak talep edilen, bu maddelerin verdiği hakları sağlamak için gerekli olan tüm bilgiler, işbu Sözleşmenin 11 inci maddesine riayet edilerek, talep eden ilgili Tarafa gecikmeksizin iletilmelidir.

Madde 35 - Sivil toplumla işbirliği

Her bir Taraf, ülke makamlarını ve kamu görevlilerini, işbu Sözleşmenin hedefine ulaşmak amacıyla sivil toplum kuruluşlarıyla, diğer ilgili kurumlarla ve sivil toplum üyeleriyle işbirliği yapmak amacıyla stratejik ortaklıklar kurmaya teşvik eder.

Bölüm VII - İzleme mekanizması

Madde 36 - İnsan ticaretiyle mücadele uzmanlar grubu

1 İnsan Ticaretiyle Mücadele Uzmanlar Grubu (bundan sonra kısaca "İTMUG" olarak anılacaktır), işbu Sözleşmenin Taraflarca uygulanmasını takip eder.

2 İTMUG, en az 10 en çok 15 üyeden oluşacaktır. İTMUG'un oluşumunda kadın ve erkeklerin eşit katılımı ve dengeli coğrafi katılımın yanı sıra farklı bilim dallarından bilirkişiler de dikkate alınacaktır. Üyeler, Taraflar Komitesi tarafından işbu Sözleşmeye Taraf Devletlerin vatandaşları arasından 4 yıllık bir süre için seçilecek, bu süre bir kere uzatılabilecektir.

3 İTMUG üyelerinin seçimi aşağıdaki ilkeler çerçevesinde yapılacaktır:

a ahlaki değerlere bağlı, insan hakları, mağdurların korunması ve insan ticaretiyle mücadele

---

alanında uzman veya işbu Sözleşmenin kapsamı alanına giren konularda uzman deneyim sahibi kişiler arasından seçilecektir;

b tek başlarına hareket etmeye yetkili, görevlerini ifa ederken bağımsız ve tarafsız ve görevlerini etkili bir şekilde yerine getirmeye ehil olacaklardır;

c İMUG içinde aynı ülkenin birden çok vatandaşı olamaz;

d üyeler belli başlı hukuk sistemlerini temsil edeceklerdir.

4 İTMUG üyelerinin seçimine, Bakanlar Komitesi tarafından işbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesini takiben bir yıl içinde Taraflara danışıldıktan ve tüm tarafların onayı alındıktan sonra karar verilecektir.

Madde 37 - Taraflar komitesi

1 Taraflar Komitesi, Avrupa Konseyi üyesi Taraf Devletlerin Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulundaki temsilcilerinden ve Avrupa Konseyi üyesi olmayan ülkelerin temsilcilerinden oluşacaktır.

2 Taraflar Komitesi, Avrupa Konseyi Genel Sekreteri tarafından toplanacaktır. Taraflar Komitesinin ilk toplantısı, İTMUG üyelerini seçmek amacıyla işbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesini takip eden bir yıl içinde yapılacaktır. Bunun ardından Tarafların üçte birinin, İTMUG Başkanının veya Genel Sekreterin talebi üzerine toplanacaktır.

3 Taraflar Komitesi kendi çalışma kurallarını belirleyecektir.

Madde 38 - Yöntem

1 Değerlendirme usulü Sözleşmenin Taraflarını ilgilendirecek ve uzunluğu İTMUG tarafından belirlenecek olan fasıllara bölünecektir. Her değerlendirme faslından önce İTMUG değerlendirme yönteminin dayandırılacağı özel düzenlemeleri belirleyecektir.

2 İTMUG değerlendirme görevini yerine getirmek için gerekli en uygun yöntemleri belirleyecektir. İTMUG, Taraflar tarafından işbu Sözleşmenin uygulanmasının değerlendirilmesine temel oluşturmak üzere, her değerlendirme faslı için bir sualname kabul edebilir. Bu sualnameler tüm Taraflara yöneltilen olacaktır. Taraflar bu sualnelere ve İTMUG tarafından gelebilecek her türlü bilgi talebine cevap verecektir.

3 İTMUG sivil toplumdaki bilgi talep edebilir.

4 İTMUG ikincil olarak, ulusal makamlar ve bunlar tarafından atanan temas noktalarıyla eşgüdüm halinde ve gerektiği halde bağımsız ulusal uzmanların yardımıyla ülke ziyaretleri düzenleyebilir. Bu ziyaretler sırasında, İTMUG belirli alanlardaki uzmanların yardımından istifade edebilir.

5 İTMUG değerlendirme konusu olan maddelerin uygulanmasının incelendiği bir taslak rapor hazırlayacak, bu raporda tespit edilebilecek sorunların çözümü konusunda ilgili Tarafın uygulaması için öneri ve teklifler de yer alacaktır. Hazırlanan taslak rapor, görüşleri alınmak üzere değerlendirilen Taraf e sunulacaktır. Değerlendirilen Tarafın görüşleri raporun hazırlanmasında İTMUG tarafından dikkate alınacaktır.

6 Bu çerçevede, İTMUG kendi raporunu ve ilgili Tarafın Sözleşmeyi uygulamak için aldığı tedbirlere ilişkin sonuçları kabul eder. Bu rapor ve sonuçlar ilgili Tarafa ve Taraflar Komitesine sunulacaktır. Rapor ve sonuçlar kabul edilmeleri sonrasında, ilgili Tarafın olası görüşleriyle birlikte kamuoyuna sunulacaktır.

7 Taraflar Komitesi, bu maddenin 1 ila 6 ncı fıkralarında öngörülen sürece hâle getirmeyecek şekilde, İTMUG'un rapor ve kararlarına dayalı olarak, ilgili Tarafa (a) İTMUG'un kararlarının uygulanması için gerekli tedbirler hakkında, gerektiği takdirde uygulama için bir tarih içerecek şekilde ve (b) Sözleşmenin uygulanması için ilgili Taraflarla gerekli işbirliğinin yapılmasını amaçlayan önerilerde bulunabilir.

Bölüm VIII - Diğer uluslararası belgelerle ilişkiler

Madde 39 - Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesini Tamamlayıcı İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına ilişkin Protokolle ilişkisi

İşbu Sözleşme, Sınırşan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesini Tamamlayıcı İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol'den doğan hak ve yükümlülükleri etkilemeyecektir ve Protokoldeki korumayı artırmayı ve Protokoldeki standartları geliştirmeyi amaçlamaktadır.

Madde 40 - Diğer uluslararası belgelerle ilişkiler

1 İşbu Sözleşme, Tarafların kabul etmiş olduğu veya kabul edecekleri ve işbu Sözleşmeyle düzenlenen konuları kapsayıp, insan ticareti mağdurları için daha fazla koruma ve yardım öngören diğer uluslararası belgelerden doğan hak ve yükümlülükleri etkilemeyecektir.

---

2 Sözleşmenin Tarafları, işbu Sözleşmenin maddelerini tamamlamak veya güçlendirmek veya içindeki ilkelerin uygulanmasını kolaylaştırmak amacıyla, kendi aralarında Sözleşme tarafından düzenlenen konulara ilişkin ikili veya çok taraflı antlaşmalar yapabilir.

3 İşbu Sözleşmenin hedef ve amaçlarına ve diğer Taraflarca tam uygulanmasına halel getirmemek kaydıyla, Avrupa Birliğine üye olan Taraflar, karşılıklı ilişkilerinde, münhasır konuyu düzenleyen Topluluk ve Avrupa Birliği kurallarına tabi özel durum mevcut olduğu takdirde, Topluluk ve Avrupa Birliği kurallarını uygulayacaklardır.

4 İşbu Sözleşmedeki hiçbir husus, başta, uygulanabilir olduğu hallerde Mültecilerin Statüsüne ilişkin 1951 Sözleşmesi ve 1967 Protokolü ile burada bulunan geri göndermeme ilkesi olmak üzere, uluslararası insani hukuk ve uluslararası insan hakları hukuku dâhil uluslararası hukuktan doğan hak, yükümlülük ve sorumluluklarını etkilemeyecektir.

Bölüm IX - Sözleşmenin değiştirilmesi

Madde 41 - Değişiklikler

1 Taraflarca sunulan ve işbu Sözleşmenin değiştirilmesine yönelik her öneri, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine iletilecek ve onun tarafından Avrupa Konseyi üyesi Devletlere, her imzacıya, her Taraf Devlete, Avrupa Topluluğuna, 42 nci maddesine uygun olarak işbu Sözleşmeyi imzalamaya davet edilmiş her Devlete ve 43 üncü maddesine uygun olarak işbu Sözleşmeye katılmaya davet edilmiş her Devlete sunulacaktır.

2 Bir Tarafın teklif ettiği her değişiklik önerisi, sözkonusu değişiklik önerisine ilişkin görüşünü Bakanlar Kuruluna bildirecek olan İTMUG'a iletilecektir.

3 Bakanlar Kurulu, değişiklik önerisini ve İTMUG'un görüşünü değerlendirecek; işbu Sözleşmenin Taraflarıyla istişareyi müteakip oybirliğiyle onaylarını aldıktan sonra sözkonusu değişikliği kabul edebilecektir.

4 İşbu maddenin 3üncü fıkrasına uygun olarak Bakanlar Kurulu tarafından kabul edilen her değişiklik metni kabul etmeleri için Taraflara takdim edilecektir.

5 İşbu maddenin 3üncü fıkrasına uygun olarak kabul edilen her değişiklik, tüm Tarafların Genel Sekretere değişikliği kabul ettiklerini bildirdikleri tarihi izleyen bir aylık sürenin bitmesinden sonraki ayın ilk gününde yürürlüğe girecektir.

Bölüm X - Son hükümler

Madde 42 - İmza ve yürürlük

1 İşbu Sözleşme, Avrupa Konseyi üyesi ülkelere, Konsey üyesi olmayıp Sözleşmenin hazırlanmasına katılan ülkeler ve Avrupa Topluluğu için imzaya açık olacaktır.

2 İşbu Sözleşme onay, kabul ve tasdik işlemlerine tabidir. Onay, kabul ve tasdik işlemlerine ilişkin belgeler Avrupa Konseyi Genel Sekreterine teslim edilecektir.

3 İşbu Sözleşme, içlerinde en az 8'i Avrupa Konseyi üyesi olmak üzere 10 imzacı Tarafın sonraki fıkraya uygun olarak Sözleşme hükümlerine tabi olma beyanında bulunmalarından sonraki üç aylık sürenin bitmesini izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girecektir.

4 İşbu Sözleşme, birinci fıkrada anılan, bilahare Sözleşmeyle bağlı olacağına dair beyanda bulunmuş herhangi bir Devlet veya Avrupa Topluluğu bakımından, onay, kabul veya tasdik işlemlerine ilişkin belgenin tesliminden sonraki üç aylık sürenin bitmesini izleyen ayın ilk gününde yürürlüğe girecektir.

Madde 43 - Sözleşmeye katılma

1 Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu, işbu Sözleşmenin yürürlüğe girmesinin ardından, Sözleşmenin Taraflarıyla istişare ettikten ve tamamının oybirliğiyle rızasını aldıktan sonra, işbu Sözleşmenin hazırlanmasına katılmamış herhangi bir Avrupa Konseyi üyesi olmayan Devleti, Avrupa Konseyi Tüzüğü'nün 20 d. maddesinde öngörülen çoğunluk kararıyla ve Bakanlar Kurulunda bulunmaya hak kazanmış imzacı Devletlerin temsilcilerinin oybirliğiyle işbu Sözleşmeye Taraf olmaya davet edebilir.

2 Sözleşme, taraf olan herhangi bir Devlet bakımından, katılım belgesinin Avrupa Konseyi Genel Sekreterine tesliminden sonraki üç aylık sürenin bitmesini izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girecektir.

Madde 44 - Ülkesel uygulama

1 Herhangi bir Devlet veya Avrupa Topluluğu, Sözleşmeyi imzalarken veya onay, kabul, tasdik veya katılım belgesinin teslimi sırasında işbu Sözleşmenin uygulanacağı ülkesel alan veya alanları açıkça belirtebilir.

2 Herhangi bir Taraf, sonraki herhangi bir tarihte, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine muhatap

---

bir beyanla, Sözleşmenin uygulanmasını, sözkonusu, beyanda belirtilen ülkesel alanlara ve uluslararası ilişkilerinden sorumlu olduğu veya adına taahhütte bulunmaya yetkili olduğu ülkesel alanlara genişletebilir. Bu tür ülkesel alanlar bakımından Sözleşme, Genel Sekreterin buna dair beyanı almasından sonraki üç aylık sürenin bitmesini izleyen ayın ilk günü yürürlüğe girer.

3 İlk iki fıkra uyarınca yapılacak herhangi bir beyan, bu tür bir beyanda yer alan herhangi bir ülkesel alan bakımından, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine yapılacak bildirimle geri alınabilir. Beyanın geri alınması, bildirim Avrupalı Konseyi Genel Sekreteri tarafından teslim alınmasından sonraki üç aylık sürenin bitmesini izleyen ayın ilk günü uygulamaya geçer.

Madde 45 - Çekinceler

İşbu Sözleşmenin 31 inci Maddesinin 2 nci fıkrası dışındaki hiçbir maddesine çekince koyulamaz.

Madde 46 - Çekilme

1 Herhangi bir Taraf, her zaman, Avrupa Konseyi Genel Sekreterine bildirimde bulunmak suretiyle işbu Sözleşmeden çekilebilir.

2 Bu çekilme, bildirim Avrupalı Konseyi Genel Sekreteri tarafından alınmasından sonraki üç aylık sürenin bitmesini izleyen ayın ilk günü uygulamaya geçer.

Madde 47 - Bildirim

Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, Avrupa Konseyi üyesi ülkeleri, her imzacı Devleti, her Tarafı, Avrupa Topluluğunu, 42 inci madde uyarınca işbu Sözleşmeyi imzaya davet edilen her Devleti, 43 üncü madde uyarınca işbu Sözleşmeye taraf olmaya davet edilen her Devleti aşağıdaki durumlardan haberdar eder:

a her imzadan;

b onay, kabul, tasdik veya katılmaya ilişkin her belgenin takdimden;

c 42 ve 43 üncü maddeler uyarınca işbu Sözleşmenin yürürlüğe girdiği her tarihten;

d 41 inci madde uyarınca kabul edilen her değişiklik ve bu değişikliğin yürürlüğe girme tarihinden;

e 46 ncı madde hükümlerine uygun olarak gerçekleşen her çekilmeden;

f işbu Sözleşmeye ilişkin her kanun, bildirim veya yazışmadan;

g 45 inci madde uyarınca konulan her çekinceden.

Usulüne uygun şekilde yetkilendirilmiş aşağıda imzaları bulunanlar, işbu Sözleşmeyi imzalamışlardır.

Varşova'da, 2005 yılı Mayıs ayının 16 ncı gününde, İngilizce ve Fransızca dillerinde, her ikisi de eşit ölçüde geçerli olmak üzere ve Avrupa Konseyi arşivinde saklanacak tek nüsha olarak hazırlanmıştır. Avrupa Konseyi Genel Sekreteri, onaylı örneklerini Avrupa Konseyi üyesi her Devlete, işbu Sözleşmenin hazırlanması çalışmalarına katılan Avrupa Konseyi üyesi olmayan Devletlere, Avrupa Topluluğuna ve işbu Sözleşmeye katılmaya davet edilen her Devlete iletir.

UNODC ve IPU Parlamentere Öneriler

UNODC ve Parlamentolar-arası Birim (IPU), parlamenterleri, insan ticaretinin sonlandırılmasında daha etkin hale gelmeleri için teşvik etmek amacıyla UN.GIFT (UN Global Initiative to Fight Human Trafficking) çatısı altında bir araya gelmiş ve "İnsan Ticareti ile Mücadele: Parlamenterler için Elkitabı" isimli bir kitap hazırlamıştır.

2009 yılında basımı tamamlanan bu kitap parlamenterlere ülkelerinde insan ticareti ile mücadeleyi güçlendirecek yasaları çıkartmaları ve en iyi uygulamaları benimsemeleri konusunda ilham kaynağı olmayı amaçlamaktadır.

Türkiye'deki durumu özetlediğimiz ve özellikle mağdur destek konusunda bazı öneriler sunduğumuz kitabımızdaki bilgilere ek olarak, UNODC ve IPU tarafından hazırlanan "Parlamenterler için Elkitabı"nda yer alan ve altı farklı başlık altında parlamenterlere yapılan önerileri de uluslararası platformdan bir örnek olması amacıyla özetleyerek sunuyoruz.

İnsan ticareti ile mücadeleye ilişkin uluslararası yasal mevzuata uyum sağlanmasında Parlamenterlerin rolü

- * Palermo Protokolü'nün çekincesiz olarak imzalanması, onaylanması ve uygulanması
- * Ulusal mevzuatın incelenerek, Palermo Protokolü ve diğer uluslararası insan hakları sözleşmeleri ile uyumlu hale getirilmesi
- * Palermo Protokolü ve diğer uluslararası insan hakları sözleşmelerin de belirlenen uluslararası standartlara uyumlu yasalar çıkartılması
- * Ulusal yasaların arasında Palermo Protokolü ve uluslararası insan hakları yasaları ile çelişen yasalar varsa değiştirilmesi
- * Hükümetin Palermo Protokolü ve uluslararası insan hakları yasaları ile ilgili sorumluluklarını yerine getirip getirmediğinin izlenmesi
- * Parlamentoda, insan ticareti mağdurlarının korunmasına ilişkin politikalarının izlendiği ve yönlendirildiği bir komisyon kurulması

İnsan ticaretinin ulusal mevzuatta tanımlanmasında Parlamenterlerin rolü

- * Palermo Protokolü'nde tanımlandığı şekliyle tüm biçimleri ile insan ticaretinin ne olduğunun ve tanımının parlamenterler tarafından anlaşılması
- * İnsan ticaretinin üç ana bileşeninin (eylem, araç, istismar türü) anlaşılması ve ulusal yasalarda buna göre tanımlanması
- * İnsan ticareti suçunun anlaşılması ve insan kaçakçılığı da dahil olmak üzere diğer organize göç suçları ile arasındaki farkın bilinmesi
- * İnsan ticareti ile insan kaçakçılığının ayrı yasalarda ele alınması

İnsan ticaretinin tüm biçimlerinin suç kabul edilerek cezalandırılmasında Parlamenterlerin rolü

- * İnsan ticaretinin suç olarak tanımlayan ceza yasalarının meclisten geçirilmesi
- * İnsan ticaretinin tüm biçimlerini suç olarak tanımlayan ceza yasalarının meclisten geçirilmesi
- * Organize olan ve olmayan insan ticaretini tanıyan ceza yasalarının meclisten geçirilmesi
- * Uluslararası ve yerli insan ticaretini kapsayan ceza yasalarının meclisten geçirilmesi
- * Suçun ağırlığı ile orantılı, ciddi cezalar içeren ceza yasalarını meclisten geçirilmesi

-
- * İnsan ticareti karşıtı tüm politikalarda, yasalarda ve uygulamalarda toplumsal cinsiyet eşitliği yaklaşımının gözetilmesinin sağlanması
  - * Mağdurlara, mahkemede tanıklıkları sırasında insan haklarına uyumlu bir yaklaşım sergilenmesi, güvenliklerinin ve mahremiyetlerinin sağlanması için usullerde gerekli değişikliklerin yapılması
  - * Çocuk mağdurların özel gereksinimlerine yanıt verecek gerekli değişikliklerin usullerde yapılması
  - * Gerek iş gücü gerekse fuhşun sömürülmesi şeklinde olsun, insan ticaretine olan talebi hedef alan yasal, politik veya diğer önlemlerin meclisten geçirilmesi
  - * İnsan ticaretine karşı, kolaylaştırıcı veya göz yumucu kamu görevlilerini cezalandıran yasaların çıkarılması
  - * İnsan ticareti ile ilişkili yolsuzlukların araştırılması ve yargılanmasının sağlanması
  - * Hükümet kurumlarının hesap verebilir ve şeffaf olmalarını teşvik etmek için, hükümet içi ve sivil aktörlerin katılımı ile yönetişimin düzenli olarak değerlendirilmesinin sağlanması
  - * Yolsuzluk karşıtı ombudsman, görev gücü, komisyonlar, denetleme ajansları, ilgili uluslararası örgütler ve sivil toplum örgütlerinden, ülkedeki yolsuzlukların ve özellikle insan ticareti ile ilgili olanların izlenmesinin istenmesi

İnsan ticareti mağdurlarının sahip oldukları uluslararası kabul görmüş insan haklarının tanınmasında Parlamenterlerin rolü

- * İnsan hakları ilkelerinin insan ticareti ile ilgili tüm yasalara dahil edilmesi
- * Mağdurların temel insan haklarına sahip olması gerektiğini kabul eden insan hakları odaklı bir yaklaşım benimsenmesi
- * Mağdurların tespit edilmesi için politikalar geliştirilmesi, uygulanması ve finanse edilmesi
- * Mağdurların, kendilerine tanınan haklardan yararlanmalarının sağlanması (güvenlik hakkı, mahremiyet hakkı, bilgi edinme hakkı, yasal temsil edilme hakkı, mahkemede dinlenme hakkı, zararlarının tazmin edilmesi hakkı; destek alma hakkı, ikamet etme hakkı, geri dönme hakkı)
- * Çocuk mağdurların özel hak, gereksinim ve hassasiyetlerini dikkate alan ve onlara gerekli korumayı sağlayan yasalar düzenlenmesi
- * Mağdurların ailelerinin korunması için düzenleme yapılması
- * Mağdurların suçlu kabul edilmelerini engelleyen düzenlemeler yapılması
- * Mağdurların konaklaması ve gerekli desteği alabilmesi için merkezler oluşturulması
- * Mağdurların ülkelerine geri dönmelerini ve yeniden topluma kazandırılmalarını sağlayan kurumların desteklenmesi
- * Kadın mağdurların hem kadın hem de insan ticareti mağduru oldukları için iki kere mağdur edilmiş olabileceklerini göz önünde bulundurarak, haklarının korunması ve geliştirilmesi için özel önlemler alınması
- * Mağdur edilmiş olan ancak kendilerini bu şekilde tanımlamayan kişilerin taranması ve tespit edilmesi için mekanizmalar geliştirilmesi

İnsan ticaretinin önlenmesinde Parlamenterlerin rolü

- * Önlemeye ilişkin hükümler de içeren kapsamlı bir insan ticareti yasasının çıkarılması
- * Yasal mevzuatın, insan ticareti ile mücadele politikaları ile uyum içinde olmasını sağlanması:
  - o Fırsat eşitliği, cinsiyet eşitliği ve en hassas gruplara sosyal güvenlik ağı oluşturacak yasaların çıkarılması
  - o Doğum kayıtlarının tutulması ve çocuğa karşı şiddetin önlenmesini de içeren çocuk koruma yasalarının çıkarılması
  - o Evliliklerin ve doğumların kayıt altına alınmasını düzenleyecek yasaların çıkartılması
- * Özel sektörün, insan ticareti, çocuk seks turizmi ve her türlü emek sömürüsüne karşı etik kurallar geliştirip, uygulamasının teşvik edilmesi
- * İnsan ticareti suçunun gerçekleşmesine katkı sağlayan herkesin, yani, tüzel kişiler, kamu görevlileri ve gerçek kişilerin bu suçtan ceza almalarının sağlanması
- * İş bulma ajansları, uluslararası evlilik ajansları ve uluslararası evlatlık ajansları gibi uluslararası etkinlikler yapan kuruluşların, tacirler tarafından suiistimal edilebilecek faaliyetlerini izlemek veya doğrudan insan

---

ticaretini oluşturan faaliyetlerini engellemek için beyan mükellefiyeti getirilmesi

- * Özel sektörün işgücü sömürsünü önlemek için caydırıcı cezalar öngörülmesi ve sorumluluklarının belirlenmesi
- * Özel sektörü, işgücü sömürsünden vazgeçirmek için, etik kurallara uyan şirketlere vergi istisnası tanınması gibi, çeşitli yöntemler benimsenmesi
- * Gerek iş gücü gerekse fuhşun sömürülmesine ilişkin insan ticaretine olan talebi ortadan kaldırmaya yönelik mekanizmalar benimsenmesi
- * İnsan ticaretine karşı, kolaylaştıran veya göz yuman kamu görevlilerini cezalandıran yasaların çıkarılması
- * İnsan ticareti ile ilişkili yolsuzlukların araştırılması ve yargılanmasının sağlanması
- * Hükümet kurumlarının hesap verebilir ve şeffaf olmasını teşvik etmek için hükümet içi ve sivil aktörler tarafından değerlendirilmesinin sağlanması
- * Yolsuzluk karşıtı ombudsman, görev gücü, komisyonlar, denetleme ajansları, ilgili uluslararası örgütler ve sivil toplum örgütlerinin ülkedeki yolsuzlukları ve özellikle insan ticareti ile ilgili olanları izlemelerinin sağlanması.

İnsan ticareti ile mücadele de uluslararası işbirliğini teşvik etmekte Parlamentelerin rolü

- * İnsan ticareti vakalarının soruşturulması ve yargılanması için kapsamlı yargı yetkisi veren bir mevzuatın geliştirilmesi
- * İnsan ticaretinin kapsandığından ve uluslararası işbirliği mekanizmalarının modern ve etkili olduğundan emin olmak için ulusal mevzuat ile suçluların iadesi ve karşılıklı yasal yardıma ilişkin ikili ve çok taraflı anlaşmaları incelenmesi
- * Geri iade ve karşılıklı hukuki yardım için Organize Suçla Mücadele Sözleşmesi'ne taraf olmanın değerlendirilmesi
- * Suçluların iadesi ve karşılıklı yasal yardım amacıyla ikili ve çok taraflı anlaşmalar geliştirilmesi ve onaylanması; bu sözleşmelerin insan ticareti suçunun soruşturulması ve yargılamaında işbirliği sağlayacak nitelikte olması
- * Mağdurlara destek sağlanması ve ülkelerine güvenle geri gönderilebilmeleri amacıyla ikili ve çok taraflı anlaşmalar geliştirilmesi ve onaylanması
- * Kolluk kuvvetlerinin insan ticareti suçuna karşı işbirliği yapmalarını sağlayan ikili ve çok taraflı anlaşmaların geliştirilmesi ve onaylanması
- * Uluslararası kabul görmüş iş haklarının onaylanan her türlü serbest ticaret anlaşmasının bir parçası olmasının sağlanması
- * İnsan ticaretinin temel nedenlerini irdeleyen ikili ve çok taraflı anlaşmalar geliştirilmesi ve onaylanması

İnsan ticareti ile mücadele faaliyetlerinin izlenmesi ve raporlanmasında Parlamentelerin rolü

- * İnsan ticaret ile mücadele konusunda bir meclis komisyonu kurulması
- * İnsan ticareti ile mücadele için alınan önlemlerin geliştirilmesi ve uygulanmasını izlemek üzere bir Ulusal Raportör belirlenmesi
- * İnsan ticaretinin boyutu ve bu suçla mücadele etmek için en iyi uygulamalar hakkında araştırma yapılması ve veri toplanmasının sağlanması
- * Mağdurların haklarının çiğnendiği özel durumların araştırılması ve gerekli önlemlerin alınarak gerekli desteğin sağlanması
- * Organize Suçla Mücadele Sözleşmesi'nin Tarafları Konferansı'na zamanında ve tam raporlama yapılması
- * Hükümet birimlerinden insan ticareti ile mücadeleye ilişkin bilgiler talep edilmesi
- * İnsan ticareti ile mücadelede uluslararası işbirliğine ilişkin dış politika uygulamalarının izlenmesi
- * İnsan ticareti ile mücadele ulusal eylem planlarının uygulanmasının izlenmesi ve değerlendirilmesi
- * İnsan ticaret ile mücadele ve mağdur destek programlarının uygulanabilmesi için gereken bütçelerin ayrılması

---

* İnsan ticaretini kınayan önerge ve bildirilerin geçirilmesi ve parlamentoda bu suçla daha güçlü mücadele etmek için çağrıda bulunulması.

Sivil toplumun rolünü arttırmada Parlamenterlerin rolü

- * İnsan ticareti ile ilgili toplumsal müzakerelerin artırılması;
- * Oturumlarda ve çeşitli forumlarda sivil topluma danışılması;
- * Sivil toplumun fikirlerini paylaşabileceği kamusal oturumlar düzenlenmesi;
- * İnsan ticareti mağdurlarının mağdur tespit ve destek konularında politika geliştirilmesine dahil edilmesi;
- * İnsan ticareti ile mücadelede görev yapan hükümet birimlerinin ilgili sivil toplum kuruluşları ile işbirliği yapmak ve ortaklık kurmak konusunda cesaretlendirilmesi;
- * Hükümetin insan ticareti ile mücadele politikalarının desteklemek için kamusal desteğin harekete geçirilmesi;
- * İnsan ticaret konusunda geniş kapsamlı farkındalık yaratabilmek için toplumsal farkındalık kampanyaları düzenlenmesine öncülük edilmesi.

1- İnsan Ticareti ile Mücadele, Parlamenterler için Elkitabı, Parlamentolararası Birlik ve BM Uyuşturucu ve Suç Ofisi tarafından, UN.GIFT çatısı altında hazırlanmıştır, 2009 (Combating Trafficking in Persons, A Handbook for Parliamentarians, Inter-Parliamentary Union and UNODC, produced under UN.GIFT) Copyright (c) Inter-Parliamentary Union and UNODC